

Uradni list

Evropske unije

L 281

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Zvezek 55

13. oktober 2012

Vsebina

II *Nezakonodajni akti*

UREDBE

- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 923/2012 z dne 26. septembra 2012 o določitvi skupnih pravil zračnega prometa in operativnih določb v zvezi z navigacijskimi službami in postopki zračnega prometa ter spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 1035/2011 in uredb (ES) št. 1265/2007, (ES) št. 1794/2006, (ES) št. 730/2006, (ES) št. 1033/2006 in (EU) št. 255/2010 ⁽¹⁾ 1

Cena: 4 EUR

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP**SL**

Akti z rahlo natisnjenimi naslovi so tisti, ki se nanašajo na dnevno upravljanje kmetijskih zadev in so splošno veljavni za omejeno obdobje.

Naslovi vseh drugih aktov so v mastnem tisku in pred njimi stoji zvezdica.

II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) št. 923/2012

z dne 26. septembra 2012

o določitvi skupnih pravil zračnega prometa in operativnih določb v zvezi z navigacijskimi službami in postopki zračnega prometa ter spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 1035/2011 in uredb (ES) št. 1265/2007, (ES) št. 1794/2006, (ES) št. 730/2006, (ES) št. 1033/2006 in (EU) št. 255/2010

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 551/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 o organiziranosti in uporabi zračnega prostora na enotnem evropskem nebu (uredba o zračnem prostoru) ⁽¹⁾ ter zlasti člena 4(a) in (b) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008 o skupnih predpisih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Evropske agencije za varnost v letalstvu ⁽²⁾ (osnovna uredba EASA) ter zlasti členov 8 in 8b ter Priloge Vb Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V skladu z Uredbo (ES) št. 551/2004 in Uredbo (ES) št. 216/2008 mora Komisija sprejeti izvedbene predpise, s katerimi sprejme ustrezne določbe o pravilih zračnega prometa, ki temeljijo na standardih in priporočenih praksah Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO), in uskladi uporabo razvrstitve zračnega prostora ICAO z namenom, da se zagotovi nemoteno izvajanje varnih in učinkovitih storitev zračnega prometa na enotnem evropskem nebu.

(2) Eurocontrol je bil v skladu s členom 8(1) Uredbe (ES) št. 549/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 o določitvi okvira za oblikovanje enotnega evropskega neba ⁽³⁾ pooblaščen za pomoč Komisiji

pri razvoju izvedbenih predpisov, ki določajo ustrezne določbe o pravilih zračnega prometa na podlagi standardov in priporočenih praks ICAO, in uskladitvi uporabe razvrstitve zračnega prostora ICAO.

(3) V skladu s členom 1(3) in členom 13 Uredbe (ES) št. 549/2004 ter členom 2 Uredbe (ES) št. 216/2008 naj bi pobuda o enotnem evropskem nebu pomagala državam članicam pri izpolnjevanju njihovih obveznosti v skladu s Čikaško konvencijo o mednarodnem civilnem letalstvu iz leta 1944 (v nadaljnjem besedilu: Čikaška konvencija) z zagotavljanjem skupne razlage in izvajanja.

(4) Cilj Uredbe (ES) št. 551/2004 je podpreti koncept bolj integriranega operativnega zračnega prostora v okviru skupne prometne politike in uvesti skupne postopke za snovanje, načrtovanje in upravljanje, pri čemer se zagotavlja učinkovito in varno upravljanje zračnega prometa. Ta cilj je zlasti ustrezen za hitro izvajanje funkcionalnih blokov zračnega prostora na enotnem evropskem nebu.

(5) Rezultat dela, opravljenega v skupini, ki so jo skupaj ustanovili Komisija, Eurocontrol in ICAO, da je na podlagi podatkov držav članic pripravila pregled nacionalnih razlik v zvezi s standardi ICAO, ki obravnavajo pravila zračnega prometa in ustrezne določbe o navigacijskih službah zračnega prometa, podpira potrebo po standardizaciji skupnih pravil in razlik v zvezi z enotnim evropskim nebom.

(6) Da se zagotovi varen, učinkovit in hiter mednarodni zračni promet ter podpre vzpostavitev funkcionalnih blokov zračnega prostora, bi morali vsi udeleženci enotnega evropskega neba spoštovati skupna pravila. Ključno

⁽¹⁾ UL L 96, 31.3.2004, str. 20.

⁽²⁾ UL L 79, 19.3.2008, str. 1.

⁽³⁾ UL L 96, 31.3.2004, str. 1.

orodje za varne čezmejne operacije je priprava preglednega regulativnega sistema, ki lahko udeležencem zagotovi pravno varnost in predvidljivost. Zato je treba določiti standardizirana pravila zračnega prometa in z njimi povezane operativne določbe v zvezi z navigacijskimi službami in postopki zračnega prometa ter jih po potrebi dopolniti z navodili in/ali sprejemljivimi postopki za usklajevanje.

- (7) Za doseganje teh ciljev bi morale države članice prijaviti ICAO le skupno dogovorjene evropske razlike na področjih, ki jih obravnava pravo Unije. Te razlike je treba ugotavljati in spremljati s stalnim postopkom.
- (8) Države članice, ki so sprejele dodatne določbe, ki dopolnjujejo standard ICAO, lahko te določbe, če so še potrebne in ne pomenijo razlike v skladu s Čikaško konvencijo ter niso v nasprotju z obstoječim pravom Unije, še naprej uporabljajo, dokler ne bodo obravnavane v ustreznih določbah Unije.
- (9) Uporaba te uredbe ne posega v obveznosti in pravice držav članic na odprtem morju v skladu s členom 12 Čikaške konvencije in zlasti Prilogo 2 k Čikaški konvenciji, obveznosti držav članic in Unije v skladu s Konvencijo Združenih narodov o pomorskem pravu ter obveznosti držav članic na podlagi Konvencije o mednarodnih pravilih za preprečevanje trčenj na morju iz leta 1972.
- (10) V skladu s členom 1(2) Uredbe (ES) št. 549/2004 regulativni okvir za vzpostavitev enotnega evropskega neba ne vključuje vojaških operacij in usposabljanja.
- (11) Ta uredba ne obravnava sedanjega postopka za spremenjanje standardov in priporočene prakse ICAO v okviru Čikaške konvencije.
- (12) Širitev pristojnosti Evropske agencije za varnost v letalstvu zaradi vključitve varnega upravljanja zračnega prometa zahteva skladnost med razvojem izvedbenih predpisov v skladu z Uredbo (ES) št. 551/2004 in Uredbo (ES) št. 216/2008.
- (13) Da bi se zagotovila skladnost med prenosom določb iz Priloge 2 k Čikaški konvenciji, določenim s to uredbo, in prihodnjimi določbami, ki izhajajo iz drugih prilog k Čikaški konvenciji in bodo vključene v naslednjih fazah

dela, ter izvajanjem prihodnjih predpisov Unije, bi bilo treba prvotne določbe po potrebi popraviti.

- (14) Po potrebi bo treba posodobiti tudi drugo zakonodajo Unije, da se bo sklicevala na to uredbo –

SPREJELA TO UREDBO:

Člen 1

Vsebina in področje uporabe

1. Cilj te uredbe je določitev skupnih pravil zračnega prometa in operativnih določb v zvezi z navigacijskimi službami in postopki zračnega prometa, ki veljajo za splošni zračni promet v okviru področja uporabe Uredbe (ES) št. 551/2004.
2. Ta uredba velja zlasti za uporabnike zračnega prostora in zrakoplove, vključene v splošni zračni promet, ki:
 - (a) letijo v Unijo, znotraj Unije ali iz Unije;
 - (b) imajo nacionalnost in registracijske oznake države članice Unije ter letijo v katerem koli zračnem prostoru, če ne kršijo pravil, ki jih je objavila država, pristojna za ozemlje preleta.
3. Ta uredba velja tudi za pristojne organe držav članic, izvajalce navigacijskih služb zračnega prometa in ustrezno osebe na zemlji, ki je vključeno v operacije zrakoplovov.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. „točnost“ pomeni stopnjo skladnosti med ocenjeno ali izmerjeno vrednostjo in dejansko vrednostjo;
2. „sporazum ADS-C“ pomeni načrt poročanja, ki določa pogoje za sporočanje podatkov ADS-C (to so podatki, ki jih zahteva enota služb zračnega prometa, in pogostost poročil ADS-C, ki morajo biti dogovorjeni pred uporabo ADS-C pri izvajanju služb zračnega prometa);
3. „zračni prostor s svetovalno službo“ pomeni zračni prostor opredeljenih dimenzij ali določeno pot, znotraj katerih je na voljo svetovalna služba zračnega prometa;
4. „pot letenja s svetovalno službo“ pomeni določeno pot, na kateri je na voljo svetovalna služba zračnega prometa;

5. „akrobatsko letenje“ pomeni manevre, ki jih zrakoplov izvaja namerno in vključujejo nenadno spremembo položaja zrakoplova, neobičajni položaj ali neobičajne spremembe hitrosti, ki niso potrebni za običajno letenje ali usposabljanje za licence ali uvrstitve, ki niso uvrstitve za akrobatsko letenje;
6. „letališče“ pomeni opredeljeno območje (vključno z vsemi objekti, napravami in opremo) na kopnem ali vodi ali na nepremični, nepremični vodni ali plavajoči strukturi, ki se v celoti ali delno uporablja za prilete, vzlete ali premikanje zrakoplovov po površini;
7. „letališka kontrolna služba“ pomeni službo za kontrolo zračnega prometa za letališki promet;
8. „letališki kontrolni stolp“ pomeni enoto, ki zagotavlja službo za kontrolo zračnega prometa za letališki promet;
9. „letališki promet“ pomeni ves promet na manevrskem prostoru letališča in vse zrakoplove, ki letijo v bližini letališča. Zrakoplovi, ki so v bližini letališča, vključujejo med drugim tudi zrakoplove, ki vstopajo v letališki šolski krog ali ga zapuščajo;
10. „letališki šolski krog“ pomeni določeno pot, po kateri mora leteti zrakoplov v bližini letališča;
11. „območje letališkega prometa“ pomeni zračni prostor opredeljenih dimenzij, ki je določen okrog letališča za varovanje letališkega prometa;
12. „delo v zraku“ pomeni operacijo zrakoplova, v kateri se zrakoplov uporablja za specializirane storitve, na primer za kmetijstvo, gradbeništvo, fotografiranje, zemljemerstvo, opazovanje in patroljiranje, iskanje in reševanje, oglaševanje v zraku itd.;
13. „zbornik letalskih informacij (AIP)“ pomeni publikacijo, ki jo izdaja organ države ali se izda z dovoljenjem organa države ter vsebuje letalske informacije trajnega značaja, ki so pomembne za zračni promet;
14. „mobilna letalska služba“ pomeni mobilno službo med letalskimi postajami in postajami zrakoplova ali med postajami zrakoplova, v kateri lahko sodelujejo postaje reševalnih čolnov; v tej službi lahko na določenih frekvencah za nevarnost in nujno pomoč sodelujejo tudi postaje radijskih svetilnikov, ki označujejo mesto nevarnosti;
15. „letalska postaja“ pomeni zemeljsko postajo v mobilni letalski službi. V nekaterih primerih je lahko letalska postaja nameščena na primer na ladji ali ploščadi na morju;
16. „letalo“ pomeni zrakoplov, težji od zraka, ki ga poganja motor, pri čemer je njegovo dvigovanje v letu predvsem posledica aerodinamičnih reakcij na površinah, ki ostanejo v danih pogojih letenja nepremične;
17. „sistem za izogibanje trčenjem v zraku (ACAS)“ pomeni sistem na zrakoplovu, ki je zasnovan na signalih odzivnika sekundarnega nadzornega radarja (SSR) in deluje neodvisno od opreme na zemlji, da pilota obvešča o zrakoplovih, ki utegnejo povzročiti konfliktno situacijo in so tudi opremljeni z radarskimi odzivniki SSR;
18. „zrakoplov“ pomeni kateri koli stroj, ki lahko v zraku dobi podporo zaradi reakcij zraka, ki niso reakcije zraka z zemeljskim površjem;
19. „naslov zrakoplova“ pomeni enoznačno 24-bitno kombinacijo, ki je na voljo za dodelitev zrakoplovu za namene komunikacije zrak–zemlja, navigacije in nadzora;
20. „opazovanje iz zrakoplova“ pomeni oceno enega ali več meteoroloških elementov, ki se opravi iz zrakoplova med letom;
21. „informacije AIRMET“ pomenijo informacije, ki jih objavi meteorološka opazovalnica v zvezi s pojavom ali predvidenim nastankom nekaterih vremenskih pojavov na poti, ki lahko vplivajo na varnost operacij zrakoplovov na majhnih višinah in niso bile vključene že v napoved, izdano za lete na majhnih višinah v zadevnem letalskem informativnem območju ali njegovem podobmočju;
22. „komunikacija zrak–zemlja“ pomeni dvosmerno komunikacijo med zrakoplovom in postajami ali mesti na površju zemlje;
23. „kontrolna radijska postaja zrak–zemlja“ pomeni letalsko telekomunikacijsko postajo, ki je odgovorna predvsem za obravnavanje komunikacij v zvezi z upravljanjem in nadzorom zrakoplova v danem območju;
24. „poročilo iz zrakoplova“ pomeni poročilo, ki se pripravi v zrakoplovu med letom v skladu z zahtevami za poročanje o položaju ter operativno in/ali meteorološko poročanje;
25. „nizko letenje nad vozno stezo“ pomeni gibanje helikopterja/VTOL nad površino letališča, običajno s talnim učinkom in hitrostjo na tleh, ki je praviloma manjša od 37 km/h (20 vozlov);
26. „zračni promet“ pomeni vse zrakoplove med letom ali vožnji po letališkem manevrskem prostoru;
27. „svetovalna služba zračnega prometa“ pomeni službo, ki je na voljo v zračnem prostoru s svetovalno službo za zagotavljanje možnega razdvajanja med zrakoplovi, ki letijo po načrtih letov IFR;

28. „dovoljenje kontrole zračnega prometa“ pomeni dovoljenje, da lahko zrakoplov nadaljuje pot pod pogoji, ki jih opredeli enota za kontrolo zračnega prometa;
29. „navodilo kontrole zračnega prometa“ pomeni navodila, ki jih izda kontrola zračnega prometa, s katerimi od pilota zahteva izvedbo določenega ukrepa;
30. „služba za kontrolo zračnega prometa“ pomeni službo z namenom:
- (a) preprečevanja trčenj:
1. med zrakoplovi ter
 2. med zrakoplovi in ovirami na manevrskem prostoru ter
- (b) pospeševanja in vzdrževanja urejenega pretoka zračnega prometa;
31. „enota za kontrolo zračnega prometa“ je splošni izraz, ki ima več pomenov: območni kontrolni center, priletna kontrolna enota ali letališki kontrolni stolp;
32. „služba zračnega prometa (ATS)“ je splošni izraz, ki ima več pomenov: letalska informacijska služba, alarmna služba, svetovalna služba zračnega prometa, služba za kontrolo zračnega prometa (območna kontrolna služba, služba za priletno kontrolo ali letališka kontrolna služba);
33. „zračni prostori služb zračnega prometa“ pomenijo zračne prostore opredeljenih dimenzij, ki so abecedno poimenovani in v katerih se lahko opravljajo določene vrste letov ter za katere so določene službe zračnega prometa in pravila za operacije;
34. „urad službe za informacije o zračnem prometu“ pomeni enoto, ki je ustanovljena za prejemanje poročil o storitvah zračnega prometa in načrtih letov, predloženih pred odhodom;
35. „enota službe zračnega prometa“ je splošni izraz, ki ima več pomenov: enota za kontrolo zračnega prometa, letalski informacijski center, letališka enota letalske informacijske službe ali urad službe za informacije o zračnem prometu;
36. „zračna pot“ pomeni nadzorovano območje ali del nadzorovanega območja, ki je določeno v obliki koridorja;
37. „alarmna služba“ pomeni službo, katere namen je obvestiti ustrezne organizacije o zrakoplovih, ki potrebujejo pomoč pri iskanju ali reševanju, ter po potrebi pomagati tem organizacijam;
38. „nadomestno letališče“ pomeni letališče, na katerega se lahko usmeri zrakoplov, kadar ni mogoče ali ni priporočljivo nadaljevati leta proti letališču načrtovanega pristanka ali pristati na njem. Nadomestna letališča vključujejo:
- (a) „nadomestno vzletno letališče“ pomeni nadomestno letališče, na katerem lahko zrakoplov pristane, če je to potrebno takoj po vzletu in ni mogoče uporabiti vzletnega letališča;
- (b) „nadomestno rutno letališče“ pomeni letališče, na katerem bi lahko zrakoplov pristal po ugotovitvi neobičajnega ali nevarnega stanja na poti;
- (c) „nadomestno rutno ETOPS letališče“ pomeni primerno in ustrezno nadomestno letališče, na katerem bi lahko zrakoplov pristal, če odpove motor ali se ugotovi drugo neobičajno ali nevarno stanje na poti v operaciji ETOPS;
- (d) „nadomestno namembno letališče“ pomeni nadomestno letališče, na katerega se lahko usmeri zrakoplov, kadar ni mogoče ali ni priporočljivo pristati na letališču načrtovanega pristanka;
39. „absolutna višina“ pomeni vertikalno razdaljo ravni, točke ali predmeta, ki se upošteva kot točka, izmerjena s srednje morske gladine (MSL);
40. „služba priletne kontrole“ pomeni službo za kontrolo zračnega prometa za vodenje zrakoplovov pri prihodu ali odhodu;
41. „priletna kontrolna enota“ pomeni enoto, ki zagotavlja storitve kontrole zračnega prometa za nadzorovane lete, ki pristajajo na eno ali več letališč ali vzletajo z njih;
42. „letališka ploščad“ pomeni opredeljeno območje, namenjeno sprejemu zrakoplova za vstop ali izstop potnikov, natovarjanje pošte ali tovora, polnjenje goriva, parkiranje ali vzdrževanje;
43. „območni kontrolni center (ACC)“ pomeni enoto, ki zagotavlja storitve kontrole zračnega prometa za nadzorovane lete na nadzorovanih območjih, ki so v njeni pristojnosti;
44. „območna kontrolna služba“ pomeni službo za kontrole zračnega prometa za nadzorovane lete v nadzorovanih območjih;
45. „območna navigacija (RNAV)“ pomeni način navigacije, ki zrakoplovu omogoča letenje na kateri koli poti leta, ki je pokrita z zemeljskimi ali vesoljskimi navigacijskimi sredstvi, ali v mejah zmogljivosti opreme na krovu zrakoplova ali kombinacije obeh;
46. „pot ATS“ pomeni določeno pot, namenjeno usmerjanju prometa, ki je potrebno za izvajanje storitev službe zračnega prometa;

47. „samodejno odvisno nadzorovanje – difuzija (ADS-B)“ pomeni način, s katerim lahko zrakoplov, letališka vozila ali drugi predmeti samodejno oddajajo in/ali sprejemajo podatke, kot so identifikacija, položaj in po potrebi dodatni podatki, v radiodifuznem načinu prek podatkovne zveze;
48. „samodejno odvisno nadzorovanje – pogodba (ADS-C)“ pomeni način, s katerim se pogoji sporazuma ADS-C izmenjujejo med sistemom na zemlji in zrakoplovom prek podatkovne zveze, ki določa, pod kakšnimi pogoji je treba začeti poročila ADS-C in kateri podatki se vključijo v poročila;
49. „samodejna letališka informacijska služba (ATIS)“ pomeni samodejno zagotavljanje tekočih, rutinskih informacij zrakoplovom, ki pristajajo ali vzletajo, vseh 24 ur ali ob določenih urah:
- (a) „samodejna letališka informacijska služba prek podatkovne zveze (D-ATIS)“ pomeni zagotavljanje storitev ATIS po podatkovni zvezi;
- (b) „samodejna zvočna letališka informacijska služba (zvočni ATIS)“ pomeni zagotavljanje storitev ATIS z neprekinjenim in ponavljajočim se zvočnim oddajanjem;
50. „baza oblakov“ pomeni višino baze najnižjega sloja oblakov nad zemljo ali vodo pod 6 000 m (20 000 čevljev), ki pokriva več kot polovico neba;
51. „točka preusmeritve“ pomeni točko, na kateri je predvideno, da zrakoplov, ki leti na odseku poti ATS, določenem glede na vsesmerne radijske oddajnike z zelo visoko frekvenco, prenese svojo osnovno navigacijsko referenco z naprave za zrakoplovom na naslednjo napravo pred zrakoplovom;
52. „omejitev dovoljenja“ pomeni točko, do katere se zrakoplovu izda dovoljenje kontrole zračnega prometa;
53. „oblak, pomemben za obratovanje zrakoplovov“ pomeni oblak z višino baze oblaka pod 1 500 m (5 000 čevljev) ali pod največjo minimalno sektorsko absolutno višino, kar koli od tega je večje, ali oblak kumulonimbus ali zelo masiven kumulus na kateri koli višini;
54. „koda (SSR)“ pomeni številko, dodeljeno določenemu večpulsnemu odzivnemu signalu, ki ga oddaja radarski odzivnik v načinu A ali načinu C;
55. „pristojni organ“ pomeni organ, ki ga država članica določi kot pristojnega za zagotavljanje skladnosti s to uredbo;
56. „nadzorovano območje“ pomeni nadzorovan zračni prostor, ki se razteza nad določeno mejo nad zemljo;
57. „nadzorovano letališče“ pomeni letališče, na katerem je zagotovljena služba za kontrolo zračnega prometa za letališki promet, ne glede na to, ali obstaja nadzorovana cona;
58. „nadzorovani zračni prostor“ pomeni zračni prostor opredeljenih dimenzij, v katerem je zagotovljena služba za kontrolo zračnega prometa v skladu z razvrstitvijo zračnega prostora;
59. „nadzorovani let“ pomeni vsak let, za katerega se izda dovoljenje kontrole zračnega prometa;
60. „komunikacije med kontrolorjem in pilotom prek podatkovnih zvez (CPDLC)“ pomenijo način komunikacije med kontrolorjem in pilotom z uporabo podatkovne zveze za komunikacije ATC;
61. „nadzorovana cona“ pomeni nadzorovan zračni prostor, ki se razteza navpično od površine zemlje do določene višine nad njo;
62. „vzpenjanje med križarjenjem“ pomeni tehniko križarjenja letala, pri kateri se povečuje neto absolutna višina pri zmanjševanju mase letala;
63. „nivo križarjenja“ pomeni nivo, ki se ohrani med večjim delom leta;
64. „veljavni načrt leta (CPL)“ pomeni načrt leta, vključno z morebitnimi spremembami, ki se izvaja z naknadnimi dovoljenji;
65. „nevarno območje“ pomeni zračni prostor opredeljenih dimenzij, v katerem lahko v določenem času potekajo dejavnosti, nevarne za promet zrakoplovov;
66. „komunikacije prek podatkovne zveze“ pomenijo obliko komunikacije, namenjeno izmenjavi sporočil prek podatkovne zveze;
67. „podatek“ pomeni katero koli količino ali sklop količin, ki se lahko uporabijo kot sklic ali podlaga za izračun drugih količin;
68. „podrejeno dovoljenje“ pomeni dovoljenje, ki ga zrakoplovu izda enota za kontrolo zračnega prometa, ki trenutno ne nadzoruje zadevnega zrakoplova;
69. „predvideni porabljeni čas“ pomeni ocenjeni čas, ki je potreben za napredovanje od ene pomembne točke do druge;
70. „predvideni čas začetka gibanja zrakoplova“ pomeni predvideni čas, ko bo zrakoplov začel gibanje, povezano z vzletom;

71. „predvideni čas prihoda“ pomeni za lete IFR predvideni čas prihoda zrakoplova nad navedeno določeno točko, ki je opredeljena glede na navigacijska sredstva, s katere bo predvidoma začel postopek instrumentalnega prileta ali, če letališče ni povezano z navigacijskimi sredstvi, čas, v katerem bo zrakoplov prispel nad letališče. Za lete VFR je to predvideni čas prihoda letala nad letališče;
72. „predvideni čas prileta“ pomeni čas, v katerem bo prihajajoči zrakoplov po predvidevanju ATC po zamudi zapustil točko čakanja, da bi končal prilet za pristanek. Dejanski čas zapustitve točke čakanja je odvisen od dovoljenja za prilet;
73. „predloženi načrt leta (FPL)“ pomeni načrt leta, ki ga je enoti ATS predložil pilot ali pooblaščen zastopnik, brez naknadnih sprememb;
74. „član letalske posadke“ pomeni člana posadke z licenco, zadolženega za opravljanje nalog, ki so pomembne za delovanje zrakoplova med letom;
75. „letalski informacijski center“ pomeni enoto, ki zagotavlja letalsko informacijsko službo in alarmno službo;
76. „letalsko informativno območje“ pomeni zračni prostor določenih dimenzij, v katerem se zagotavljata letalska informacijska služba in alarmna služba;
77. „letalska informacijska služba“ pomeni službo, namenjeno zagotavljanju nasvetov in informacij, koristnih za varno in učinkovito izvedbo letov;
78. „nivo letenja (FL)“ pomeni ravnino s stalnim atmosferskim tlakom, ki se nanaša na določeno vrednost tlaka, in sicer 1 013,2 hektopaskala (hPa), in je ločena od drugih takšnih ravnin s specifičnimi tlačnimi intervali;
79. „načrt leta“ pomeni podrobne informacije, poslane enotam služb zračnega prometa v zvezi z nameravanim letom ali delom leta zrakoplova;
80. „vidljivost iz pilotske kabine“ pomeni vidljivost naprej iz pilotske kabine zrakoplova med letom;
81. „napoved“ pomeni navedbo pričakovanih meteoroloških razmer ob nekem času ali v nekem obdobju ter za neko območje ali predel zračnega prostora;
82. „vidljivost pri tleh“ pomeni vidljivost na letališču, kot jo sporočijo pooblaščen opazovalec ali avtomatski sistemi;
83. „smer letenja“ pomeni smer, v katero je obrnjena vzdolžna os zrakoplova, običajno je izražena v stopinjah glede na sever (pravi, magnetni, na kompasu ali koordinatni mreži);
84. „višina“ pomeni navpično razdaljo ravni, točke ali predmeta, ki se upošteva kot točka, izmerjena od določenega podatka;
85. „helikopter“ pomeni zrakoplov, težji od zraka, ki dobi med letom vzgon v zraku predvsem zaradi reakcije zraka na enega ali več rotorjev, ki jih poganja motor, na oseh, ki so pretežno navpične;
86. „zračni prostor nad odprtim morjem“ pomeni zračni prostor zunaj kopnega in teritorialnih morij, kot je določen v Konvenciji Združenih narodov o pomorskem pravu (Montego Bay, 1982);
87. „IFR“ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje pravil instrumentalnega letenja;
88. „let IFR“ pomeni let, ki se izvaja v skladu s pravili instrumentalnega letenja;
89. „IMC“ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje instrumentalnih meteoroloških razmer;
90. „postopek instrumentalnega prileta (IAP)“ pomeni vrsto vnaprej določenih manevrov z uporabo instrumentov za letenje z določeno zaščito pred ovirami od točke začetnega prileta ali po potrebi od začetka določene poti prihoda do točke, s katere je mogoče opraviti pristanek, in nato, če pristanek ni bil opravljen, do položaja, na katerem se uporabljajo merila za čakanje ali merila za določitev mej zračnih poti. Postopki za instrumentalni prilet so razvrščeni v:
- (a) *postopek nenatančnega prileta (NPA)* pomeni postopek instrumentalnega prileta, pri katerem se uporablja bočno usmerjanje, ne uporablja pa se vertikalno usmerjanje;
- (b) *postopek prileta z vertikalnim vodenjem (APV)* pomeni instrumentalni postopek, ki uporablja bočno in vertikalno usmerjanje, vendar ne izpolnjuje zahtev, ki so določene za operacije natančnega prileta in pristajanja;
- (c) *postopek natančnega prileta (PA)* pomeni postopek instrumentalnega prileta, ki uporablja natančno bočno in vertikalno usmerjanje z minimumi, ki jih določa kategorija operacije;
91. „instrumentalne meteorološke razmere (IMC)“ pomenijo meteorološke razmere, izražene z vidljivostjo, oddaljenostjo od oblakov in bazo oblakov, ki so manjše od minimumov, določenih za vizualne meteorološke razmere;

92. „pristajalno območje“ pomeni del območja gibanja, ki je namenjen za pristajanje ali vzletanje zrakoplovov;
93. „nivo“ pomeni splošni izraz, ki se nanaša na vertikalni položaj zrakoplova med letom in ima več pomenov: višina, absolutna višina ali nivo letenja;
94. „manevrski prostor“ pomeni del letališča, ki se uporablja za vzlet, pristajanje in vožnjo zrakoplova po tleh, razen letaliških ploščadi;
95. „način (SSR)“ pomeni običajni identifikator za določene funkcije spraševalnih signalov, ki jih oddaja spraševalnik SSR. V Prilogi 10 ICAO so navedeni štiri načini: način A, C, S in intermodalni;
96. „območje gibanja“ pomeni del letališča, ki se uporablja za vzlet, pristajanje in vožnjo zrakoplova po tleh ter obsega manevrski prostor in letališko(-e) ploščad(-i);
97. „noč“ pomeni ure med koncem večernega civilnega mraka in začetkom jutranjega civilnega mraka. Civilni mrak se konča zvečer, ko je središče sončnega diska 6 stopinj pod obzorjem, in začne zjutraj, ko je središče sončnega diska 6 stopinj pod obzorjem;
98. „ovira“ pomeni vse nepremične (začasne ali stalne) in premične predmete ali dele predmetov, ki:
- (a) so postavljeni na območju, ki je namenjeno premikanju zrakoplova po površini, ali
 - (b) se razprostirajo nad določenim območjem, ki je namenjeno varovanju letala med letom, ali
 - (c) stojijo zunaj navedenih opredeljenih površin in so ocenjeni kot nevarni za zračni promet;
99. „kraj delovanja“ pomeni kraj, ki ga izbere operater ali vodja zrakoplova za pristajanje, vzletanje in/ali dvigovanje;
100. „vodja zrakoplova“ pomeni pilota, ki ga operater ali, v splošnem letalstvu, lastnik imenuje za vodjo in je odgovoren za varno izvedbo leta;
101. „tlačna višina“ pomeni atmosferski tlak, izražen v obliki absolutne višine, ki ustreza navedenemu tlaku v standardni atmosferi, opredeljeni v delu 1 Priloge 8 k Čikaški konvenciji;
102. „problematična uporaba snovi“ pomeni uporabo ene ali več psihoaktivnih snovi, ki jih uporablja letalsko osebje tako, da:
- (a) pomenijo neposredno nevarnost za uporabnika ali ogrožajo življenje, zdravje ali dobro počutje drugih in/ali
 - (b) povzročajo ali poslabšujejo poklicni, socialni, duševni ali telesni problem ali motnjo;
103. „prepovedano območje“ pomeni zračni prostor opredeljenih dimenzij nad kopnim ali teritorialnimi vodami države, v katerem je promet zrakoplovov prepovedan;
104. „psihoaktivne snovi“ pomenijo alkohol, opiate, kanabinoide, sedative in hipnotike, kokain, druge psihostimulante, halucinogene in hlapna topila, ne vključujejo pa kave in tobaka;
105. „radar“ pomeni radijsko napravo za zaznavanje, ki zagotavlja informacije o oddaljenosti, azimutu in/ali višini predmetov;
106. „območje obvezne uporabe radijske zveze (RMZ)“ pomeni zračni prostor opredeljenih dimenzij, v katerem je obvezno imeti in uporabljati radijsko opremo;
107. „radionavigacijska služba“ pomeni službo, ki zagotavlja navodila ali podatke o položaju za učinkovito in varno upravljanje zrakoplovov s pomočjo enega ali več radionavigacijskih sredstev;
108. „radiotelefoniya“ pomeni obliko radijske komunikacije, ki je namenjena zlasti izmenjavi informacij v obliki govora;
109. „ponavljalni načrt leta“ pomeni načrt leta za serijo posameznih letov, ki so pogosti in se opravljajo redno z istimi osnovnimi značilnostmi; načrt predloži operater, da ga enote služb zračnega prometa ohranijo in večkrat uporabijo;
110. „točka javljanja“ pomeni določeno geografsko lokacijo, glede na katero se lahko sporoča položaj zrakoplova;
111. „omejeno območje“ pomeni zračni prostor določenih dimenzij nad kopnim ali teritorialnimi vodami države, v katerem je promet zrakoplovov omejen v skladu z določenimi pogoji;
112. „odsek poti“ pomeni pot ali del poti, ki se običajno preleti brez vmesnega postanka;
113. „vzletno-pristajalna steza“ pomeni določeno pravokotno območje na kopenskem aerodromu, pripravljeno za pristajanje in vzletanje zrakoplovov;

114. „mesto čakanja pred vzletno-pristajalno stezo“ pomeni označeno mesto za varovanje vzletno-pristajalne steze, ravnine razmejitve ovir ali kritičnega/občutljivega območja ILS/MLS, kjer se zrakoplovi, ki vozijo po tleh, in vozila ustavijo in čakajo, razen če jim letališki kontrolni stolp ne dovoli drugače;
115. „vidno območje vzletno-pristajalne steze (RVR)“ pomeni oddaljenost, pri kateri pilot zrakoplova na srednji črti vzletno-pristajalne steze lahko vidi površinske oznake na stezi ali luči, ki označujejo stezo ali njeno srednjo črto;
116. „osebje, ki opravlja varnostno pomembne naloge“ pomeni osebe, ki lahko ogrozijo varnost letalstva, če neustrezno opravljajo svoje naloge in funkcije, in med drugim vključujejo člane posadke, osebje za vzdrževanje zrakoplovov in kontrolorje zračnega prometa;
117. „jadralno letalo“ pomeni zrakoplov, težji od zraka, ki dobi vzgon med letom z aerodinamično reakcijo zraka na nepremične dvižne površine in katerega prosti let ni odvisen od motorja, vključno z zmaji, jadralnimi padali in drugimi primerljivimi vozili;
118. „sekundarni nadzorni radar (SSR)“ pomeni nadzorni radarski sistem, ki uporablja oddajnike/sprejemnike (sprashevalnike) in radarske odzivnike;
119. „informacije SIGMET“ pomenijo informacije, ki jih izda meteorološka opazovalnica v zvezi z nastankom ali predvidenim nastankom določenih vremenskih pojavov na poti, ki lahko vplivajo na varnost operacij zrakoplovov;
120. „signalno območje“ pomeni območje na letališču, ki se uporablja za prikaz talnih oznak;
121. „pomembna točka“ pomeni določeno geografsko lokacijo, ki se uporablja za opredelitev poti službe zračnega prometa ali poti leta zrakoplova ter za druge navigacijske namene in namene ATS;
122. „posebni let VFR“ pomeni let VFR z dovoljenjem kontrole zračnega prometa za letenje v nadzorovani coni v meteoroloških razmerah, ki so slabše od VMC;
123. „zablodeli zrakoplov“ pomeni zrakoplov, ki se je precej oddaljil od načrtovane smeri letenja ali sporoči, da se je izgubil;
124. „nadzorni radar“ pomeni radarsko napravo, ki se uporablja za določanje položaja zrakoplova glede na oddaljenost in azimut;
125. „vožnja po tleh“ pomeni gibanje zrakoplova po površini letališča ali kraja delovanja z lastno močjo, razen vzleta in pristajanja;
126. „vozna steza“ pomeni določeno pot na kopenskem aerodromu, namenjeno gibanju zrakoplovov po tleh in povezovanju enega dela aerodroma z drugim, ki obsega:
- (a) vozna steza do postajališča za zrakoplove pomeni del letališke ploščadi, ki je določena za vožno stezo in namenjena le dostopu do postajališča za zrakoplove;
 - (b) vozna steza na letališki ploščadi pomeni del sistema voznih stez, ki je na letališki ploščadi in zagotavlja neposredno vožno stezo za prečkanje ploščadi;
 - (c) vozna steza s hitrim izhodom pomeni vožno stezo, ki je v ostrem kotu povezana z vzletno-pristajalno stezo in načrtovana tako, da letalom, ki so pristala, omogoča obračanjem pri hitrostih, večjih od tistih, ki se dosegajo na drugih izhodnih voznih stezah, s čimer skrajša čas zasedenosti vzletno-pristajalne steze;
127. „ozemlje“ pomeni kopenska območja in sosednje teritorialne vode, ki so pod suverenostjo, oblastjo, zaščito ali mandatom države;
128. „prag“ pomeni začetek dela vzletno-pristajalne steze, ki se uporablja za pristajanje;
129. „skupni predviden porabljeni čas“ pomeni:
- (a) za instrumentalne lete (IFR) je to predvideni čas, potreben od vzleta do prihoda nad označeno točko, ki je določena z navigacijskimi sredstvi in na kateri naj bi se predvidoma začel postopek za instrumentalni prilet ali, če ni navigacijskega sredstva, povezanega z namembnim letališčem, čas, potreben za prihod nad namembno letališče;
 - (b) za lete VFR je to predvideni čas, potreben od vzleta do prihoda nad namembno letališče;
130. „sled letenja“ pomeni projekcijo poti zrakoplova na površini zemlje, katere smer je na kateri koli točki poti običajno izražena v stopinjah glede na sever (pravi, magnetni ali na koordinatni mreži);
131. „nasvet za izogibanje prometu“ pomeni nasvet, ki ga zagotovi enota služb zračnega prometa, s katerim določi manevre, ki pomagajo pilotu preprečiti trčenje;
132. „prometne informacije“ pomenijo informacije, ki jih izda enota služb zračnega prometa, da opozori pilota na drugi znan ali opažen zračni promet, ki je lahko blizu položaja ali načrtovane poti leta, in mu pomaga preprečiti trčenje;

133. „točka prenosa kontrole“ pomeni določeno točko na poti leta zrakoplova, na kateri se odgovornost zagotavljanja storitve kontrole zračnega prometa prenese z ene kontrolne enote ali kontrolnega mesta na drugo;
134. „absolutna višina prehoda“ pomeni absolutno višino, na kateri ali pod katero se vertikalni položaj zrakoplova nadzoruje s sklicevanjem na absolutne višine;
135. „nivo prehoda“ pomeni najnižji nivo letenja, ki je na voljo za uporabo nad absolutno višino prehoda;
136. „območje obvezne uporabe radarskega odzivnika (TMZ)“ pomeni zračni prostor določenih dimenzij, v katerem je obvezno imeti in uporabljati radarske odzivnike za sporočanje tlačne višine;
137. „neznani zrakoplov“ pomeni zrakoplov, ki je bil opažen ali za katerega je bilo sporočeno, da leti v nekem območju, njegova identiteta pa ni bila ugotovljena;
138. „prosto leteči balon brez posadke“ pomeni zrakoplov, lažji od zraka, ki ga ne poganja motor, je brez posadke in je v prostem letu;
139. „VFR“ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje pravil vizualnega letenja;
140. „let VFR“ pomeni let, ki se izvaja v skladu s pravili vizualnega letenja;
141. „vidljivost“ pomeni vidljivost za letalske namene, ki je večja od:
- (a) največje razdalje, na kateri se lahko vidi in prepozna črn predmet primernih dimenzij, ki je blizu tal, če se opazuje na svetlem ozadju;
- (b) največje razdalje, na kateri se lahko vidijo in prepoznajo luči blizu 1 000 kandel na neosvetljenem ozadju;
142. „vizualne meteorološke razmere“ pomenijo meteorološke razmere, izražene z vidljivostjo, oddaljenostjo od oblakov in bazo oblakov, ki so enake določenim minimumom ali boljše od njih;
143. „VMC“ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje vizualnih meteoroloških razmer.

Člen 3

Izpolnjevanje določb

Države članice zagotovijo skladnost s skupnimi pravili in določbami iz Priloge k tej uredbi brez poseganja v določbe o prožnosti iz člena 14 Uredbe (ES) št. 216/2008 in varovalne ukrepe iz člena 13 Uredbe (ES) št. 549/2004.

Člen 4

Izjeme za posebne operacije

1. Pristojni organi lahko na zahtevo subjektov, ki izvajajo dejavnosti, navedene v nadaljevanju, tem subjektomodobrijo izjeme od nekaterih zahtev iz te uredbe za dejavnosti v javnem interesu in usposabljanje, ki je potrebno za varno izvajanje teh dejavnosti;

- (a) policijske in carinske misije;
- (b) misije za nadzor in sledenje prometa;
- (c) misije za nadzor okolja, ki jih izvajajo javni organi ali se izvajajo v imenu javnih organov;
- (d) iskanje in reševanje;
- (e) leti zaradi medicinske pomoči;
- (f) evakuacije;
- (g) gašenje požara;
- (h) izjeme, ki so potrebne za zagotavljanje varnosti letov za voditelje držav, ministre in ustrezne državne funkcionarje.

2. Pristojni organ, ki dovoli te izjeme, obvesti Evropsko agencijo za varnost v letalstvu o vrsti izjem najpozneje dva meseca po odobritvi izjeme.

3. Ta člen ne posega v člen 3 in se lahko uporablja v primerih, kadar dejavnosti iz odstavka 1 ni mogoče izvajati kot operativni zračni promet ali kadar za te dejavnosti drugače ne bi veljale določbe o prožnosti iz te uredbe.

Člen 5

Razlike

1. Po začetku veljavnosti te uredbe in najpozneje do datuma njene uporabnosti države članice:

- (a) uradno obvestijo ICAO o preklicu prejšnjih prijavljenih razlik glede na standarde in priporočeno prakso ICAO, ki jih obravnava ta uredba, razen tistih, ki se nanašajo na osnovne interese varnostne in obrambne politike držav članic v skladu s členom 13 Uredbe (ES) št. 549/2004;

(b) obvestijo ICAO o skupno dogovorjenih razlikah iz Dodatka k Prilogi k tej uredbi.

2. V skladu s Prilogo 15 k Čikaški konvenciji vsaka država članica v svojem letalskem informativnem zborniku objavi skupno dogovorjene razlike, ki jih je prijavila ICAO v skladu s točko (b) odstavka 1 tega člena, ter vse druge določbe, ki so potrebne za upoštevanje zahtev lokalne zračne obrambe in varnosti v skladu s točko (a) odstavka 1 tega člena.

Člen 6

Spremljanje sprememb

1. Po začetku veljavnosti te uredbe Komisija ob podpori Eurocontrola in Evropske agencije za varnost v letalstvu določi stalni postopek:

(a) da zagotovi spremljanje in analizo vseh sprememb, sprejetih v okviru Čikaške konvencije, ki so pomembne z vidika področja uporabe te uredbe, in

(b) po potrebi pripravi predloge za spremembe Priloge k tej uredbi.

2. Določbe člena 5 te uredbe o preklicu in prijavi razlik ter njihovi objavi v zborniku letalskih informacij in člena 7 o spremembah Priloge se uporabljajo, kot je to ustrezno.

Člen 7

Spremembe Priloge

1. Priloga se spremeni v skladu s členom 5(3) Uredbe (ES) št. 549/2004.

2. Spremembe iz odstavka 1 lahko med drugim vključujejo tudi spremembe, ki so potrebne za zagotovitev skladnosti zakonskih določb med prihodnjo razširitvijo te uredbe, da bo poleg Priloge 2 vsebovala ustrezne določbe tudi iz ostalih prilog in dokumentov ICAO ali spremembe, ki izhajajo iz posodobitev navedenih prilog in dokumentov ICAO ali sprememb katerih koli drugih ustreznih uredb Unije.

Člen 8

Prehodni in dodatni ukrepi

1. Države članice, ki so pred začetkom veljavnosti te uredbe sprejele dodatne določbe, ki dopolnjujejo standard ICAO, zagotovijo skladnost teh določb s to uredbo.

2. Za namene iz tega člena takšne dodatne določbe, ki dopolnjujejo standard ICAO, ne pomenijo razlike v okviru Čikaške konvencije. Države članice takšne dodatne določbe in tudi vse zahteve, o katerih odloča pristojni organ v skladu s to uredbo, objavijo v svojih letalskih informativnih zbornikih. Najpozneje dva meseca po začetku veljavnosti te uredbe ali kadar sprejmejo dodatno določbo, obvestijo tudi Komisijo in Evropsko agencijo za varnost v letalstvu.

Člen 9

Varnostne zahteve

Po začetku veljavnosti te uredbe in brez poseganja v člen 7 države članice zaradi ohranitve ali povečanja obstoječih ravni varnosti zagotovijo, da se v okviru postopka upravljanja varnosti, ki obravnava vse vidike izvajanja te uredbe, pred dejanskimi spremembami postopkov, ki so veljali prej, izvede varnostna ocena načrta izvajanja, vključno z opredelitvijo nevarnosti, oceno in zmanjšanjem tveganj. Takšno zmanjšanje tveganj lahko vključuje uporabo člena 3.

Člen 10

Spremembe uredb (ES) št. 730/2006, (ES) št. 1033/2006, (ES) št. 1794/2006, (ES) št. 1265/2007, (EU) št. 255/2010 in Izvedbene uredbe (EU) št. 1035/2011

1. Uredba (ES) št. 730/2006 se spremeni:

(a) člen 2(3) in (4) se nadomesti z naslednjim:

„3. ‚IFR‘ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje pravil instrumentalnega letenja;

4. ‚VFR‘ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje pravil vizualnega letenja.“

2. Uredba (ES) št. 1033/2006 se spremeni:

(a) točka 8 člena 2(2) se nadomesti z naslednjim:

„8. ‚IFR‘ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje pravil instrumentalnega letenja.“;

(b) člen 3(1) se nadomesti z naslednjim:

„1. Določbe, določene v Prilogi, veljajo za predložitev, sprejete in razdelitev načrtov leta za vsak let, za katerega velja ta uredba, in vse spremembe ključnega elementa načrta leta v fazi pred letom v skladu s to uredbo.“;

(c) naslov in točka 1 Priloge se nadomestita z naslednjim:

„Določbe iz člena 3(1)

1. Oddelek 4 Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 923/2012 (*).

(*) UL L 281, 13.10.2012, str. 1.“

3. Uredba (ES) št. 1794/2006 se spremeni:

(a) člen 2(c) in (d) se nadomesti z naslednjim:

„(c) ‚IFR‘ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje pravil instrumentalnega letenja;

(d) ‚VFR‘ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje pravil vizualnega letenja.“

4. Uredba (ES) št. 1265/2007 se spremeni:

(a) člen 2(5) se nadomesti z naslednjim:

„5. ‚leti, upravljani v skladu s pravili vizualnega letenja‘ (leti VFR) pomenijo vsak let, ki se izvaja v skladu s pravili vizualnega letenja;“.

5. Uredba (EU) št. 255/2010 se spremeni:

(a) člen 2(3) se nadomesti z naslednjim:

„3. ‚IFR‘ pomeni oznako, ki se uporablja za označevanje pravil instrumentalnega letenja;“.

6. Izvedbena uredba (EU) št. 1035/2011 se spremeni:

(a) sklic na „Prilogo 2 o pravilih letenja (10. izdaja iz julija 2005)“ v točki 4(a) Priloge II se nadomesti s sklicem na „Izvedbeno uredbo (EU) št. 923/2012“;

(b) sklic na „Prilogo 11 o službah zračnega prometa (13. izdaja iz julija 2001, vključno z vsemi spremembami do št. 47-B)“ v točki 4(c) Priloge II se spremeni tako, da se na koncu navedenega stavka doda „in po potrebi Izvedbeno uredbo (EU) št. 923/2012“;

(c) sklic na „Prilogo 11 o službah zračnega prometa (13. izdaja iz julija 2001, vključno z vsemi spremembami do št. 47-B)“ v točki 2(b) Priloge III se spremeni tako, da se na koncu navedenega stavka doda „in po potrebi Izvedbeno uredbo (EU) št. 923/2012“.

Člen 11

Začetek veljavnosti

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 4. decembra 2012.

2. Države članice se lahko z odstopanjem od drugega pododstavka odstavka 1 odločijo, da določb te uredbe ne bodo uporabljale do 4. decembra 2014.

Kadar država članica uporabi to možnost, v skladu s členom 12(1) Uredbe (ES) št. 549/2004 obvesti Komisijo in Evropsko agencijo za varnost v letalstvu ter navede razloge za navedeno odstopanje, trajanje odstopanja ter predviden in ustrezen časovni načrt za izvajanje te uredbe.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 26. septembra 2012

Za Komisijo
Predsednik
José Manuel BARROSO

PRILOGA

PRAVILA LETENJA

ODDELEK 1

Letenje nad odprtim morjem**SERA.1001 Splošno**

- (a) Za let nad odprtim morjem se brez izjem uporabljajo pravila iz Priloge 2 k Čikaški konvenciji. Zaradi stalnosti in nemotenega delovanja služb zračnega prometa, zlasti znotraj funkcionalnih blokov zračnega prostora, se lahko v zračnem prostoru nad odprtimi morji uporabljajo določbe Priloge 11 k Čikaški konvenciji na način, ki je skladen z načinom uporabe navedenih določb nad ozemljem držav članic. To ne vpliva na delovanje državnih zrakoplovov v skladu s členom 3 Čikaške konvencije. To tudi ne posega v odgovornosti držav članic, da v letalskih informativnih območjih, v katerih so v skladu z regionalnimi sporazumi o zračnem prometu ICAO odgovorne za zagotavljanje služb zračnega prometa, zagotovijo, da se operacije zrakoplovov izvajajo na varen, hiter in učinkovit način.
- (b) Za tiste dele odprtih morij, za katere je država članica v skladu z regionalnim sporazumom o zračnem prometu ICAO sprejela odgovornost za zagotavljanje storitev zračnega prometa, država članica imenuje izvajalca ATS za izvajanje navedenih storitev.

ODDELEK 2

Veljavnost in skladnost**SERA.2001 Veljavnost**

Ta uredba brez poseganja v SERA.1001 zgoraj velja v skladu s členom 1 zlasti za uporabnike zračnega prostora in zrakoplove, ki:

- (a) letijo v Unijo, znotraj Unije ali iz Unije;
- (b) imajo nacionalnost in registracijske oznake države članice Unije ter izvajajo lete v katerem koli zračnem prostoru, če ne kršijo pravil, ki jih je objavila država, pristojna za ozemlje preleta.

Ta uredba velja tudi za pristojne organe držav članic, izvajalce navigacijskih služb zračnega prometa in ustrezno osebje na zemlji, ki je vključeno v operacije zrakoplovov.

SERA.2005 Skladnost s pravili letenja

Delovanje zrakoplova med letom, na letališkem območju gibanja ali kraju delovanja je skladno s splošnimi pravili, veljavnimi lokalnimi določbami, med letom pa tudi dodatno s:

- (a) pravili vizualnega letenja ali
- (b) pravili instrumentalnega letenja.

SERA.2010 Odgovornosti

- (a) Odgovornost vodje zrakoplova

Vodja zrakoplova je ne glede na to, ali upravlja komande ali ne, odgovoren za delovanje zrakoplova v skladu s to uredbo, vendar lahko ta pravila opusti v razmerah, v katerih je takšna opustitev pravil iz varnostnih razlogov nujno potrebna.

- (b) Ukrepi pred letom

Pred začetkom leta se vodja zrakoplova seznanja z vsemi razpoložljivimi informacijami, ki so primerne za predvideno operacijo. Ukrepanje pred letom za lete, ki niso v bližini letališča, in za vse lete IFR vključuje skrbno preučitev razpoložljivih tekočih vremenskih poročil in napovedi, pri čemer upošteva potrebe po gorivu in alternativne ukrepe, če leta ni mogoče dokončati, kot je bil načrtovan.

SERA.2015 Pooblastilo vodje zrakoplova

Vodja zrakoplova ima v času izpolnjevanja svojih dolžnosti najvišje pooblastilo za upravljanje zrakoplova.

SERA.2020 Problematična uporaba psihoaktivnih snovi

Nobena oseba, katere funkcija je nujna za varnost letenja (osebje, ki opravlja varnostno pomembne naloge), ne sme opravljati te funkcije, kadar je pod vplivom katere koli psihoaktivne snovi, zaradi katere je njena sposobnost za delo zmanjšana. Nobena takšna oseba ne sme biti vpletena v nikakršno problematično uporabo snovi.

ODDELEK 3

Splošna pravila in izogibanje trčenjem

POGLAVJE 1

Varstvo oseb in lastnine**SERA.3101 Malomarno ali brezbrizno upravljanje zrakoplova**

Zrakoplov se ne upravlja na malomaren ali brezbrizen način, ki bi ogrožal življenje ali lastnino drugih.

SERA.3105 Minimalne višine

Razen v primeru vzletanja ali pristajanja ali dovoljenja pristojnega organa zrakoplovi ne letijo nad gosto naseljenimi območji velemest, mest ali naselij ali nad množico ljudi na prostem, razen na takšni višini, ki bo v primeru nastale nevarnosti omogočila pristanek zrakoplova brez bistvenega ogrožanja oseb ali lastnine na kopnem. Minimalne višine za lete VFR so določene v SERA.5005(f), minimalne višine za lete IFR pa so določene v SERA.5015(b).

SERA.3110 Nivoji križarjenja

Nivoji križarjenja, na katerih je treba izvajati let ali del leta, so opredeljeni kot:

- (a) nivoji letenja za lete na najnižjem uporabnem nivoju letenja ali nad njim ali, kadar je to primerno, nad absolutno višino prehoda;
- (b) absolutne višine za lete pod najnižjim uporabnim nivojem letenja ali, kadar je to primerno, na absolutni višini prehoda ali pod njo.

SERA.3115 Metanje ali pršenje

Metanje ali pršenje iz zrakoplova med letom se izvaja le v skladu z:

- (a) zakonodajo Unije ali, če je to ustrezno, nacionalno zakonodajo za operacije zrakoplovov, ki jih urejajo države članice, ter
- (b) navedbami katerih koli ustreznih informacij, nasvetov in/ali dovoljenja ustrezne enote službe zračnega prometa.

SERA.3120 Vleka

Zrakoplov lahko vleče drugi zrakoplov ali drugi predmet le v skladu z:

- (a) zakonodajo Unije ali, če je to ustrezno, nacionalno zakonodajo za operacije zrakoplovov, ki jih urejajo države članice, ter
- (b) navedbami katerih koli ustreznih informacij, nasvetov in/ali dovoljenja ustrezne enote službe zračnega prometa.

SERA.3125 Spusti s padalom

Spusti s padalom, razen zasilnih spustov, se lahko izvajajo le v skladu z:

- (a) zakonodajo Unije ali, če je to ustrezno, nacionalno zakonodajo za operacije zrakoplovov, ki jih urejajo države članice, ter
- (b) navedbami katerih koli ustreznih informacij, nasvetov in/ali dovoljenja ustrezne enote službe zračnega prometa.

SERA.3130 Akrobatski leti

Akrobatski leti se izvajajo le v skladu z:

- (a) zakonodajo Unije ali, če je to ustrezno, nacionalno zakonodajo za operacije zrakoplovov, ki jih urejajo države članice, ter
- (b) navedbami katerih koli ustreznih informacij, nasvetov in/ali dovoljenja ustrezne enote službe zračnega prometa.

SERA.3135 Formacijski leti

Formacijski let zrakoplova ni dovoljen, razen če se o tem predhodno dogovorijo vodje zrakoplovov, ki sodelujejo pri letu, in je, kadar gre za formacijski let v nadzorovanem zračnem prostoru, v skladu s pogoji, ki jih predpiše pristojni organ. Ti pogoji vključujejo:

- (a) eden od vodij zrakoplovov je imenovan za vodjo leta;
- (b) z vidika navigacije in sporočanja položaja formacija deluje kot posamezni zrakoplov;
- (c) za razmik med zrakoplovi v letu so odgovorni vodja leta in vodje drugih zrakoplovov v letu, vključevati pa mora obdobja prehoda, ko zrakoplovi manevrirajo, da bi dosegli lastno razdvajanje v formaciji, ter med združevanjem in oddaljevanjem, in
- (d) za državne zrakoplove je določena največja bočna, vzdolžna in vertikalna razdalja med zrakoplovom in vodjo leta v skladu s Čikaško konvencijo. Pri drugih zrakoplovih vsak zrakoplov ohranja razdaljo od vodje leta, ki ni večja od 1 km (0,5 nm) bočno in vzdolžno ter 30 m (100 čevljev) vertikalno.

SERA.3140 Prosto leteči baloni brez posadke

Prosto leteči balon brez posadke se upravlja tako, da čim manj ogroža osebe, lastnino ali druge zrakoplove, ter v skladu s pogoji, ki so določeni v Dodatku 2.

SERA.3145 Prepovedana območja in omejena območja

Zrakoplov ne sme leteti v prepovedanem območju ali omejenem območju, katerih podrobnosti so bile pravilno objavljene, razen v skladu s pogoji omejitev ali z dovoljenjem države članice, nad ozemljem katere so območja določena.

POGLAVJE 2

Preprečevanje trčenj**SERA.3201 Splošno**

Nobena določba v tej uredbi ne razbremeni vodje zrakoplova odgovornosti za sprejetje ukrepov, ki bodo najboljše preprečili trke, vključno z manevri za preprečevanje trkov, ki temeljijo na navodilih za izogibanje trčenj v zraku, zagotovljenih z opremo ACAS.

SERA.3205 Neposredna bližina

Zrakoplov ne sme leteti v takšni neposredni bližini drugega zrakoplova, ki bi lahko povzročila nevarnost trka.

SERA.3210 Prednost

- (a) Zrakoplov, ki ima prednost, ohranja svojo smer leta in hitrost.
- (b) Zrakoplov, ki opazi, da je manevrska sposobnost drugega zrakoplova zmanjšana, da temu zrakoplovu prednost.
- (c) Zrakoplov, ki ga pravila, navedena v nadaljevanju, zavezujejo, da se mora umakniti drugemu zrakoplovu, se izogne prečkanju nad, pod ali pred drugim zrakoplovom, razen če prečka na varni razdalji in upošteva učinek vrtnične sledi zrakoplova.

1. Čelno približevanje. Kadar se dva zrakoplova približujeta čelno ali približno čelno in obstaja nevarnost trka, vsak zrakoplov spremeni svojo smer leta v desno.

2. *Približevanje.* Kadar se poti dveh zrakoplovov križata na približno enakem nivoju, ima prednost zrakoplov na desni strani, razen v naslednjih primerih:
 - (i) zrakoplovi z motorjem, težji od zraka, dajo prednost zračnim ladjam, jadralnim letalom in balonom;
 - (ii) zračne ladje dajo prednost jadralnim letalom in balonom;
 - (iii) jadralna letala dajo prednost balonom;
 - (iv) zrakoplovi z motorjem dajo prednost zrakoplovom, pri katerih se opazi, da vlečejo druge zrakoplove ali predmete.
 3. *Prehitevanje.* Prehitevajoči zrakoplov je zrakoplov, ki se približuje drugemu zrakoplovu od zadaj po črti, ki je glede na simetrično raven prehitevanega zrakoplova pod kotom, manjšim od 70 stopinj, kar pomeni, da je glede na drugi zrakoplov v takšnem položaju, da ponoči ne bi mogel videti navigacijskih luči tega zrakoplova niti na levem niti na desnem boku. Prehitevani zrakoplov ima prednost in prehitevajoči zrakoplov se, ne glede na to, ali se vzpenja, spušča ali je v vodoravnem letu, umakne drugemu zrakoplovu tako, da spremeni smer leta v desno, pri čemer to upošteva tudi pri vsaki naknadni spremembi relativnih položajev obeh zrakoplovov, dokler ni končal prehitevanja in je v prostem območju.
 - (i) *Prehitevanje jadralnih letal.* Jadralno letalo, ki prehiteva drugo jadralno letalo, lahko spremeni svojo smer v desno ali levo.
 4. *Pristajanje.* Zrakoplov, ki je v letu ali izvaja operacije na zemlji ali vodi, da prednost zrakoplovu, ki pristaja ali je v zaključnih fazah prileta za pristanek.
 - (i) Če se dva ali več zrakoplovov, težjih od zraka, približujejo letališču ali kraju delovanja, da bi pristali, zrakoplov, ki je na višjem nivoju, da prednost zrakoplovu, ki je na nižjem nivoju, vendar ta tega pravila ne izkoristi za to, da bi spredaj presekala pot drugemu zrakoplovu, ki je v zaključnih fazah prileta za pristanek, ali ga prehitel. Kljub temu zrakoplovi z motorjem, težji od zraka, dajo prednost jadralnim letalom.
 - (ii) *Zasilni pristanek.* Zrakoplov, ki opazi, da mora drugi zrakoplov zasilno pristati, da prednost temu zrakoplovu.
 5. *Vzletanje.* Zrakoplov, ki vozi po letališkem manevrskem prostoru, da prednost zrakoplovu, ki vzleta ali se pripravlja na vzlet.
- (d) Gibanje zrakoplova, oseb in vozil po zemeljski površini
1. V primeru nevarnosti trčenja dveh zrakoplovov, ki vozita po tleh na območju gibanja na letališču ali podobnem delu kraja delovanja, velja naslednje:
 - (i) kadar se dva zrakoplova približujeta čelno ali približno čelno, se oba ustavita ali, če je to mogoče, spremenita smer vožnje v desno, da se tako ohrani varnostna razdalja;
 - (ii) kadar se poti dveh zrakoplovov križata, ima prednost tisti zrakoplov, ki je na desni strani;
 - (iii) zrakoplov, ki ga prehiteva drugi zrakoplov, ima prednost, prehitevajoči zrakoplov pa ohrani varnostno razdaljo od drugega zrakoplova.
 2. Na nadzorovanem letališču zrakoplov, ki vozi po manevrskem prostoru, ustavi in počaka na vseh mestih čakanja pred vzletno-pristajalno stezo, razen če je letališki kontrolni stolp izdal izrecno dovoljenje za vstop na vzletno-pristajalno stezo ali prečkanje steze.
 3. Zrakoplov, ki vozi po manevrskem prostoru, ustavi in počaka pri vseh osvetljenih prečkah za ustavljanje, vožnjo lahko nadaljuje v skladu s točko 2, ko luči ugasnejo.
 4. Gibanje oseb in vozil na letališčih
 - (i) Gibanje oseb ali vozil, vključno z vlečenimi zrakoplovi, na manevrskem prostoru letališča po potrebi nadzoruje letališki kontrolni stolp, da se prepreči nevarnost zanje ali za zrakoplove, ki pristajajo, vozijo po tleh ali vzletajo.

- (ii) V razmerah, ko se uporabljajo postopki pri zmanjšani vidljivosti:
- (A) se gibanje oseb in vozil, ki delujejo na manevrskem prostoru letališča, omeji na najnujnejše, posebna pozornost pa se nameni zahtevam za zavarovanje površine (površin), pomembne(-ih) za sistem ILS/MLS, kadar se izvajajo natančne instrumentalne operacije kategorij II ali III;
 - (B) izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa (ANSP) v skladu z določbami iz točke (iii) določi minimalno razdvajanje med vozili in zrakoplovi, ki vozijo po tleh, kar potrdi pristojni organ ob upoštevanju razpoložljivih sredstev;
 - (C) če se na isti vzletno-pristajalni stezi nenehno izvajajo mešane natančne instrumentalne operacije ILS in MLS kategorij II ali III, se zavarujejo bolj restriktivna območja, ključna in občutljiva za sistem ILS ali MLS.
- (iii) Intervencijskim vozilom za pomoč zrakoplovom v nevarnosti se zagotovi prednost pred vsem drugim prometom na površini.
- (iv) V skladu z določbami iz točke (iii) vozila na manevrskem prostoru upoštevajo naslednja pravila:
- (A) vozila in vozila, ki vlečejo zrakoplov, dajo prednost zrakoplovom, ki pristajajo, vzletajo, vozijo po tleh ali so vlečena;
 - (B) vozila dajo prednost drugim vozilom, ki vlečejo zrakoplov;
 - (C) vozila dajo prednost drugim vozilom v skladu z navodili enote služb zračnega prometa;
 - (D) brez poseganja v določbe iz točk (A), (B) in (C) vozila in vozila, ki vlečejo zrakoplov, upoštevajo navodila, ki jih izda letališki kontrolni stolp.

SERA.3215 Luči, ki morajo biti prižgane na zrakoplovih

- (a) Razen pod pogoji, navedenimi v točki (e), so ponoči na vseh zrakoplovih med letom prižgane:
1. opozorilne bliskavice, s katerimi zrakoplov pritegne pozornost, in
 2. navigacijske luči, ki kažejo relativno pot zrakoplova opazovalcu, druge luči pa ne smejo biti prižgane, če jih je mogoče zamenjati s temi lučmi, ali
 3. pri balonih pozicijske luči.
- (b) Razen pod pogoji, navedenimi v točki (e), so ponoči:
1. na vseh zrakoplovih, ki se gibljejo na območju gibanja na letališču, prižgane navigacijske luči, ki kažejo relativno pot zrakoplova opazovalcu, druge luči pa niso prižgane, če jih je mogoče zamenjati s temi lučmi;
 2. če zrakoplovi niso stacionarno ali kako drugače primerno osvetljeni, imajo na območju gibanja na letališču po možnosti prižgane luči, ki so namenjene označitvi skrajnih koncev zrakoplova;
 3. na vseh zrakoplovih, ki vozijo po tleh ali so vlečeni na območju gibanja na letališču, so prižgane luči, s katerimi zrakoplov pritegne pozornost, in
 4. na vseh zrakoplovih na območju gibanja na letališču, katerih motorji so v teku, so prižgane luči, ki kažejo na to dejstvo.
- (c) Razen pod pogoji, navedenimi v točki (e), so na vseh zrakoplovih med letom, ki so opremljeni z opozorilnimi bliskavicami zaradi izpolnjevanja zahteve (a)(1), takšne luči prižgane tudi podnevi.

(d) Razen pod pogoji, navedenimi v točki (e), so na vseh zrakoplovih:

1. ki vozijo po tleh ali so vlečeni na območju gibanja na letališču in opremljeni z opozorilnimi bliskavicami zaradi izpolnjevanja zahteve (b)(3) ali
2. ki so na območju gibanja na letališču in opremljeni z lučmi zaradi izpolnjevanja zahteve (b)(4),

takšne luči prižgane tudi podnevi.

(e) Pilotu je dovoljeno, da ugasne katere koli utripajoče luči ali zmanjša svetilnost katerih koli utripajočih luči, ki ustrezajo zahtevam iz točk (a), (b), (c) in (d), če ali bi lahko:

1. škodljivo vplivale na zadovoljivo izpolnjevanje dolžnosti ali
2. izpostavile zunanjega opazovalca škodljivemu slepljenju.

SERA.3220 Simulirani instrumentalni leti

Zrakoplov ne leti v pogojih simuliranega instrumentalnega leta, razen če:

- (a) so v zrakoplovu nameščene dvojne komande, ki delujejo brez napak, in
- (b) komandni prostor zaseda dodatni usposobljeni pilot (v tem pravilu se imenuje varnostni pilot), da bi kot varnostni pilot pomagal osebi, ki leti v pogojih simuliranega instrumentalnega leta. Varnostnemu pilotu mora biti zagotovljena primerna vidljivost naprej in na vsako stran zrakoplova ali pa mora pristojni opazovalec, ki komunicira z varnostnim pilotom, zavzeti takšen položaj v zrakoplovu, s katerega njegovo vidno polje ustrezno dopolnjuje vidno polje varnostnega pilota.

SERA.3225 Operacija na letališču ali v bližini letališča

Zrakoplov, s katerim se upravlja na letališču ali v bližini letališča:

- (a) opazuje ostali letališki promet, da se izogne trčenju;
- (b) se prilagodi ali izogne letališkemu šolskemu krogu, ki ga oblikujejo drugi zrakoplovi v letu;
- (c) razen balonov, se vedno obrne v levo, kadar se pripravlja na pristanek in po vzletu, razen če je navedeno drugače ali dobi drugačna navodila od ATC;
- (d) razen balonov, pristaja in vzleta v veter, razen če varnost, oblika vzletno-pristajalne steze ali upoštevanje zračnega prometa določajo, da je primernejša druga smer.

SERA.3230 Operacije na vodi

(a) Kadar se dva zrakoplova ali en zrakoplov in eno plovilo približujeta drug drugemu in obstaja nevarnost trčenja, zrakoplov nadaljuje pot tako, da je posebno pozoren na obstoječe okoliščine in pogoje, vključno z omejitvami zadevnega zrakoplova ali plovila.

1. *Približevanje.* Zrakoplov, ki ima na svoji desni drugi zrakoplov ali plovilo, mu da prednost, da tako ohrani varnostno razdaljo.
2. *Čelno približevanje.* Zrakoplov, ki se drugemu zrakoplovu ali plovilu približuje čelno ali približno čelno, spremeni svojo smer leta v desno, da ohrani varnostno razdaljo.
3. *Prehitevanje.* Zrakoplov ali plovilo, ki ga prehiteva drugi zrakoplov, ima prednost in prehitevaajoči zrakoplov spremeni svojo smer leta, da ohrani varnostno razdaljo.
4. *Pristajanje in vzletanje.* Zrakoplov, ki pristaja na vodi ali vzleta z vode, kolikor je to mogoče, ohrani varnostno razdaljo do vseh plovil in ne ovira njihove navigacije.

- (b) Luči, ki so prižgane na zrakoplovih na vodi. Ponoči ali v drugem obdobju, ki ga predpiše pristojni organ, so na vseh zrakoplovih na vodi prižgane luči, kot zahteva Konvencija o mednarodnih predpisih za preprečevanje trčenj na morju iz leta 1972, razen če to ni izvedljivo; v tem primeru imajo prižgane luči, ki so po lastnostih in položaju čim bolj podobne tistim, ki se zahtevajo v Mednarodnih predpisih.

POGLAVJE 3

Signali

SERA.3301 Splošno

- (a) Pri opazovanju ali sprejemanju katerega koli izmed signalov iz Dodatka 1 zrakoplov ukrepa tako, kot se zahteva v razlagi signala iz navedenega dodatka.
- (b) Kadar se ti signali iz Dodatka 1 uporabljajo, imajo pomen, ki je naveden v Dodatku. Uporabljajo se le za navedeni namen, drugi signali, s katerimi bi te signale lahko zamenjali, se ne uporabljajo.
- (c) Signalist/parkirni signalist je odgovoren za zagotavljanje standardnega parkirnega signaliziranja zrakoplovom na jasen in natančen način ter z uporabo signalov, ki so prikazani v Dodatku 1.
- (d) Naloge signalista/parkirnega signalista lahko opravlja le oseba, ki je usposobljena, kvalificirana in potrjena v skladu z zahtevami zakonodaje Unije in nacionalne zakonodaje.
- (e) Signalist/parkirni signalist nosi razpoznavno fluorescenčno oblačilo, po katerem lahko letalska posadka ugotovi, da je oseba odgovorna za postopek parkiranja.
- (f) Vse sodelujoče letališko zemeljsko osebje za vsako signaliziranje, ki ga izvajajo podnevi, uporablja dnevne fluorescenčne palice, loparje za namizni tenis ali rokavice. Ponoči ali pri majhni vidljivosti se uporabljajo razsvetljene palice.

POGLAVJE 4

Čas

SERA.3401 Splošno

- (a) Uporablja se univerzalni koordinirani čas (UTC), ki je izražen v urah in minutah in po potrebi v sekundah 24-urnega dne z začetkom ob polnoči.
- (b) Pred izvajanjem nadzorovanega leta in po potrebi kadar koli med letom je treba preveriti čas.
- (c) Kadar se pri uporabi komunikacij s podatkovno zvezo uporablja čas, je natančen na 1 sekundo glede na UTC.
- (d) Čas, ki ga sporočijo službe zračnega prometa
1. Preden začne zrakoplov vožnjo po tleh za vzlet, letališki kontrolni stolpi sporočijo pilotu točen čas, razen če je bilo dogovorjeno, da pilot pridobi točni čas iz drugih virov. Enote služb zračnega prometa zrakoplovom sporočijo točen čas tudi na zahtevo. Preverjanja točnega časa se zagotovijo vsaj na najbližjo minuto.

ODDELEK 4

Načrti letov

SERA.4001 Predložitev načrta leta

- (a) Informacije v zvezi z načrtovanim letom ali delom leta, ki jih je treba zagotoviti enotam služb zračnega prometa, je treba predložiti v obliki načrta leta. Izraz „načrt leta“ ima več pomenov: popolne informacije o vseh točkah, zajetih v opisu načrta leta, ki obsega celotno pot letenja, ali omejene informacije, ki se med drugim zahtevajo, če je namen pridobiti dovoljenje za manjši del leta, na primer za prečkanje zračne poti, za vzlet z nadzorovanega letališča ali za pristanek na nadzorovanem letališču.
- (b) Načrt leta je treba predložiti pred začetkom:

1. vsakega leta ali dela leta, za katerega se zagotovi kontrola zračnega prometa;

2. vsakega leta IFR v zračnem prostoru s svetovalno službo;
 3. vsakega leta znotraj območij ali v območja ali vzdolž poti, ki jih je označil pristojni organ, da bi omogočil zagotavljanje storitev letalskih informacijskih služb, služb za alarmiranje in reševalnih služb;
 4. vsakega leta znotraj območij ali v območja ali vzdolž poti, ki jih je označil pristojni organ, da bi olajšal usklajevanje z ustreznimi vojaškimi enotami ali enotami služb zračnega prometa v sosednjih državah in se s tem izognil morebitni potrebi po prestrezanju zrakoplova zaradi identifikacije;
 5. vsakega leta čez mednarodne meje, če zadevna država ni določila drugače;
 6. vsakega načrtovanega nočnega leta, če ni v bližini letališča.
- (c) Načrt leta je treba pred odhodom predložiti letališkemu uradu službe za informacije o zračnem prometu ali med letom poslati ustrezni enoti služb zračnega prometa ali nadzorni radijski postaji zrak-zemlja, razen če so bili sklenjeni dogovori za predložitev ponavljalnih načrtov leta.
- (d) Načrt leta za vsak let, ki je načrtovan prek mednarodnih meja ali za katerega je treba zagotoviti službo za kontrolo zračnega prometa ali svetovalno službo zračnega prometa, se predloži vsaj šestdeset minut pred odhodom ali, če je načrt predložen med letom, v času, ki zagotavlja, da bo ustrezna enota služb zračnega prometa prejela načrt vsaj deset minut, preden naj bi zrakoplov predvidoma dosegel:
1. načrtovano točko vstopa v nadzorovano območje ali območje s svetovalno službo;
 2. točko prečkanja zračne poti ali poti letenja s svetovalno službo.

SERA.4005 Vsebina načrta leta

- (a) Načrt leta mora vsebovati informacije v zvezi s točkami, navedenimi v nadaljevanju, ki so ustrezne po mnenju pristojnega organa:
1. identifikacija zrakoplova;
 2. pravila letenja in vrsta leta;
 3. število in tip(-i) zrakoplova ter kategorija vrtnične sledi;
 4. oprema;
 5. odhodno letališče ali kraj delovanja;
 6. predvideni čas začetka gibanja zrakoplova;
 7. potovalna(-e) hitrost(-i);
 8. nivo(-ji) križarjenja;
 9. pot letenja;
 10. namembno letališče ali kraj delovanja in skupni predvideni porabljeni čas;
 11. nadomestno(-a) letališče(-a) ali kraj(-i) delovanja;
 12. avtonomija (najdaljši čas letenja, merjen s količino goriva);
 13. skupno število oseb na krovu;
 14. reševalna oprema in oprema za preživetje;
 15. druge informacije.

- (b) Pri načrtih letov, predloženih med letom, je navedeno odhodno letališče ali kraj delovanja, s katerega je mogoče po potrebi dobiti dodatne informacije v zvezi z letom. Namesto predvidenega časa začetka gibanja zrakoplova je treba zagotoviti tudi podatek o času nad prvo točko poti, na katero se načrt leta nanaša.

SERA.4010 Dopolnitev načrta leta

- (a) Načrt leta vsebuje informacije o ustreznih točkah do vključno točke „Nadomestno(-a) letališče(-a) ali kraj(-i) delovanja“, in sicer za celotno pot ali del poti letenja, za katero je načrt leta predložen.
- (b) Načrt leta vsebuje tudi informacije o vseh drugih točkah, če to predpiše pristojni organ ali oseba, ki predloži načrt leta, meni, da je to potrebno.

SERA.4015 Spremembe načrta leta

- (a) Glede na določbe iz točke SERA.8020(b) je treba vse spremembe načrta leta, predloženega za let IFR ali VFR, ki se izvaja kot nadzorovani let, takoj ko je mogoče, sporočiti ustrezni enoti služb zračnega prometa. Za druge lete VFR je treba, takoj ko je mogoče, ustrezno enoto služb zračnega prometa obvestiti o pomembnih spremembah načrta leta.
- (b) Če so pred odhodom predložene informacije o avtonomiji (najdaljšem času letenja, merjenim s količino goriva) ali o skupnem številu oseb, ki se prevažajo na krovu, ob odhodu napačne, to pomeni bistveno spremembo načrta leta, zato jih je treba sporočiti.

SERA.4020 Zaključek načrta leta

- (a) Za vsak let, za katerega je bil predložen načrt leta, ki zajema celotni let ali preostali del leta do namembnega letališča, je treba ustrezni enoti služb zračnega prometa na letališču prihoda v prvem možnem trenutku po pristanku sporočiti prihod osebno, po radiu, prek podatkovne zveze ali z drugimi sredstvi, ki jih predpiše pristojni organ.
1. Predložitev poročila o prihodu ni potrebna po pristanku na letališču, na katerem so zagotovljene službe zračnega prometa, pod pogojem, da radijska komunikacija ali vizualni signali kažejo, da je bil pristanek zaznan.
- (b) Kadar je predložen načrt leta samo za del leta, ki ni preostali del leta do namembnega letališča, ga je treba na zahtevo zaključiti s primernim poročilom ustrezni enoti služb zračnega prometa.
- (c) Kadar na letališču prihoda ali kraju delovanja enota služb zračnega prometa ne obstaja, je treba po potrebi prihod čim prej po pristanku in po najhitrejši možni poti sporočiti najbližji enoti službe zračnega prometa.
- (d) Kadar se ve, da so komunikacijske zmogljivosti na letališču prihoda ali kraju delovanja neprimerne in nadomestne možnosti za obravnavanje poročil o prihodu na zemlji niso na voljo, je treba ukrepati po naslednjem postopku: neposredno pred pristankom zrakoplov, če je to mogoče, po radiu pošlje ustrezni enoti služb zračnega prometa obvestilo, primerljivo poročilo o prihodu, če se takšno poročilo zahteva. Običajno je treba to obvestilo poslati letalski postaji enote služb zračnega prometa, ki skrbi za letalsko informativno območje, v katerem leti zrakoplov.
- (e) Poročila o prihodu, ki jih pošljejo zrakoplovi, vsebujejo naslednje podatke:
1. identifikacija zrakoplova;
 2. odhodno letališče ali kraj delovanja;
 3. namembno letališče ali kraj delovanja (samo v primeru preusmerjenega pristanka);
 4. letališče prihoda ali kraj delovanja;
 5. čas prihoda.

ODDELEK 5

Vizualne meteorološke razmere, pravila vizualnega letenja, posebna pravila za let VFR in pravila instrumentalnega letenja**SERA.5001 Vidljivost v vizualnih meteoroloških razmerah in razdalja od minimuma oblakov**

Vidljivost v vizualnih meteoroloških razmerah (VMC) in oddaljenost od minimuma oblakov prikazuje tabela S5-1.

Tabela S5-1 (*)

Pas absolutne višine	Razred zračnega prostora	Vidljivost iz pilotske kabine	Razdalja od oblaka
Na in nad 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	A (**) B C D E F G	8 km	1 500 m horizontalno 300 m (1 000 čevljev) vertikalno
Pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL in nad 900 m (3 000 čevljev) AMSL ali nad 300 m (1 000 čevljev) nad zemljo, odvisno od tega, kateri nivo je višji	A (**) B C D E F G	5 km	1 500 m horizontalno 300 m (1 000 čevljev) vertikalno
Na in pod 900 m (3 000 čevljev) AMSL ali 300 m (1 000 čevljev) nad zemljo, odvisno od tega, kateri nivo je višji	A (**) B C D E	5 km	1 500 m horizontalno 300 m (1 000 čevljev) vertikalno
	F G	5 km (***)	Jasno nebo in s površino na vidiku

(*) Kadar je nivo absolutne višine prehoda nižji od 3 050 m (10 000 čevljev) nad srednjo morsk gladino (AMSL), se uporablja nivo letenja (FL) 100 namesto 10 000 čevljev.

(**) Minimumi VMC v zračnem prostoru razreda A so vključeni v navodila za pilote in ne pomenijo sprejetja letov VFR v zračni prostor razreda A.

(***) Kadar tako predpiše pristojni organ:

(a) je lahko zmanjšana vidljivost iz pilotske kabine, ki znaša najmanj 1 500 m, dovoljena za lete:

1. pri hitrostih največ 140 vozlov IAS, da se ustrezno omogoči pravočasno zaznavanje drugega prometa ali morebitnih ovir in s tem prepreči trčenje, ali
2. v okoliščinah, v katerih bi običajno obstajala majhna možnost za srečanja z drugim prometnim sredstvom, na primer v območjih z majhnim obsegom prometa in območjih za opravljanje dela v zraku na nizkih nivojih;

(b) HELIKOPTERJEM se lahko dovoli letenje pri vidljivosti iz pilotske kabine, ki je manjša od 1 500 m, vendar znaša najmanj 800 m, če manevrirajo pri hitrosti, ki omogoča, da bodo pravočasno opazili drugi promet ali morebitne ovire in se izognili trčenju. Leti pri vidljivosti iz pilotske kabine, ki je manjša od 800 m, se lahko dovolijo za posebne primere, kot so leti zaradi medicinske pomoči, reševalne operacije ali gašenje požara.

SERA.5005 Pravila vizualnega letenja

(a) Razen pri letenju v skladu s posebnimi pravili vizualnega letenja, se vizualni leti izvajajo tako, da zrakoplov leti v razmerah vidljivosti in razdalje od oblakov, ki so enake ali boljše od razmer in razdalj, opredeljenih v tabeli S5-1.

(b) Razen v primeru pridobitve dovoljenja za posebni let VFR od enote za kontrolo zračnega prometa zrakoplovi, ki letijo po pravilih vizualnega letenja, ne vzletijo ali pristanejo na letališču znotraj nadzorovane cone ali vstopijo v območje letališkega prometa ali letališki šolski krog, kadar so sporočene meteorološke razmere na letališču slabše od naslednjih minimumov:

1. baza oblakov je nižja od 450 m (1 500 čevljev) ali
2. vidljivost pri tleh je manjša od 5 km.

(c) Kadar tako predpiše pristojni organ, se lahko dovolijo nočni leti VFR pod naslednjimi pogoji:

1. če se zapusti bližina letališča, se načrt leta predloži v skladu s SERA.4001(b)(6);
2. zrakoplovi vzpostavijo in ohranijo dvosmerno radijsko komunikacijo na ustreznem komunikacijskem kanalu službe zračnega prometa, če je na voljo;
3. veljata vidljivost v vizualnih meteoroloških razmerah (VMC) in oddaljenost od minimuma oblakov, ki sta prikazani v tabeli S5-1, vendar:

(i) je baza oblakov na višini najmanj 450 m (1 500 čevljev);

- (ii) določbe o zmanjšani vidljivosti iz pilotske kabine iz tabele S5-1 (a) in (b) ne veljajo, razen pod pogojem iz točke (c)(4);
 - (iii) v razredih zračnega prostora B, C, D, E, F in G na in pod 900 m (3 000 čevljev) nad MSL ali 300 m (1 000 čevljev) nad zemljo, odvisno od tega, kateri nivo je višji, pilot ohranja stalni pogled na površino;
 - (iv) za helikopterje v razredih zračnega prostora F in G na in pod 900 m (3 000 čevljev) nad MSL ali 300 m (1 000 čevljev) nad zemljo, odvisno od tega, kateri nivo je višji, vidljivost iz pilotske kabine ne sme biti manjša od 3 km, če pilot ohranja stalni pogled na površino in manevrira s hitrostjo, ki omogoča, da bo pravočasno opazil drugi promet ali morebitne ovire in se izognil trčenju, ter
 - (v) za gorski predel lahko pristojni organ predpiše višjo vidljivost VMC in oddaljenost od minimuma oblakov;
4. baza oblakov, vidljivost in oddaljenost od minimuma oblakov, ki so nižji od vrednosti iz točke 3, se lahko dovolijo za helikopterje v posebnih primerih, kot so leti zaradi medicinske pomoči, operacije iskanja in reševanja ter gašenje požara;
5. nočni let VFR mora potekati na nivoju letenja, ki ni nižji od najmanjše absolutne višine letenja, kot jo je določila država, prek ozemlja katere let poteka, razen kadar je to potrebno za vzletanje ali pristajanje ali kadar pristojni organ izda posebno dovoljenje ali kadar takšna najmanjša absolutna višina letenja ni določena:
- (i) nad visokim predelom ali na gorskih območjih na nivoju letenja, ki je vsaj 600 m (2 000 čevljev) nad najvišjo oviro, locirano v območju 8 km od predvidenega položaja zrakoplova;
 - (ii) kjer koli drugje, razen v območjih, določenih v točki (i), na nivoju letenja, ki je vsaj 300 m (1 000 čevljev) nad najvišjo oviro, locirano v območju 8 km od predvidenega položaja zrakoplova.
- (d) Če pristojni organ ne izda dovoljenja v skladu z Uredbo (ES) št. 730/2006, se leti VFR ne smejo izvajati:
- 1. nad nivojem letenja (FL) 195;
 - 2. s transonično in nadzvočno hitrostjo.
- (e) Dovoljenje za izvajanje letov VFR nad nivojem letenja FL 285 se ne izda, kadar nad FL 290 m velja minimalno vertikalno razdvajanje letal 300 m (1 000 čevljev).
- (f) Leti VFR se ne izvajajo, razen če so potrebni za vzletanje ali pristajanje ali če pristojni organ izda dovoljenje:
- 1. nad gosto naseljenimi območji velemest, mest ali naselij ali nad zbrano množico ljudi na prostem na višini, ki je manj kot 300 m (1 000 čevljev) nad najvišjo oviro v polmeru 600 m od zrakoplova;
 - 2. kjer koli drugje, razen v območjih, navedenih v točki 1, na višini, ki je manj kot 150 m (500 čevljev) nad zemljo ali vodo ali 150 m (500 čevljev) nad najvišjo oviro v polmeru 150 m (500 čevljev) od zrakoplova.
- (g) Razen kadar je drugače navedeno v dovoljenjih kontrole zračnega prometa ali določi pristojni organ, je treba lete VFR, ki potekajo v potovalnem vodoravnem letu na višini nad 900 m (3 000 čevljev) od zemlje ali vode ali višje v skladu z določbo pristojnega organa, izvajati na nivoju križarjenja, ki ustreza sledi leta, opredeljeni v tabeli nivojev križarjenja v Dodatku 3.
- (h) Leti VFR izpolnjujejo določbe iz oddelka 8:
- 1. kadar se izvajajo v zračnem prostoru razredov B, C in D;
 - 2. kadar tvorijo del letališkega prometa na nadzorovanih letališčih ali
 - 3. kadar se izvajajo kot posebni leti VFR.
- (i) Pri letu VFR znotraj območij ali v območja ali vzdolž poti, ki jih označi pristojni organ v skladu s SERA.4001(b)(3) ali (4), je treba ves čas ohranjati zvočno komunikacijo zrak-zemlja na ustreznem komunikacijskem kanalu enote služb zračnega prometa, ki zagotavlja letalske informacije, in tej enoti po potrebi poročati o položaju zrakoplova.

(j) Zrakoplov, ki leti v skladu s pravili vizualnega letenja in želi spremeniti način leta na let po pravilih instrumentalnega letenja:

1. če je bil predložen načrt leta, sporoči potrebne spremembe, ki jih je treba izvesti v veljavnem načrtu leta, ali
2. v skladu z zahtevo SERA.4001(b), takoj ko je mogoče, predloži načrt leta pristojni enoti služb zračnega prometa in pridobi dovoljenje, preden nadaljuje let IFR v nadzorovanem zračnem prostoru.

SERA.5010 Posebni leti VFR v nadzorovanih conah

Izvajanje posebnih letov VFR se lahko v nadzorovani coni dovoli na podlagi dovoljenja ATC. Razen v posebnih primerih, ki jih za helikopterje odobri pristojni organ, kot so leti zaradi medicinske pomoči, operacije iskanja in reševanja ter gašenje požarov, veljajo naslednji dodatni pogoji:

(a) ki jih upošteva pilot:

1. brez oblakov in s površino na vidiku;
2. vidljivost iz pilotske kabine je najmanj 1 500 m oziroma najmanj 800 m za helikopterje;
3. pri hitrosti največ 140 vozlov IAS, da se ustrezno omogoči pravočasno zaznavanje drugega prometa ali ovir in s tem prepreči trčenje, ter

(b) ki jih upošteva ATC:

1. samo podnevi, razen če pristojni organ dovoli drugače;
2. vidljivost pri tleh je najmanj 1 500 m oziroma najmanj 800 m za helikopterje;
3. baza oblakov je na višini najmanj 180 m (600 čevljev).

SERA.5015 Pravila instrumentalnega letenja (IFR) – Pravila, ki veljajo za vse lete IFR

(a) Oprema zrakoplova

Zrakoplov mora biti opremljen z ustreznimi instrumenti in navigacijsko opremo, primerno za predvideno pot, in usklajeno z veljavno zakonodajo o zračnih operacijah.

(b) Najnižji nivoji

Let IFR mora potekati na nivoju letenja, ki ni nižji od najmanjše absolutne višine letenja, kot jo je določila država, prek ozemlja katere let poteka, razen ko je to potrebno za vzletanje ali pristajanje ali kadar pristojni organ izda posebno dovoljenje ali kadar takšna najmanjša absolutna višina letenja ni določena:

1. nad visokim predelom ali na gorskih območjih na nivoju letenja, ki je vsaj 600 m (2 000 čevljev) nad najvišjo oviro, locirano v območju 8 km od predvidenega položaja zrakoplova;
2. kjer koli drugje, razen v območjih, določenih v točki 1, na nivoju letenja, ki je vsaj 300 m (1 000 čevljev) nad najvišjo oviro, locirano v območju 8 km od predvidenega položaja zrakoplova.

(c) Sprememba instrumentalnega leta (IFR) v vizualni let (VFR)

1. Zrakoplov, ki se odloči, da bo spremenil vodenje leta, ki poteka po pravilih instrumentalnega letenja, na vodenje leta, ki poteka po pravilih vizualnega letenja, posebej obvesti ustrezno enoto služb zračnega prometa, da je bil instrumentalni let preklican, in sporoči spremembe, ki jih je treba v zvezi s tem vnesti v veljavni načrt leta.
2. Kadar zrakoplov leti po pravilih instrumentalnega letenja v vizualnih meteoroloških razmerah ali na takšne razmere naleti, ne sme preklicati instrumentalnega leta, razen če predvideva in namerava let primerno dolgo nadaljevati v nemoteni vizualnih meteoroloških razmerah.

SERA.5020 IFR – Pravila, ki veljajo za lete IFR znotraj nadzorovanega zračnega prostora

- (a) Kadar leti IFR potekajo v nadzorovanem zračnem prostoru, morajo upoštevati določbe iz oddelka 8.
- (b) Let IFR, ki poteka kot potovalni let v nadzorovanem zračnem prostoru, se izvaja na nivoju križarjenja ali, če ima dovoljenje enote ATS za uporabo tehnike vzpenjanja med križarjenjem, med dvema višinama ali nad višino, izbrano iz tabele nivojev križarjenja v Dodatku 3, vendar se korelacija nivojev s sledjo letenja, ki je za to predpisana v Dodatku, ne uporablja, če je navedeno drugače v dovoljenjih kontrole zračnega prometa ali je pristojni organ to objavil v ustreznih letalskih informativnih zbornikih.

SERA.5025 IFR – Pravila, ki veljajo za lete IFR zunaj nadzorovanega zračnega prostora

- (a) Nivoji križarjenja

Let IFR, ki poteka kot potovalni let zunaj nadzorovanega zračnega prostora, se izvaja na nivoju križarjenja, ki ustreza sledi letenja, navedeni v tabeli nivojev križarjenja v Dodatku 3, razen kadar je pristojni organ določil drugače za let na ali pod 900 m (3 000 čevljev) nad srednjo morsko gladino.

- (b) Komunikacije

Pri letu IFR zunaj nadzorovanega zračnega prostora, vendar znotraj območij ali v območja ali vzdolž poti, ki jih označi pristojni organ v skladu s SERA.4001(b)(3) ali (4), je treba ohraniti zvočno komunikacijo zrak–zemlja na ustreznem komunikacijskem kanalu in po potrebi vzpostaviti dvosmerno komunikacijo z enoto služb zračnega prometa, ki zagotavlja letalske informacije.

- (c) Poročila o položaju

Pri letu IFR zunaj nadzorovanega zračnega prostora, za katerega pristojni organ zahteva, da ohrani zvočno komunikacijo zrak–zemlja na ustreznem komunikacijskem kanalu in po potrebi vzpostavi dvosmerno komunikacijo z enoto služb zračnega prometa, ki zagotavlja letalske informacije, je treba sporočiti položaj, kakor je opredeljeno v SERA.8025 za nadzorovane lete.

ODDELEK 6**Razvrstitev zračnega prostora****SERA.6001 Razvrstitev zračnega prostora**

Države članice glede na svoje potrebe določijo zračni prostor v skladu z naslednjo razvrstitvijo zračnega prostora iz Dodatka 4:

- (a) *Razred A.* Dovoljeni so samo leti IFR. Vsem letom se zagotavlja storitev kontrole zračnega prometa in so ločeni drug od drugega. Za vse lete se zahteva neprekinjena zvočna komunikacija zrak–zemlja. Za vse lete je treba pridobiti dovoljenje ATC.
- (b) *Razred B.* Dovoljeni so leti IFR in VFR. Vsem letom se zagotavlja storitev kontrole zračnega prometa in so ločeni drug od drugega. Za vse lete se zahteva neprekinjena zvočna komunikacija zrak–zemlja. Za vse lete je treba pridobiti dovoljenje ATC.
- (c) *Razred C.* Dovoljeni so leti IFR in VFR. Vsem letom se zagotavlja storitev kontrole zračnega prometa, leti IFR so ločeni od drugih letov IFR in letov VFR. Leti VFR so ločeni od letov IFR in prejemajo prometne informacije o drugih letih VFR, na zahtevo pa tudi nasvete za izogibanje prometu. Za vse lete se zahteva neprekinjena zvočna komunikacija zrak–zemlja. Za lete VFR pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL velja omejitev hitrosti 250 vozlov indicirane zračne hitrosti (IAS), razen če pristojni organ to odobri tipom zrakoplovov, ki zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov ne morejo ohranjati te hitrosti. Za vse lete je treba pridobiti dovoljenje ATC.
- (d) *Razred D.* Dovoljeni so leti IFR in VFR, vsem letom se zagotavlja storitev kontrole zračnega prometa. Leti IFR so ločeni od drugih letov IFR ter prejemajo prometne informacije o drugih letih VFR in na zahtevo nasvete za izogibanje prometu. Leti VFR prejemajo prometne informacije o vseh drugih letih in na zahtevo nasvete za izogibanje prometu. Za vse lete se zahteva neprekinjena zvočna komunikacija zrak–zemlja in za vse lete pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL velja omejitev hitrosti 250 vozlov indicirane zračne hitrosti (IAS), razen če pristojni organ to odobri tipom zrakoplovov, ki zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov ne morejo ohranjati te hitrosti. Za vse lete je treba pridobiti dovoljenje ATC.

- (e) *Razred E.* Dovoljeni so leti IFR in VFR. Letom IFR se zagotavlja storitev kontrole zračnega prometa in so ločeni od drugih letov IFR. Vsi leti po možnosti prejemajo prometne informacije. Za lete IFR se zahteva neprekinjena zvočna komunikacija zrak–zemlja. Za vse lete pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL velja omejitev hitrosti 250 vozlov indicirane zračne hitrosti (IAS), razen če pristojni organ to odobri tipom zrakoplovov, ki zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov ne morejo ohranjati te hitrosti. Za vse lete IFR je treba pridobiti dovoljenje ATC. Razred E se ne uporablja za nadzorovane cone.
- (f) *Razred F.* Dovoljeni so leti IFR in VFR. Vsi vključeni leti IFR prejemajo nasvete v zvezi z zračnim prometom in vsi leti prejmejo na zahtevo tudi letalske informacije. Za lete IFR, vključene v svetovanje, se zahteva neprekinjena zvočna komunikacija zrak–zemlja in vsi zrakoplovi, ki izvajajo lete IFR, so sposobni vzpostaviti zvočno komunikacijo zrak–zemlja. Za vse lete pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL velja omejitev hitrosti 250 vozlov indicirane zračne hitrosti (IAS), razen če pristojni organ to odobri tipom zrakoplovov, ki zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov ne morejo ohranjati te hitrosti. Dovoljenje ATC se ne zahteva.
- (g) *Razred G.* Dovoljeni so leti IFR in VFR ter na zahtevo prejmejo letalske informacije. Vsi zrakoplovi, ki izvajajo lete IFR, so sposobni vzpostaviti zvočno komunikacijo zrak–zemlja. Za vse lete pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL velja omejitev hitrosti 250 vozlov indicirane zračne hitrosti (IAS), razen če pristojni organ to odobri tipom zrakoplovov, ki zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov ne morejo ohranjati te hitrosti. Dovoljenje ATC se ne zahteva.
- (h) Izvajanje razreda F se šteje za začasni ukrep, dokler ga ne bo mogoče nadomestiti z nadomestno razvrstitvijo.

SERA.6005 Zahteve za komunikacije in odzivnik SSR

- (a) Območje obvezne uporabe radijske zveze (RMZ)
1. Vsi zrakoplovi, ki izvajajo lete VFR v predelih zračnega prostora razredov E, F ali G in lete IFR v predelih zračnega prostora razredov F ali G, ki jih je pristojni organ določil kot območje obvezne uporabe radijske zveze (RMZ), vzdržujejo neprekinjeno zvočno komunikacijo zrak–zemlja in po potrebi vzpostavijo dvosmerno komunikacijo na ustreznem komunikacijskem kanalu, razen če se upoštevajo druge določbe, ki jih je za ta zračni prostor predpisal izvajalec ANSP.
 2. Piloti pred vstopom v območje obvezne uporabe radijske zveze opravijo na ustreznem komunikacijskem kanalu prvi klic, v katerem sporočijo oznako postaje, ki jo kličejo, klicni znak, tip zrakoplova, položaj, nivo, namen leta in druge informacije, ki jih določi pristojni organ.
- (b) Območje obvezne uporabe odzivnika (TMZ)
1. Vsi zrakoplovi, ki izvajajo lete v zračnem prostoru, ki ga je pristojni organ določil kot območje obvezne uporabe odzivnika (TMZ), imajo in uporabljajo odzivnike SSR, ki se lahko uporabljajo v načinih A in C oziroma S, razen če se upoštevajo druge določbe, ki jih je za ta zračni prostor predpisal izvajalec ANSP.
- (c) Zračni prostori, ki so bili določeni kot območja z obvezno uporabo radijske zveze in/ali obvezno uporabo odzivnika, se ustrezno objavijo v zbornikih letalskih informacij.

ODDELEK 7

Službe zračnega prometa

SERA.7001 Splošno – Cilji služb zračnega prometa

Cilji služb zračnega prometa so:

- (a) preprečiti trčenja med zrakoplovi;
- (b) preprečiti trčenja med zrakoplovi na manevrskem območju in ovirami na tem območju;
- (c) pospešiti in vzdrževati urejen pretok zračnega prometa;
- (d) zagotoviti nasvete in informacije, koristne za varno in učinkovito izvajanje letov;
- (e) obvestiti ustrezne organizacije o zrakoplovih, ki potrebujejo pomoč pri iskanju in reševanju, ter po potrebi pomagati tem organizacijam.

SERA.7005 Usklajevanje med operaterjem zrakoplova in službami zračnega prometa

- (a) Enote služb zračnega prometa pri izpolnjevanju svojih ciljev ustrezno upoštevajo zahteve operaterjev zrakoplovov, ki izhajajo iz njihovih obveznosti na podlagi ustrezne zakonodaje Unije o zračnih operacijah, in njim ali njihovim pooblaščenim zastopnikom na zahtevo operaterjev zrakoplovov zagotovijo razpoložljive informacije, ki njim ali njihovim pooblaščenim zastopnikom omogočijo izvajanje njihovih odgovornosti.
- (b) Na zahtevo operaterja zrakoplova se sporočila (vključno s poročili o položaju), ki jih prejmejo enote služb zračnega prometa in se nanašajo na upravljanje zrakoplova, za katerega izvaja operativni nadzor navedeni operater zrakoplova, po možnosti takoj dajo na voljo operaterju zrakoplova ali pooblaščenemu zastopniku v skladu z lokalno dogovorjenimi postopki.

ODDELEK 8

Služba za kontrolo zračnega prometa**SERA.8001 Uporaba**

Služba za kontrolo zračnega prometa se zagotavlja za:

- (a) vse lete IFR v zračnem prostoru razredov A, B, C, D in E;
- (b) vse lete VFR v zračnem prostoru razredov B, C in D;
- (c) vse posebne lete VFR;
- (d) ves letališki promet na nadzorovanih letališčih.

SERA.8005 Izvajanje službe za kontrolo zračnega prometa

- (a) Za izvajanje službe za kontrolo zračnega prometa:
1. se enoti za kontrolo zračnega prometa zagotavljajo informacije o načrtovanih gibanjih posameznih zrakoplovov ali njihovih različicah ter tekoče informacije o dejanskih gibanjih posameznih zrakoplovov;
 2. enota za kontrolo zračnega prometa na podlagi prejetih informacij določa relativne položaje znanih zrakoplovov glede na posamezni zrakoplov;
 3. enota za kontrolo zračnega prometa izdaja dovoljenja in informacije za preprečevanje trkov med zrakoplovi pod njenim nadzorom ter za pospeševanje in vzdrževanje urejenega pretoka zračnega prometa;
 4. enota za kontrolo zračnega prometa po potrebi usklajuje dovoljenja z drugimi enotami:
 - (i) če bi bil zrakoplov drugače lahko v navzkrižju s prometom, ki poteka pod nadzorom drugih takšnih enot;
 - (ii) pred prenosom nadzora nad zrakoplovom na druge takšne enote.
- (b) V dovoljenjih, ki jih izdajo enote za kontrolo zračnega prometa, je določeno razdvajanje:
1. med vsemi leti v zračnem prostoru razredov A in B;
 2. med leti IFR v zračnem prostoru razredov C, D in E;
 3. med leti IFR in VFR v zračnem prostoru razreda C;
 4. med leti IFR in posebnimi leti VFR;
 5. med posebnimi leti VFR, razen če pristojni organ določi drugače;

vendar se lahko v primerih iz točke (b) podnevi v vizualnih meteoroloških razmerah v zračnem prostoru razredov D in E, če za to zaprosi pilot zrakoplova, če se strinja pilot drugega zrakoplova in če je tako določil pristojni organ, let dovoli na podlagi lastnega ohranjanja razdvajanja za določen del leta pod 3 050 m (10 000 čevljev) med vzpenjanjem ali spuščanjem.

(c) Razen v primerih, ko se v bližini letališč lahko uporabi zmanjšanje minimalnega razdvajanja, enota za kontrolo zračnega prometa zagotovi razdvajanje najmanj na enega od naslednjih načinov:

1. z vertikalnim razdvajanjem, ki se zagotovi z določitvijo različnih nivojev križarjenja, izbranih iz tabele nivojev križarjenja v Dodatku 3 k Prilogi k tej uredbi, vendar se korelacija nivojev s sledjo letenja, ki je za to predpisana v Dodatku, ne uporablja, če je navedeno drugače v ustreznih letalskih informativnih zbornikih ali dovoljenjih kontrole zračnega prometa. Minimalno vertikalno razdvajanje znaša nominalno 300 m (1 000 čevljev) do vključno FL 410 in nominalno 600 m (2 000 čevljev) nad navedenim nivojem;

2. s horizontalnim razdvajanjem, ki se zagotovi z:

(i) vzdolžnim razdvajanjem z zagotavljanjem intervala med zrakoplovi, ki letijo v isti ali nasprotni smeri ali v smereh, ki se stikajo, izraženega v času ali oddaljenosti, ali

(ii) bočnim razdvajanjem z ohranjanjem zrakoplovov na različnih poteh ali na različnih geografskih območjih.

SERA.8010 Minimalna razdvajanja

(a) Minimalna razdvajanja za uporabo v nekem predelu zračnega prostora izbere izvajalec ANSP, ki je pristojen za zagotavljanje storitev zračnega prometa, in odobri zadevni pristojni organ.

(b) Za promet, ki prehaja iz enega v drugi sosednji zračni prostor, in za poti, ki so bliže skupni meji sosednjih zračnih prostorov kot minimalna razdvajanja, ki se uporabljajo v okoliščinah, se minimalna razdvajanja določijo s posvetovanjem med izvajalci ANSP, pristojnimi za izvajanje služb zračnega prometa v sosednjem zračnem prostoru.

(c) O podrobnostih v zvezi z določenimi minimalnimi razdvajaji in njihovimi območji uporabe se obvestijo:

1. zadevne enote služb zračnega prometa ter

2. piloti in operaterji zrakoplovov z letalskimi informativnimi zborniki, če razdvajanje temelji na določenih navigacijskih sredstvih ali navigacijskih tehnikah, ki jih uporabljajo zrakoplovi.

SERA.8015 Dovoljenja kontrole zračnega prometa

(a) Dovoljenja kontrole zračnega prometa temeljijo izključno na zahtevah za izvajanje storitve kontrole zračnega prometa.

(b) Operacija, za katero je potrebno dovoljenje

1. Dovoljenje kontrole zračnega prometa je treba pridobiti pred začetkom izvajanja nadzorovanega leta ali dela leta, ki se izvaja kot nadzorovani let. Za takšno dovoljenje je treba zaprositi pri enoti za kontrolo zračnega prometa s predložitvijo načrta leta.

2. Če dovoljenje kontrole zračnega prometa ni zadovoljivo, vodja zrakoplova obvesti ATC. V takšnih primerih bo ATC po možnosti izdal dopolnjeno dovoljenje.

3. Kadar koli zrakoplov zaprosi za dovoljenje z zahtevo po prednosti, predloži poročilo, ki pojasnjuje potrebo po takšni prednosti, če to zahteva ustrezna enota za kontrolo zračnega prometa.

4. *Možno ponovno dovoljenje med letom.* Če se pred odhodom predvideva, da se lahko, odvisno od avtonomije (najdaljšega časa letenja, merjenega s količino goriva) in pod pogojem pridobitve ponovnega dovoljenja med letom, sprejme odločitev o nadaljevanju poti do spremenjenega namembnega letališča, je treba o tem obvestiti ustrezne enote za kontrolo zračnega prometa, in sicer tako, da se v načrt leta vključijo informacije v zvezi s spremenjeno potjo (kadar je znana) in spremenjenim namembnim krajem.

5. Zrakoplov, s katerim se upravlja na nadzorovanem letališču, ne sme voziti po manevrskem območju brez dovoljenja letališkega kontrolnega stolpa in mora izpolnjevati vsa navodila, ki jih dobi od navedene enote.

(c) Dovoljenja za transonični let

1. Dovoljenje kontrole zračnega prometa za transonično fazo pospeševanja nadzvočnega leta velja vsaj do konca navedene faze.

2. Namen dovoljenja kontrole zračnega prometa za zmanjšanje hitrosti in spust zrakoplova z nadzvočnega križarjenja na podzvočni let je zagotoviti neprekinjeno spuščanje vsaj med transonično fazo.

(d) Vsebina dovoljenj

V dovoljenju kontrole zračnega prometa se navedejo:

1. identifikacija zrakoplova, kot je razvidna v načrtu leta;
2. omejitev dovoljenja;
3. pot leta;
4. nivo(-ji) leta za celotno pot ali njen del ter po potrebi spremembe nivojev;
5. vsa potrebna navodila ali informacije o drugih zadevah, kot so priletni in odletni manevri, komunikacije in čas poteka dovoljenja.

(e) Ponovitev dovoljenj in varnostnih informacij

1. Letalska posadka kontrolorju zračnega prometa ponovi dele dovoljenj in navodil ATC v zvezi z varnostjo, ki se sporočajo zvočno. Vedno se ponovijo:

(i) dovoljenja ATC za poti;

(ii) dovoljenja in navodila za vstop, pristanek na vzletno-pristajalni stezi, vzlet z nje, kratko čakanje, prečkanje, vožnjo po tleh in povratno vožnjo na kateri koli vzletno-pristajalni stezi ter

(iii) vzletno-pristajalna steza v uporabi, nastavitve višinomerov, kode SSR, na novo dodeljeni komunikacijski kanali, navodila za nivoje, navodila za smer in hitrost leta ter

(iv) nivoji prehoda, če jih izda kontrolor ali so vključeni v oddajanje informacij ATIS.

2. Druga dovoljenja ali navodila, vključno s pogojnimi dovoljenji in navodili za vožnjo po tleh, se ponovijo ali potrdijo tako, da se jasno pokaže, da so bila razumljena in se bodo upoštevala.

3. Kontrolor posluša ponovitev, da ugotovi, ali je letalska posadka pravilno potrdila prejem dovoljenja ali navodila, in takoj izvede ukrepe za odpravo neskladij, razkritih med ponovitvijo.

4. Zvočna ponovitev sporočil CPDLC se ne zahteva, razen če tako določi izvajalec ANSP.

(f) Uskladitev dovoljenj

1. Dovoljenje kontrole zračnega prometa se uskladi z drugimi enotami za kontrolo zračnega prometa, da se zajame celotna pot ali določen del poti zrakoplova v skladu z določbami 2 do 6.

2. Zrakoplov dobi dovoljenje za celotno pot do letališča prvega načrtovanega pristanka:

(i) če je bilo pred odhodom mogoče uskladiti dovoljenje med vsemi enotami, ki bodo nadzorovale zrakoplov, ali

(ii) če obstaja razumno zagotovilo za predhodno uskladitev med navedenimi enotami, ki bodo nato nadzorovale zrakoplov.

3. Če uskladitev iz točke 2 ni bila dosežena ali ni predvidena, zrakoplov dobi dovoljenje samo do točke, do katere je uskladitev razumno zagotovljena; preden ali ko zrakoplov doseže takšno točko, prejme nadaljnje dovoljenje z ustreznimi navodili.

4. Če tako določi enota ATS, zrakoplov za pridobitev podrejenega dovoljenja vzpostavi zvezo z naslednjo enoto za kontrolo zračnega prometa pred točko prenosa kontrole.
 - (i) Zrakoplov med pridobivanjem podrejenega dovoljenja vzdržuje potrebno dvosmerno komunikacijo s trenutno enoto za kontrolo zračnega prometa.
 - (ii) Dovoljenje, ki je izdano kot podrejeno dovoljenje, je za pilota jasno prepoznavno kot takšno.
 - (iii) Če podrejena dovoljenja niso usklajena, ne vplivajo na prvotni profil leta v nobenem drugem zračnem prostoru, razen v zračnem prostoru enote za kontrolo zračnega prometa, pristojne za izdajo podrejenega dovoljenja.
5. Če namerava zrakoplov vzleteti z letališča v nadzorovanem območju, da bi vstopil v drugo nadzorovano območje v tridesetih minutah ali drugem določenem obdobju, ki je bilo dogovorjeno z zadevnimi območnimi kontrolnimi centri, se uskladitev z naslednjim območnim kontrolnim centrom izvede pred izdajo odletnega dovoljenja.
6. Če namerava zrakoplov zapustiti nadzorovano območje zaradi letenja zunaj nadzorovanega zračnega prostora in bo nato ponovno vstopil v isto ali drugo nadzorovano območje, se lahko izda dovoljenje od točke odhoda do letališča prvega načrtovanega pristanka. Tako dovoljenje ali sprememba dovoljenja se uporabljajo samo za tiste dele leta, ki se izvajajo v nadzorovanem zračnem prostoru.

SERA.8020 Ravnanje v skladu z načrtom leta

- (a) Razen pod pogoji, navedenimi v točkah (b) in (d), zrakoplov ravna v skladu z veljavnim načrtom leta ali ustreznim delom veljavnega načrta leta, ki je bil predložen za nadzorovani let, razen če se zahteva sprememba in je bilo pridobljeno dovoljenje od ustrezne enote za kontrolo zračnega prometa ali če nastanejo izredne razmere, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje zrakoplova; v takšnem primeru je treba, takoj ko dopuščajo okoliščine po ukrepanju, odobrenem v nujnih primerih, o tem obvestiti ustrezno enoto služb zračnega prometa in navesti, da je bil ta ukrep izveden s pooblastilom za ukrepanje v nujnih primerih.
 1. Če pristojni organ ne izda drugega dovoljenja ali ustrezna enota za kontrolo zračnega prometa ne da drugega navodila, je treba nadzorovane lete:
 - (i) če so na vzpostavljeni poti ATS, voditi vzdolž določene srednje črte navedene poti, ali
 - (ii) če so na kateri koli drugi poti, voditi neposredno med navigacijskimi napravami in/ali točkami, ki opredeljujejo navedeno pot.
 2. Če pristojni organ ne izda drugega dovoljenja ali ustrezna enota za kontrolo zračnega prometa ne da drugega navodila, se zrakoplov, ki leti vzdolž odseka poti ATS, ki je določen glede na vsesmerne radijske oddajnike z zelo visoko frekvenco, za svoje osnovno navigacijsko vodenje preusmeri z naprave za zrakoplovom na napravo pred zrakoplovom, in sicer na točko preusmeritve, ali če je to z operativnega vidika mogoče, čim bližje tej točki, če je določena.
 3. Odstopanje od zahtev iz točke 2 se sporoči ustrezni enoti služb zračnega prometa.
- (b) *Nenamerne spremembe.* Če pride pri nadzorovanem letu do nenamerne odstopanja od veljavnega načrta leta, je treba ukrepati po naslednjem postopku:
 1. Odklon od sledi: če zrakoplov zavije s sledi leta, je treba nemudoma naravnati smer leta zrakoplova tako, da čim prej ponovno doseže svojo sled.
 2. Sprememba dejanske hitrosti: če se povprečna dejanska hitrost zrakoplova na nivoju križarjenja med točkami javljanja spreminja ali se pričakuje, da se bo spremenila za plus ali minus 5 odstotkov glede na hitrost zrakoplova, navedeno v načrtu leta, je o tem treba obvestiti ustrezno enoto služb zračnega prometa.
 3. Sprememba v časovni napovedi: če se ugotovi, da časovna napoved za naslednjo veljavno točko javljanja, mejo letalskega informativnega območja ali namembno letališče, odvisno od tega, kateri od teh krajev je najbližji, odstopa za več kot tri minute od napovedi, ki je bila sporočena službam zračnega prometa, ali od časa, ki ga predpiše pristojni organ, ali je predpisan na podlagi regionalnih sporazumov o zračnem prometu ICAO, je treba ustrezni enoti služb zračnega prometa čim prej sporočiti spremenjeni predvideni čas.

4. Če je sklenjen sporazum ADS-C, se enoto služb zračnega prometa samodejno prek podatkovne zveze obvesti tudi o vsaki spremembi, ki nastane zunaj mejnih vrednosti, določenih s sporazumom ADS-C za primer.
- (c) *Načrtovane spremembe.* Zahtevki za spremembe načrta leta morajo vključevati naslednje informacije:
1. Pri spremembi nivoja križarjenja: identifikacija zrakoplova, zahtevani novi nivo križarjenja in hitrost križarjenja na tem nivoju, popravljene časovne napovedi (po potrebi) na naslednjih mejah letalskega informativnega območja.
 2. Pri spremembi poti:
 - (i) *Namembni kraj ostane nespremenjen:* identifikacija zrakoplova, pravila letenja, opis nove poti letenja vključno s podatki, ki se nanašajo na načrt leta, z začetkom pri položaju, na katerem se začne zahtevana sprememba poti, popravljene časovne napovedi, vse druge ustrezne informacije.
 - (ii) *Spremenjen namembni kraj:* identifikacija zrakoplova, pravila letenja, opis spremenjene poti letenja na spremenjeno namembno letališče, vključno s podatki, ki se nanašajo na načrt leta, z začetkom pri položaju, na katerem se začne zahtevana sprememba poti, popravljene časovne napovedi, nadomestno(-a) letališče(-a), vse druge ustrezne informacije.
- (d) *Poslabšanje vremena pod minimalne vizualne meteorološke razmere.* Če postane očitno, da let v vizualnih meteoroloških razmerah v skladu z veljavnim načrtom leta ne bo izvedljiv, posadka, ki upravlja let VFR kot nadzorovani let:
1. zaprosi za dopolnjeno dovoljenje, ki omogoča zrakoplovu, da v vizualnih vremenskih razmerah nadaljuje pot do namembnega ali nadomestnega letališča ali da zapusti zračni prostor, znotraj katerega se zahteva dovoljenje ATC, ali
 2. če dovoljenja v skladu s točko (a) ni mogoče pridobiti, nadaljuje let v vizualnih vremenskih razmerah in obvesti ustrezno enoto ATC o sprejetem ukrepu, da bo zrakoplov zapustil zadevni zračni prostor ali pa pristal na najbližjem primernem letališču, ali
 3. če let poteka znotraj nadzorovane cone, zaprosi za pooblastilo, da ga lahko izvaja kot posebni VFR, ali
 4. zaprosi za dovoljenje za izvajanje leta v skladu s pravili instrumentalnega letenja.

SERA.8025 Poročila o položaju

- (a) Za nadzorovani let je treba ustrezni enoti služb zračnega prometa čim prej sporočiti čas in nivo prečkanja vsake označene obvezne točke javljanja, skupaj z vsemi drugimi zahtevanimi informacijami, razen če pristojni organ ali ustreza enota služb zračnega prometa pod pogoji, ki jih določi navedeni organ, nadzorovani let izvzame iz teh zahtev. Poročila o položaju se na zahtevo ustrezne enote služb zračnega prometa predloži tudi v zvezi z dodatnimi točkami. Če označene točke javljanja niso na voljo, je treba o položaju poročati v časovnih presledkih, ki jih predpiše pristojni organ ali opredeli ustreza enota služb zračnega prometa.
1. Pri nadzorovanih letih, ki ustrezni enoti služb zračnega prometa zagotavljajo podatke o položaju prek komunikacij s podatkovno zvezo, se zvočna poročila o položaju zagotavljajo le, kadar se to zahteva.

SERA.8030 Konec nadzora

Zrakoplov, ki leti v nadzorovanem letu in ga služba za kontrolo zračnega prometa preneha obravnavati, o tem takoj obvesti ustrezno enoto ATC, razen če pristaja na nadzorovanem letališču.

SERA.8035 Komunikacije

- (a) Zrakoplov, ki leti v nadzorovanem letu, vzdržuje neprekinjeno zvočno komunikacijo zrak–zemlja na ustreznem komunikacijskem kanalu in po potrebi vzpostavi dvosmerno komunikacijo z ustrezno enoto za kontrolo zračnega prometa, razen če ustrezní izvajalec ANSP za zrakoplov, ki pomeni del letališkega prometa na nadzorovanem letališču, predpiše drugače.
1. Ko se vzpostavi CPDLC, še naprej velja zahteva, da zrakoplov ohrani zvočno komunikacijo zrak–zemlja.

- (b) Države članice izpolnjujejo ustrezne določbe o napakah pri komunikacijah, ki so bile sprejete v skladu s Čikaško konvencijo. Komisija najpozneje do 31. decembra 2015 predlaga skupne evropske postopke za izvajanje omenjenih določb ICAO v zakonodaji EU.

ODDELEK 9

Letalska informacijska služba

SERA.9001 Uporaba

- (a) Letalske informacije zagotavljajo ustrezne enote služb zračnega prometa vsem zrakoplovom, na katere bi te informacije lahko vplivale in ki se:
1. zagotavljajo s službo za kontrolo zračnega prometa ali
 2. jih drugače izvejo ustrezne enote služb zračnega prometa.
- (b) Prejem letalskih informacij vodje zrakoplova ne razreši nobenih odgovornosti in vodja zrakoplova sprejme končno odločitev v zvezi s predlagano spremembo načrta leta.
- (c) Če enote zračnega prometa zagotavljajo letalske informacije in storitev kontrole zračnega prometa, ima zagotavljanje storitev kontrole zračnega prometa prednost pred zagotavljanjem letalskih informacij, če zagotavljanje storitve kontrole zračnega prometa tako zahteva.

SERA.9005 Obseg letalskih informacij

- (a) Letalska informacijska služba vključuje zagotavljanje ustreznih:
1. informacij SIGMET in AIRMET;
 2. informacij o dejavnosti vulkanov pred izbruhom, izbruhih vulkanov in oblakih vulkanskega pepela;
 3. informacij o sproščanju radioaktivnih snovi ali strupenih kemikalij v ozračje;
 4. informacij o spremembah glede razpoložljivosti radionavigacijskih storitev;
 5. informacij o spremembah razmer na letališčih in v pripadajočih objektih, vključno z informacijami o stanju na letaliških območjih gibanja, če je na njih sneg, led ali večja količina vode;
 6. informacij o prosto letečih balonih brez posadke
- in vseh drugih informacij, ki lahko vplivajo na varnost.
- (b) Letalske informacije, ki se zagotavljajo letom, vključujejo poleg informacij iz točke (a) tudi zagotavljanje informacij:
1. o vremenskih razmerah, sporočenih ali napovedanih za odhodna, namembna in nadomestna letališča;
 2. o nevarnosti trčenja za zrakoplove, ki letijo v razredih C, D, E, F in G zračnega prostora;
 3. za let nad vodnimi površinami, če je to izvedljivo in to zahteva pilot, vse razpoložljive informacije, kot so radijski klicni znak, položaj, dejanska smer, hitrost itd. površinskih plovil na območju.
- (c) Letalske informacije za lete VFR vključujejo poleg informacij iz točke (a) tudi zagotavljanje razpoložljivih informacij o prometnih in vremenskih razmerah na poti leta, ki lahko onemogočijo letenje po pravih vizualnega letenja.

SERA.9010 Samodejna letališka informacijska služba (ATIS)

(a) Uporaba sporočil ATIS pri usmerjenem prenosu vprašanj/odgovorov

1. Pristojna enota služb zračnega prometa na zahtevo pilota posreduje ustrezno(-a) sporočilo(-a) ATIS.
2. Če sta zagotovljena zvočni in/ali podatkovni ATIS:
 - (i) zrakoplov potrdi prejem informacije po vzpostavitvi komunikacije z enoto ATS, ki zagotavlja storitev priletne kontrole, letališkimi kontrolnimi stolpovi ali letališko letalsko informacijsko službo (AFIS), kot je ustrezno, in
 - (ii) pristojna enota služb zračnega prometa v odgovoru zrakoplovu, ki je potrdil prejem sporočila ATIS, ali zrakoplovu, ki pristaja, v času, ki ga določi pristojni organ, zagotovi podatek o trenutni nastavitvi višinomera.
3. Informacije iz veljavnega sporočila ATIS, katerih prejem je potrdil zadevni zrakoplov, je treba vključiti v usmerjeni prenos informacij zrakoplovu, razen nastavitve višinomera, ki se zagotovi v skladu s točko 2.
4. Če zrakoplov potrdi prejem informacij ATIS, ki niso več veljavne, se mu takoj sporočijo vsi podatki, ki jih je treba posodobiti.

(b) ATIS za zrakoplove, ki pristajajo in vzletajo

Sporočila ATIS, ki vsebujejo informacije za pristanek in vzlet, vključujejo naslednje podatke v navedenem vrstnem redu:

1. ime letališča;
2. informacije o prihodih in/ali odhodih;
3. vrsto pogodbe, če poteka komunikacija prek podatkovne zveze D-ATIS;
4. označevalnik;
5. po potrebi čas opazovanja;
6. vrsto predvidenega(-ih) prileta(-ov);
7. vzletno-pristajalno(-e) stezo(-e) v uporabi, stanje zadrževalnega sistema, ki pomeni potencialno nevarnost, če obstaja;
8. pomembne razmere na površini vzletno-pristajalne steze in po potrebi zaviranje;
9. po potrebi zamudo zaradi čakanja;
10. po potrebi nivo prehoda;
11. druge pomembne operativne informacije;
12. smer in hitrost vetra na površini, vključno s pomembnimi odstopanji, če so na voljo površinski vetrni senzorji za zadevne odseke vzletno-pristajalne(-ih) steze (stez), ki so v uporabi, in če te informacije zahtevajo operaterji zrakoplovov, ter navedbo vzletno-pristajalne steze in odseka vzletno-pristajalne steze, na katerega se informacije nanašajo;
13. vidljivost in po potrebi RVR ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Navedene informacije se nadomestijo z izrazom „CAVOK“, če med opazovanjem sočasno nastanejo naslednje razmere: (a) vidljivost 10 km ali več in najmanjša vidljivost ni sporočena, (b) brez oblakov, pomembnih za obratovanje zrakoplovov, in (c) brez vremenskih pojavov, pomembnih za letalstvo.

14. trenutne vremenske razmere ⁽¹⁾;
 15. oblak pod 1 500 m (5 000 čevljev) ali pod največjo minimalno sektorsko absolutno višino, kar je višje, kumulonimbus, če je nebo zakrito, vertikalna vidljivost, če je na voljo ⁽¹⁾;
 16. temperaturo zraka;
 17. temperaturo rosišča;
 18. nastavitve(-ve) višinomera(-ov);
 19. vse razpoložljive informacije o pomembnih vremenskih pojavih na območjih prileta in začetnega vzpenjanja, vključno s strižnim vetrom, ter informacije o najnovejših vremenskih razmerah, pomembnih za obratovanje zrakoplovov;
 20. napoved trenda, če je na voljo, in
 21. posebna navodila ATIS.
- (c) ATIS za zrakoplove, ki pristajajo
- Sporočila ATIS, ki vsebujejo samo informacije za pristanek, vključujejo naslednje podatke v navedenem vrstnem redu:
1. ime letališča;
 2. informacije o prihodih;
 3. vrsto pogodbe, če poteka komunikacija prek podatkovne zveze D-ATIS;
 4. označevalnik;
 5. po potrebi čas opazovanja;
 6. vrsto predvidenega(-ih) prileta(-ov);
 7. glavno pristajalno(-e) stezo(-e); stanje zadrževalnega sistema, ki pomeni potencialno nevarnost, če obstaja;
 8. pomembne razmere na površini vzletno-pristajalne steze in po potrebi zaviranje;
 9. po potrebi zamudo zaradi čakanja;
 10. po potrebi nivo prehoda;
 11. druge pomembne operativne informacije;
 12. smer in hitrost vetra na površini, vključno s pomembnimi odstopanji, če so na voljo površinski vetrni senzorji za zadevne odseke vzletno-pristajalne(-ih) steze (stez), ki so v uporabi, in če te informacije zahtevajo operaterji zrakoplovov, ter navedbo vzletno-pristajalne steze in odseka vzletno-pristajalne steze, na katerega se informacije nanašajo;
 13. vidljivost in po potrebi RVR ⁽¹⁾;
 14. trenutne vremenske razmere ⁽¹⁾;
 15. oblak pod 1 500 m (5 000 čevljev) ali pod največjo minimalno sektorsko absolutno višino, kar je višje, kumulonimbus, če je nebo zakrito, vertikalna vidljivost, če je na voljo ⁽¹⁾;
 16. temperaturo zraka;

⁽¹⁾ Navedene informacije se nadomestijo z izrazom „CAVOK“, če med opazovanjem sočasno nastanejo naslednje razmere: (a) vidljivost 10 km ali več in najmanjša vidljivost ni sporočena, (b) brez oblakov, pomembnih za obratovanje zrakoplovov, in (c) brez vremenskih pojavov, pomembnih za letalstvo.

17. temperaturo rosišča;
 18. nastavitev(-ve) višinomera(-ov);
 19. vse razpoložljive informacije o pomembnih vremenskih pojavih na območju prileta, vključno s strižnim vetrom, ter informacije o najnovejših vremenskih razmerah, pomembnih za obratovanje zrakoplovov;
 20. napoved trenda, če je na voljo, in
 21. posebna navodila ATIS.
- (d) ATIS za zrakoplove, ki vzletajo
- Sporočila ATIS, ki vsebujejo samo informacije za vzlet, vključujejo naslednje podatke v navedenem vrstnem redu:
1. ime letališča;
 2. informacije o odhodih;
 3. vrsto pogodbe, če poteka komunikacija prek podatkovne zveze D-ATIS;
 4. označevalnik;
 5. po potrebi čas opazovanja;
 6. predvideno(-e) vzletno-pristajalno(-e) stezo(-e) za vzlet, stanje zadrževalnega sistema, ki pomeni potencialno nevarnost, če obstaja;
 7. pomembne razmere na površini vzletno-pristajalne(-ih) steze (stez), predvidene(-ih) za vzlet, in po potrebi zaviranje;
 8. po potrebi zamudo pri vzletu;
 9. po potrebi nivo prehoda;
 10. druge pomembne operativne informacije;
 11. smer in hitrost vetra na površini, vključno s pomembnimi odstopanji, če so na voljo površinski vetrni senzorji za zadevne odseke vzletno-pristajalne(-nih) steze (stez), ki so v uporabi, in če te informacije zahtevajo operaterji zrakoplovov, ter navedbo vzletno-pristajalne steze in odseka vzletno-pristajalne steze, na katerega se informacije nanašajo;
 12. vidljivost in po potrebi RVR ⁽¹⁾;
 13. trenutne vremenske razmere ⁽¹⁾;
 14. oblak pod 1 500 m (5 000 čevljev) ali pod največjo minimalno sektorsko absolutno višino, kar je višje, kumulonimbus, če je nebo zakrito, vertikalno vidljivost, če je na voljo ⁽¹⁾;
 15. temperaturo zraka;
 16. temperaturo rosišča;
 17. nastavitev(-ve) višinomera(-ov);
 18. vse razpoložljive informacije o pomembnih meteoroloških pojavih na območju začetnega vzpenjanja, vključno s strižnim vetrom;
 19. napoved trenda, če je na voljo, in
 20. posebna navodila ATIS.

⁽¹⁾ Navedene informacije se nadomestijo z izrazom „CAVOK“, če med opazovanjem sočasno nastanejo naslednje razmere: (a) vidljivost 10 km ali več in najmanjša vidljivost ni sporočena, (b) brez oblakov, pomembnih za obratovanje zrakoplovov, in (c) brez vremenskih pojavov, pomembnih za letalstvo.

ODDELEK 10

Alarmna služba**SERA.10001 Uporaba**

(a) Alarmno službo zagotavljajo enote služb zračnega prometa:

1. vsem zrakoplovom, katerim se zagotavlja storitev kontrole zračnega prometa;
2. po možnosti vsem drugim zrakoplovom, ki so predložili načrt leta ali se kako drugače predstavili službam zračnega prometa, in
3. vsem zrakoplovom, za katere se ve ali domneva, da so predmet nezakonitega vmešavanja.

SERA.10005 Informacije za zrakoplove, ki so v bližini zrakoplova v nevarnosti

- (a) Če enota služb zračnega prometa ugotovi, da je zrakoplov v nevarnosti, o vrsti nevarnosti čim prej obvesti druge zrakoplove, za katere ve, da so v bližini zadevnega zrakoplova, razen v pogojih, navedenih v točki (b).
- (b) Če enota služb zračnega prometa ve ali domneva, da je zrakoplov predmet nezakonitega vmešavanja, se v sporočilih ATS zrak-zemlja ne navede vrsta nevarnosti, razen če ni bila že prej navedena v sporočilih iz zadevnega zrakoplova in če taka navedba zagotovo ne bo poslabšala razmer.

ODDELEK 11

Vmešavanje, nepredvidene nevarne razmere in prestrezanje**SERA.11001 Nezakonito vmešavanje**

- (a) Zrakoplov, ki je predmet nezakonitega vmešavanja, stori vse, da nastavi odzivnik na kodo 7500 in ustrezno enoto služb zračnega prometa obvesti o vseh pomembnih okoliščinah, ki so s tem povezane, in o vsakem odstopanju od veljavnega načrta leta, ki je pogojeno z okoliščinami, s čimer omogoči enoti ATS, da mu zagotovi prednost in zmanjša ogroženost drugih zrakoplovov.
- (b) Če je zrakoplov predmet nezakonitega vmešavanja, vodja zrakoplova poskusi čim prej pristati na najbližjem primernem letališču ali namenskem letališču, ki ga določi pristojni organ, razen če okoliščine na krovu zrakoplova zahtevajo drugače.

SERA.11005 Storitve za zrakoplove v nevarnosti

- (a) Če se za zrakoplov ve ali domneva, da je v nevarnosti, vključno z nezakonitim vmešavanjem, enote služb zračnega prometa zrakoplovu namenijo kar največjo pozornost, zagotovijo pomoč in mu dajo prednost pred drugimi zrakoplovi v skladu z okoliščinami.
- (b) Pri nezakonitem vmešavanju ali domnevnem nezakonitem vmešavanju v zrakoplov se enote služb zračnega prometa takoj odzovejo na zahteve zrakoplova. Nadaljujejo oddajanje informacij, pomembnih za varno izvajanje leta, in sprejmejo potrebne ukrepe za pospešeno izvajanje vseh faz leta, zlasti varnega pristanka zrakoplova.
- (c) Pri nezakonitem vmešavanju ali domnevnem nezakonitem vmešavanju v zrakoplov enote služb zračnega prometa v skladu z lokalno dogovorjenimi postopki takoj obvestijo pristojni organ, ki ga imenuje država, in izmenjajo potrebne informacije z operaterjem zrakoplova ali njegovim pooblaščenim zastopnikom.

SERA.11010 Nepredvideni dogodki med letom

Zablodeli ali neznani zrakoplov

- (a) Enota služb zračnega prometa takoj po tem, ko je bila obveščena o zablodelem zrakoplovu, sprejme vse potrebne ukrepe iz točk 1 in 3 za pomoč zrakoplovu ter varovanje njegovega leta.

1. Če položaj zrakoplova ni znan, enota služb zračnega prometa:

(i) poskuša vzpostaviti dvosmerno komunikacijo z zrakoplovom, če ta še ni vzpostavljena;

- (ii) uporabi vsa razpoložljiva sredstva za določitev njegovega položaja;
 - (iii) obvesti druge enote služb zračnega prometa, na območje katerih je morda zašel ali lahko zaide zrakoplov, ob upoštevanju vseh dejavnikov, ki so lahko vplivali na navigacijo zrakoplova v danih okoliščinah;
 - (iv) v skladu z lokalno dogovorjenimi postopki obvesti ustrezne vojaške enote ter jim zagotovi ustrezni načrt leta in druge podatke o zablodelem zrakoplovu;
 - (v) zahteva od enot iz točk (iii) in (iv) ter od drugih zrakoplovov v letu vso pomoč pri vzpostavljanju komunikacije z zrakoplovom in določanju njegovega položaja.
2. Zahteve iz točke 1(iv) in točke 1(v) se uporabljajo tudi za enote služb zračnega prometa, ki so bile obveščene v skladu s točko 1(iii).
3. Po določitvi položaja zrakoplova enota služb zračnega prometa:
- (i) obvesti zrakoplov o njegovem položaju in popravnem ukrepu, ki ga mora sprejeti. To obvestilo se zagotovi takoj, ko ATŠ ugotovi, da obstaja možnost prestrežanja ali druga oblika ogrožanja varnosti zrakoplova, in
 - (ii) po potrebi zagotovi drugim enotam služb zračnega prometa in ustreznim vojaškim enotam zadevne informacije o zablodelem zrakoplovu ter vse nasvete, ki jih je zagotovila navedenemu zrakoplovu.
- (b) Ko enota služb zračnega prometa na svojem območju odkrije neznan zrakoplov, takoj poskusi ugotoviti njegovo identiteto, če je to potrebno za izvajanje storitev zračnega prometa ali če to zahtevajo pristojni vojaški organi v skladu z lokalno dogovorjenimi postopki. Enota služb zračnega prometa v ta namen v skladu z okoliščinami sprejme naslednje ukrepe:
1. poskuša vzpostaviti dvosmerno komunikacijo z zrakoplovom;
 2. pri drugih enotah služb zračnega prometa na letalskem informativnem območju se pozanima o letu in jih zaprosi za pomoč pri vzpostavljanju dvosmerne komunikacije z zrakoplovom;
 3. pri enotah služb zračnega prometa, ki zagotavljajo storitve na sosednjih letalskih informativnih območjih, se pozanima o letu in jih zaprosi za pomoč pri vzpostavljanju dvosmerne komunikacije z zrakoplovom;
 4. poskuša dobiti informacije pri drugih zrakoplovih na območju;
 5. enota služb zračnega prometa po potrebi takoj po določitvi identitete zrakoplova obvesti pristojno vojaško enoto.
- (c) Pri zablodelem ali neznanem zrakoplovu se upošteva možnost, da je zrakoplov predmet nezakonitega vmešavanja. Če enota služb zračnega prometa meni, da je lahko zablodeli ali neznan zrakoplov predmet nezakonitega vmešavanja, o tem takoj obvesti pristojni organ, ki ga imenuje država, v skladu z lokalno dogovorjenimi postopki.

SERA.11015 Prestrežanje

- (a) Razen storitev prestrežanja in spremstva, ki se zagotavljajo zrakoplovu na zahtevo, se prestrežanje civilnega zrakoplova ureja z ustreznimi predpisi in upravnimi navodili, ki jih izdajo države članice v skladu s Konvencijo o mednarodnem civilnem letalstvu, zlasti s členom 3(d), na podlagi katerega se države pogodbenice ICAO pri izdajanju predpisov za svoje državne zrakoplove obvežejo, da bodo namenile ustrezno pozornost varnosti navigacije civilnega zrakoplova.
- (b) Vodja civilnega zrakoplova, ki je prestrežan:
1. takoj ravna v skladu z navodili, prejetimi od zrakoplova prestreznika, si razloži pomen vizualnih signalov in se odzove nanje v skladu s specifikacijami iz tabel S11-1 in S11-2;

2. če je mogoče, obvesti ustrezno enoto služb zračnega prometa;
3. poskuša vzpostaviti radijsko zvezo z zrakoplovom prestreznikom ali ustrezno enoto za kontrolo prestrežanja, in sicer s skupnim pozivom na frekvenci 121,5 Mhz za pomoč v sili, pri čemer sporoči identiteto prestrežanega zrakoplova in vrsto leta, ter če stik ni vzpostavljen in je smiselno, ponavlja ta poziv na frekvenci 243 MHz za pomoč v sili;
4. če je opremljen z radarskim odzivnikom SSR, izbere kodo 7700 načina A, razen če ustrezna enota služb zračnega prometa zagotovi drugačna navodila;
5. če je opremljen z ADS-B ali ADS-C, izbere ustrezno funkcijo za nevarnost, če je na voljo, razen če ustrezna enota služb zračnega prometa zagotovi drugačna navodila.

Tabela S11-1

Signali, ki jih sproži zrakoplov prestreznik, in odzivi prestrežanega zrakoplova

Serijska	Signali zrakoplova PRESTREZNIKA	Pomen	Odziv PRESTREŽANEGA zrakoplova	Pomen
1	<p>DAN ali NOČ – Ziblje zrakoplov in utripa z navigacijskimi lučmi v nerednih presledkih (in s pristajalnimi lučmi, če gre za helikopter) v položaju, ki je nekoliko nad prestrežanim zrakoplovom in pred njim ter običajno na njegovi levi strani (ali desni strani, če je prestrežani zrakoplov helikopter); potem ko prestrežani zrakoplov potrdi signale, zrakoplov prestreznik izvede počasni zavoj na istem nivoju, običajno v levo (ali v desno, če gre za helikopter) v želeno smer letenja.</p> <p><i>Opomba 1</i></p> <p><i>Zaradi meteoroloških razmer ali terena je lahko zrakoplov prestreznik prisiljen zamenjati položaje in smer zavoja, ki so navedeni v seriji 1.</i></p> <p><i>Opomba 2</i></p> <p><i>Če prestrežani zrakoplov ne more dohajati zrakoplova prestreznika, naj prestreznik večkrat preleti isto pot in ziblje zrakoplov vsakič, ko prehitijo prestrežani zrakoplov.</i></p>	Prestrežam vas. Sledite mi.	PODNEVI ali PONOČI – Ziblje zrakoplov, utripa z navigacijskimi lučmi v nerednih presledkih ter sledi zrakoplovu prestrezniku.	Razumem, bom izpolnil navodila.
2	<p>PODNEVI ali PONOČI – Oster odmik stran od prestrežanega zrakoplova z zavojem v vzpenjanju 90 stopinj ali več, ne da bi zrakoplov prestreznik prečkal linijo leta prestrežanega zrakoplova.</p>	Lahko nadaljujete pot.	PODNEVI ali PONOČI – Ziblje zrakoplov.	Razumem, bom izpolnil navodila.
3	<p>PODNEVI ali PONOČI – Spušča pristajalni mehanizem (če je vgrajen), ima stalno prižgane pristajalne luči in leti nad vzletno-pristajalno stezo, ki je v uporabi, ali, če je prestrežani zrakoplov helikopter, nad območjem za pristajanje helikopterjev. Pri helikopterjih izvede helikopter prestreznik prilet za pristanek in začne lebdeti blizu območja za pristajanje.</p>	Pristanite na tem letališču.	PODNEVI ali PONOČI – Spušča pristajalni mehanizem (če je vgrajen), ima stalno prižgane pristajalne luči in sledi zrakoplovu prestrezniku ter če po preletu vzletno-pristajalne steze, ki je v uporabi, ali območja za pristajanje helikopterjev meni, da je pristanek varen, začne s pristajanjem.	Razumem, bom izpolnil navodila.

Tabela S11-2

Signali, ki jih sproži prestrezani zrakoplov in odzivi zrakoplova prestreznika

Serijska	Signali PRESTREZANEGA zrakoplova	Pomen	Odziv zrakoplova PRESTREZNIKA	Pomen
4	PODNEVI ali PONOČI – Dviguje pristajalni mehanizem (če je vgrajen), utripa s pristajalnimi lučmi pri preletu vzletno-pristajalne steze, ki je v uporabi, ali območja za pristajanje helikopterjev na višini nad 300 m (1 000 čevljev), vendar ne višje od 600 m (2 000 čevljev) (če gre za helikopter, na višini nad 50 m (170 čevljev), vendar ne višje od 100 m (330 čevljev) nad nivojem letališča, nato kroži nad vzletno-pristajalno stezo, ki je v uporabi, ali nad območjem za pristajanje helikopterjev. Če zrakoplov ne more utripati s pristajalnimi lučmi, naj utripa s katerimi koli drugimi razpoložljivimi lučmi.	Letališče, ki ste ga določili, ne ustreza.	PODNEVI ali PONOČI – Če je zaželeno, da prestrezani zrakoplov sledi zrakoplovu prestrezniku do nadomestnega letališča, zrakoplov prestreznik dvigne pristajalni mehanizem (če je vgrajen) in uporabi signale iz serije 1, ki so predpisani za zrakoplov prestreznik. Če je sprejeta odločitev, da se prestrezani zrakoplov izpusti, zrakoplov prestreznik uporabi signale iz serije 2, ki so predpisani za zrakoplov prestreznik.	Razumem, sledite mi. Razumem, lahko nadaljujete pot.
5	PODNEVI ali PONOČI – V rednih razmikih prižiga in ugaša vse razpoložljive luči, vendar tako, da se razlikuje od utripanja z lučmi.	Ne morem izpolniti navodil.	PODNEVI ali PONOČI – Uporabi signale iz serije 2, ki so predpisani za zrakoplove prestreznike.	Razumem.
6	PODNEVI ali PONOČI – V nerednih časovnih razmikih utripa z vsemi razpoložljivimi lučmi.	Sem v nevarnosti.	PODNEVI ali PONOČI – Uporabi signale iz serije 2, ki so predpisani za zrakoplove prestreznike.	Razumem.

- (c) Če katera koli navodila, sprejeta po radiu iz katerih koli virov, nasprotujejo tistim, ki jih daje zrakoplov prestreznik z vizualnimi signali, prestrezani zrakoplov zahteva takojšnje pojasnilo, medtem pa nadaljuje z izpolnjevanjem vizualnih navodil, ki jih dobiva od zrakoplova prestreznika.
- (d) Če katera koli navodila, prejeta po radiu iz katerih koli virov, nasprotujejo tistim, ki jih daje zrakoplov prestreznik po radiu, prestrezani zrakoplov zahteva takojšnje pojasnilo, medtem pa nadaljuje z izpolnjevanjem radijskih navodil, ki jih dobiva od zrakoplova prestreznika.
- (e) Če se med prestrezanjem vzpostavi radijski stik, vendar komunikacija v skupnem jeziku ni možna, se skušajo sporočiti navodila, potrditve navodil in bistvene informacije z uporabo klicnih znakov in izgovorjav, navedenih v tabeli S11-3, in z oddajanjem vsakega znaka dvakrat:

Tabela S11-3

Klicni znaki, ki jih uporablja zrakoplov PRESTREZNIK			Klicni znaki, ki jih uporablja PRESTREZANI zrakoplov		
Klicni znak	Izgovorjava (1)	Pomen	Klicni znak	Izgovorjava (1)	Pomen
CALL SIGN (POZIVNI ZNAK)	<u>KOL</u> SA-IN	Kakšen je vaš pozivni znak?	CALL SIGN (POZIVNI ZNAK) (call sign)(pozivni znak) (2)	<u>KOL</u> SA-IN (pozivni znak)	Moj pozivni znak je (pozivni znak)
FOLLOW (SLEDITE MI.)	<u>FOL</u> -LO	Sledite mi	WILCO	<u>VILL</u> -KO	Razumel sem
DESCEND (SPUŠČAJTE SE.)	<u>DEE</u> - <u>SEND</u>	Spuščajte se za pristanek	Will comply. (Bom izpolnil navodila.)		
			CAN NOT (NE MOREM)	<u>KANN</u> NOTT	Ne morem izpolniti navodil
YOU LAND (PRISTANITE.)	<u>YOU</u> <u>LAAND</u>	Pristanite na tem letališču	REPEAT (PONOVI.)	<u>REE</u> - <u>PEET</u>	Ponovite navodilo

Klicni znaki, ki jih uporablja zrakoplov PRESTREZNIK			Klicni znaki, ki jih uporablja PRESTREZANI zrakoplov		
Klicni znak	Izgovorjava (1)	Pomen	Klicni znak	Izgovorjava (1)	Pomen
			AM LOST (IZGUBIL SEM SE.)	<u>AM LOSST</u>	Položaj neznan
PROCEED (NADALJUJTE POT.)	<u>PRO-SEED</u>	Lahko nadaljujete pot			
			MAYDAY (NA POMOČ)	MAYDAY	Sem v nevarnosti
			HIJACK (UGRA- BLJEN) (3)	<u>HI-JACK</u>	Zrakoplov je pod nadzorom ugrabiteljev
			LAND (PRI- STANITE.) (ime kraja)	LAAND (ime kraja)	Prosim za pristanek na (ime kraja)
			DESCEND (SPUŠČAJTE SE.)	<u>DEE-SEND</u>	Prosim za spuščanje

(1) V drugem stolpcu so zlogi, ki jih je treba poudariti, podčrtani.

(2) Pozivni znak, ki se zahteva, je znak, ki se uporablja v radiotelefonskih komunikacijah z enotami služb zračnega prometa in ustreza identifikaciji zrakoplova v načrtu leta.

(3) Okoliščine morda ne dopuščajo vedno uporabe klicnega znaka „HIJACK“, niti ni to zaželeno.

- (f) Ko je enota služb zračnega prometa obveščena, da je na njenem območju odgovornosti prestrezan zrakoplov, v skladu z okoliščinami takoj sprejme naslednje ukrepe:
1. poskuša vzpostaviti dvosmerno komunikacijo s prestrezanim zrakoplovom z vsemi razpoložljivimi sredstvi, vključno z radijsko frekvenco 121,5 MHz za pomoč v sili, če komunikacija še ni vzpostavljena;
 2. obvesti pilota prestrezanega zrakoplova o prestrezanju;
 3. vzpostavi stik s prestrezno kontrolno enoto, ki vzdržuje dvosmerno komunikacijo z zrakoplovom prestreznikom, in ji zagotovi razpoložljive informacije o zrakoplovu;
 4. po potrebi posreduje sporočila med zrakoplovom prestreznikom ali prestrezno kontrolno enoto in prestrezanim zrakoplovom;
 5. v tesnem sodelovanju s prestrezno kontrolno enoto sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev varnosti prestrezanega zrakoplova;
 6. obvesti enote služb zračnega prometa, ki zagotavljajo storitve v sosednjih letalskih informativnih območjih, če meni, da se je zrakoplov oddaljil od navedenih sosednjih letalskih informativnih območij.
- (g) Ko je enota služb zračnega prometa obveščena, da je zunaj njenega območja odgovornosti prestrezan zrakoplov, v skladu z okoliščinami sprejme naslednje ukrepe:
1. obvesti enoto služb zračnega prometa, ki zagotavlja storitve v zračnem prostoru, v katerem se izvaja prestrezanje, in ji zagotovi razpoložljive informacije za pomoč pri identifikaciji zrakoplova ter jo zaprosi, naj ukrepa v skladu s točko (f);
 2. pošlje sporočila med prestrezanim zrakoplovom in ustrezno enoto služb zračnega prometa, prestrezno kontrolno enoto ali zrakoplovom prestreznikom.

ODDELEK 12

Storitve v zvezi z vremenskimi podatki – Opazovanja iz zrakoplova in poročila z zvočno komunikacijo

SERA.12001 Vrste opazovanj iz zrakoplova

(a) V vseh fazah leta se izvajajo naslednja opazovanja iz zrakoplova:

1. posebna opazovanja iz zrakoplova in
2. druga nerutinska opazovanja iz zrakoplova.

SERA.12005 Posebna opazovanja iz zrakoplova

(a) Posebna opazovanja izvajajo in o njih poročajo vsi zrakoplovi, ki naletijo na naslednje razmere ali jih opazijo:

1. zmerno ali hudo turbulenco ali
2. zmerno ali hudo zaledenitev ali
3. močan zavetrni val ali
4. nevihte brez toče, ki so zatemnjene, znotraj oblakov, obsežne ali v nevihtnih pasovih, ali
5. nevihte s točo, ki so zatemnjene, znotraj oblakov, obsežne ali v nevihtnih pasovih, ali
6. močan prašni vihar ali močan peščeni vihar ali
7. oblak vulkanskega pepela ali
8. dejavnost vulkana pred izbruhom ali izbruh vulkana.

(b) Pristojni organi po potrebi določijo druge razmere, o katerih morajo poročati vsi zrakoplovi, če naletijo nanje ali jih opazijo.

SERA.12010 Druga nerutinska opazovanja iz zrakoplova

O drugih vremenskih razmerah, ki niso naštet v SERA.12005(a), na primer strižni veter, ki po mnenju vodje zrakoplova lahko vplivajo na varnost ali močno zmanjšajo učinkovitost drugih operacij zrakoplova, vodja zrakoplova čim prej obvesti ustrezne službe zračnega prometa.

SERA.12015 Poročanje o opazovanju iz zrakoplova z zvočno komunikacijo

- (a) Opazovanja iz zrakoplova se sporočijo med letom med opazovanjem ali čim prej po njem.
- (b) Opazovanja iz zrakoplova se sporočijo kot poročila iz zrakoplova in so v skladu s tehničnimi specifikacijami iz Dodatka 5.

SERA.12020 Izmenjava poročil iz zrakoplova

- (a) Enote ATS čim prej sporočijo posebna in nerutinska poročila iz zrakoplovov:
1. drugim zadevnim zrakoplovom;
 2. zadevni meteorološki opazovalnici (MWO) in
 3. drugim zadevnim enotam ATS.
- (b) Oddajanje sporočil zrakoplovom se ponavlja v enakih presledkih in nadaljuje toliko časa, kot določi zadevna enota ATS.
-

Dodatek 1

Signali

1. OPOZORILNI SIGNALI ZA NEVARNOST I. IN II. STOPNJE
 - 1.1 **Splošno**
 - 1.1.1 Brez poseganja v določbe 1.2 in 1.3 zrakoplov, ki je v nevarnosti, uporabi vsa razpoložljiva sredstva, da pritegne pozornost, razglasi svoj položaj in pridobi pomoč.
 - 1.1.2 Postopki za telekomunikacijski prenos opozorilnih signalov za nevarnost prve in druge stopnje so v skladu z zvezkom II Priloge 10 k Čikaški konvenciji.
 - 1.2 **Signali za nevarnost prve stopnje**
 - 1.2.1 Naslednji signali, ki se uporabljajo skupaj ali ločeno, pomenijo, da grozi resna in neposredna nevarnost in se zahteva takojšnja pomoč:
 - (a) signal, sprožen z radiotelegrafijo ali drugo metodo signaliziranja, sestavljen iz skupine SOS (... — — —... v Morsejevi abecedi);
 - (b) radiotelefonski opozorilni signal za nevarnost prve stopnje, ki ga sestavlja beseda MAYDAY;
 - (c) sporočilo o nevarnosti prve stopnje, poslano prek podatkovne zveze, ki prenaša namen besede MAYDAY;
 - (d) rakete ali izstrelki, ki mečejo rdeče luči, izstreljeni posamično v kratkih časovnih presledkih;
 - (e) svetilna krogla (svetlobni signal v obliki padala), ki meče rdečo luč;
 - (f) nastavitev odzivnika na kodo 7700 v načinu A.
 - 1.3 **Signali za nevarnost druge stopnje**
 - 1.3.1 Signali, navedeni v nadaljevanju, ki se uporabljajo skupaj ali ločeno, pomenijo, da želi zrakoplov opozoriti na težave, ki ga silijo k pristanku, ne da bi pri tem zahteval takojšnjo pomoč:
 - (a) ponavljajoče vklapljanje in izklapljanje pristajalnih luči ali
 - (b) ponavljajoče vklapljanje in izklapljanje navigacijskih luči na takšen način, da se razlikujejo od utripajočih navigacijskih luči.
 - 1.3.2 Signali, ki so navedeni v nadaljevanju in se uporabljajo skupaj ali ločeno, pomenijo, da mora zrakoplov poslati zelo nujno sporočilo v zvezi z varnostjo ladje, zrakoplova ali drugega vozila ali oseb, ki so na krovu ali na vidiku:
 - (a) signal, sprožen z radiotelegrafijo ali drugo metodo signaliziranja, sestavljen iz skupine XXX (—..— —..— —..— v Morsejevi abecedi);
 - (b) radiotelefonski opozorilni signal za nevarnost druge stopnje, ki ga sestavljata besedi PAN, PAN;
 - (c) sporočilo o nevarnosti druge stopnje, poslano prek podatkovne zveze, ki prenaša namen besed PAN, PAN.
 2. VIZUALNI SIGNALI ZA OPOZARJANJE ZRAKOPLOVA, KI NEDOVOLJENO LETI V OMEJENEM, PREPOVEDANEM ALI NEVARNEM OBMOČJU ALI JE TJA NAMENJEN
 - 2.1 Kadar se podnevi in ponoči uporabljajo vizualni signali za opozarjanje zrakoplova, ki nedovoljno leti v omejenem, prepovedanem ali nevarnem območju ali je tja namenjen, serija projektilov, sproženih s tal v presledkih 10 sekund, pri čemer vsak projektil, potem ko počí, odda svetlobo ali zvezdice rdeče in zelene barve, opozarja zrakoplov, da nedovoljno leti v omejenem, prepovedanem ali nevarnem območju oziroma je namenjen v takšno območje ter da mora sprejeti potrebne popravne ukrepe.

3. SIGNALI ZA LETALIŠKI PROMET

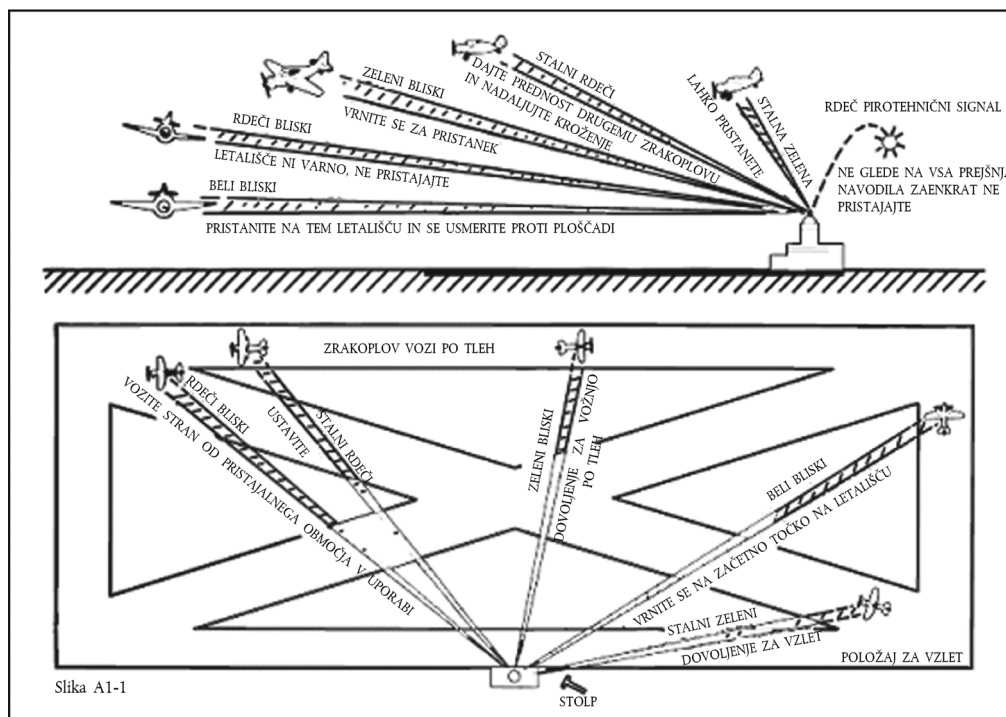
3.1 Svetlobni in pirotehnični signali

3.1.1 Navodila

Tabela AP 1 - 1

Svetlobni signal	Letališke kontrole:		
	zrakoplovu med letom	zrakoplovu na tleh	
Usmerjeni k zadavnemu zrakoplovu (glejte sliko A1-1).	Stalni zeleni	Lahko pristanete.	Lahko vzletite.
	Stalni rdeči	Umaknite se drugemu zrakoplovu in nadaljujte kroženje.	Ustavite.
	Serijski zelenih bliskov	Vrnite se za pristanek (*).	Imate dovoljenje za vožnjo po tleh.
	Serijski rdečih bliskov	Letališče ni varno, ne pristajajte.	
	Serijski belih bliskov	Pristanite na tem letališču in se usmerite proti letališki ploščadi (*).	Vozite stran od pristajalnega območja v uporabi. Vrnite se na začetno točko na letališču.
Rdeč pirotehnični signal	Ne glede na vsa prejšnja navodila zaenkrat ne pristajajte.		

(*) Dovoljenja za pristanek in vožnjo po tleh bodo dana pravočasno.

3.1.2 Potrditev s strani zrakoplova

(a) Med letom:

1. pri dnevni svetlobi:

— z mahanjem s krili zrakoplova, razen na osnovnem in zaključnih krakih prileta;

2. v temi:

— z dvakratnim vklopom in izklopom pristajalnih luči zrakoplova ali, če zrakoplov te opreme nima, z dvakratnim vklopom in izklopom navigacijskih luči.

(b) Na tleh:

1. pri dnevni svetlobi:

— s premikanjem kril ali smernega krmila zrakoplova;

2. v temi:

- z dvakratnim vklopom in izklopom pristajalnih luči zrakoplova ali, če zrakoplov te opreme nima, z dvakratnim vklopom in izklopom navigacijskih luči.

3.2 Vizualni talni signali

3.2.1 Prepoved pristanka

- 3.2.1.1 Vodoravna rdeča kvadratna ploskev z rumenima diagonalama (slika A1-2), vidna na signalnem območju, pomeni, da je pristajanje prepovedano in da se prepoved lahko podaljša.

Slika A1-2

3.2.2 Posebna previdnost, potrebna med priletom ali pristankom

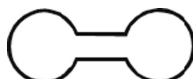
- 3.2.2.1 Vodoravna rdeča kvadratna ploskev z eno rumeno diagonalo (slika A1-3), vidna na signalnem območju, pomeni, da je zaradi slabega stanja manevrskega območja ali iz katerega koli drugega razloga med priletom za pristanek in pristankom potrebna posebna previdnost.

Slika A1-3

3.2.3 Uporaba vzletno-pristajalnih stez in voznih stez

- 3.2.3.1 Vodoravno usmerjen bel znak v obliki dveh krogov, povezanih s prečko (slika A1-4), viden na signalnem območju, pomeni, da smejo zrakoplovi pristajati, vzletati in voziti po tleh samo po vzletno-pristajalnih in voznih stezah.

Slika A1-4

- 3.2.3.2 Enak vodoravno usmerjen bel znak v obliki dveh krogov, povezanih s prečko, kakor v točki 3.2.3.1, pri katerem pa čez vsak krog poteka navpična črna črta (slika A1-5), viden na signalnem območju, pomeni, da smejo zrakoplovi pristajati in vzletati samo na vzletno-pristajalnih stezah, drugih manevriranj pa ni treba omejiti samo na vzletno-pristajalne steze in vozne steze.

Slika A1-5

3.2.4 Zaprte vzletno-pristajalne steze ali vozne poti

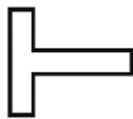
- 3.2.4.1 Križi, pobarvani samo z eno kontrastno barvo, rumeno ali belo (slika A1-6), vidni vodoravno na vzletno-pristajalnih stezah in voznih stezah ali njihovih delih, označujejo območje, ki ni primerno za gibanje zrakoplovov.

Slika A1-6

3.2.5 Smeri za pristajanje ali vzletanje

- 3.2.5.1 Vodoravno usmerjen bel ali oranžen znak za pristajanje v obliki črke T (slika A1-7) označuje smer, ki jo mora uporabiti zrakoplov za pristajanje in vzletanje, pri čemer mora biti smer vzporedna z daljšim krakom črke T. Kadar se znak T za pristajanje uporablja ponoči, je osvetljen ali obrobljen z belimi lučmi.

Slika A1-7

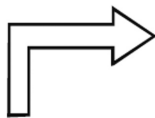
- 3.2.5.2 Sestav dveh števil (slika A1-8), usmerjen navpično pri letališkem kontrolnem stolpu ali blizu njega, kaže zrakoplovu na manevrskem območju smer za vzlet, izraženo z enotami 10 stopinj k najbližjim 10 stopinjam magnetnega kompasa.

Slika A1-8

3.2.6 Vožnja po desni strani

- 3.2.6.1 Puščica, pobarvana s pozornost vzbujajočo barvo in usmerjena v desno (slika A1-9), ki je vidna na signalnem območju ali vodoravno na koncu vzletno-pristajalne steze ali pasu v uporabi, pomeni, da morajo zavoji pred pristajanjem in po vzletanju potekati v desno smer.

Slika A1-9

3.2.7 Letališki urad službe za informacije o zračnem prometu

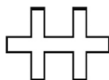
- 3.2.7.1 Črna črka C, usmerjena navpično na rumenem ozadju (slika A1-10), označuje mesto letališkega urada službe za informacije o zračnem prometu.

Slika A1-10

3.2.8 Izvajanje letov z jadralnimi letali

- 3.2.8.1 Dvojni beli križ, usmerjen vodoravno na signalnem območju (slika A1-11), pomeni, da letališče uporabljajo jadralna letala in da se izvajajo leti z jadralnimi letali.

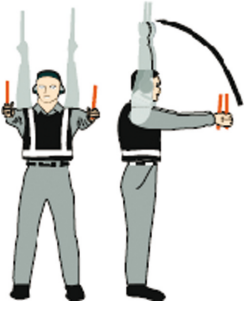

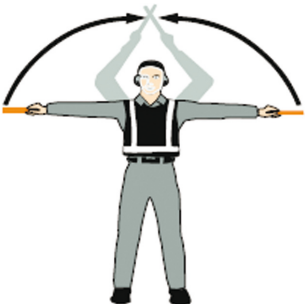
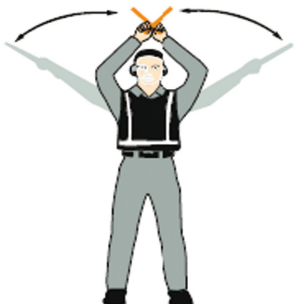

Slika A1-11

4. PARKIRNI SIGNALI

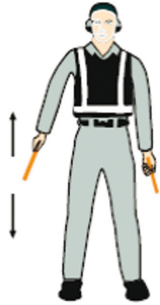

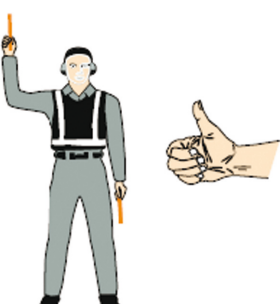
4.1 Signalist/parkirni signalist zrakoplovu

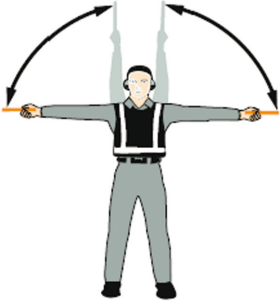

- 4.1.1 Signale uporablja signalist/parkirni signalist, njegove roke so po potrebi osvetljene, da jih pilot lažje opazi, obrnjen je proti zrakoplovu v naslednjem položaju:
- pri zrakoplovu z nepomičnimi krili je na levi strani zrakoplova, kjer ga pilot najbolj vidi, in
 - pri helikopterjih je tam, kjer ga lahko pilot najbolj vidi.
- 4.1.2 Pred uporabo signalov, navedenih v nadaljevanju, se mora signalist/parkirni signalist prepričati, da na območju, na katerem bo vodil zrakoplov, ni nikakršnih predmetov, ki bi jih lahko zrakoplov pri ravnanju v skladu s SERA.3301(a) kakor koli zadel.

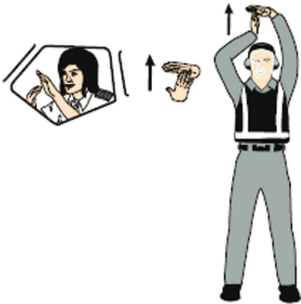
	<p>1. Spremljevalec ob krilu (*)</p> <p>Dvignite desno roko nad glavo, palico usmerite navzgor; palico v levi roki pa usmerite navzdol ob telesu.</p> <p>(*) Oseba, ki stoji na koncu krila zrakoplova, s tem signalom pokaže pilotu/parkirnemu signalistu/upravljalcu, odgovornemu za odmik, da gibanje zrakoplova na parkirno mesto ali z njega ni ovirano.</p>
	<p>2. Določite parkirni prostor/izhod</p> <p>Popolnoma iztegnjeni roki dvignite naravnost nad glavo in usmerite palici navzgor.</p>
	<p>3. Nadaljujte pot do naslednjega signalista/parkirnega signalista ali upoštevajte usmeritve stolpa/kontrole na tleh</p> <p>Usmerite obe roki navzgor, premaknite in iztegnite roki na vsako stran telesa ter usmerite palici v smeri naslednjega signalista/parkirnega signalista ali območja za vožnjo po tleh.</p>
	<p>4. Premaknite se naravnost naprej</p> <p>Iztegnjeni roki upogibajte v komolcih in premikajte palici gor in dol od višine prsnega koša do glave.</p>
	<p>5(a) Zavijte v levo (z vidika pilota)</p> <p>Desna roka in palica sta iztegnjeni pravokotno na telo, z levo roko pa signalizirajte „pojdite naprej“. Hitrost gibanja roke s signalno palico pokaže pilotu hitrost obrata zrakoplova.</p>

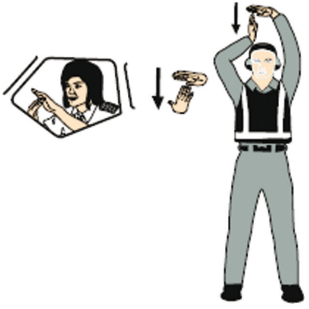

	<p>5(b) Zavijte v desno (z vidika pilota)</p> <p>Leva roka in palica sta iztegnjeni pravokotno na telo, z desno roko pa signalizirajte „pojdite naprej“. Hitrost gibanja roke s signalno palico pokaže pilotu hitrost obrata zrakoplova.</p>
	<p>6(a) Normalno ustavljanje</p> <p>Roki s palicama sta popolnoma iztegnjeni pod kotom 90 stopinj na vsako stran telesa in se počasi premikata do položaja nad glavo, dokler se palici ne prekrížata.</p>
	<p>6(b) Nujno ustavljanje</p> <p>Iztegnjeni roki s palicama se sunkovito dvigneta nad glavo tako, da sta palici prekrížani.</p>
	<p>7(a) Zavirajte</p> <p>Dvignite roko nekoliko nad višino ramena, dlan naj bo odprta. Zagotovite si stik z očmi z letalsko posadko, nato stisnite pest. Ne premikajte se, dokler letalska posadka z „dvignjenim palcem“ ne potrdi prejema signala.</p>
	<p>7(b) Spustite zavore</p> <p>Dvignite roko nekoliko nad višino ramena, dlan je stisnjena v pest. Zagotovite si stik z očmi z letalsko posadko, nato odprite dlan. Ne premikajte se, dokler letalska posadka z „dvignjenim palcem“ ne potrdi prejema signala.</p>

	<p>8(a) Podstavki za kolesa so podstavljeni</p> <p>S popolnoma iztegnjenima rokama s palicama nad glavo obrnite s „sunkovitim gibom“ palice navznoter, dokler se ne dotakneta. Prepričajte se, ali je letalska posadka potrdila prejem.</p>
	<p>8(b) Podstavki za kolesa so odmaknjeni</p> <p>S popolnoma iztegnjenima rokama s palicama nad glavo obrnite s „sunkovitim gibom“ palice navzven. Ne odmaknite podstavkov, dokler tega ne dovoli letalska posadka.</p>
	<p>9. Zaženite motor(-je)</p> <p>Dvignite desno roko do višine glave, palico usmerite navzgor in začnite z roko krožiti; istočasno z levo roko, ki je dvignjena nad glavo, kažite na motor, ki ga je treba zagnati.</p>
	<p>10. Ugasnite motor(-je)</p> <p>Iztegnite roko s palico pred telo v višini ramen, premaknite roko in palico na levo ramo ter potegnite palico na desno ramo z gibom rezanja prek vratu.</p>
	<p>11. Upočasnite</p> <p>Premaknite iztegnjeni roki navzdol z gibom „trepljanja“ in premikajte palice gor in dol od pasu do kolen.</p>

	<p>12. Upočasnite motor(-je) na označeni strani</p> <p>Roki sta spuščeni in palici obrnjeni proti tlom, mahajte z <i>desno</i> ali <i>levo</i> palico gor in dol, s čimer kažete na motor(-je) na <i>levi</i> oziroma <i>desni</i> strani, ki ga (jih) je treba upočasniti.</p>
	<p>13. Pomaknite se nazaj</p> <p>Z rokama pred telesom v višini pasu krožite naprej. Za zaustavitev vzratnega premikanja uporabite signal 6(a) ali 6(b).</p>
	<p>14(a) Obračanje med vzratno vožnjo (za rep letala na desno)</p> <p>Usmerite levo roko s palico navzdol in premaknite desno roko z navpičnega položaja nad glavo v vodoravni položaj pred telesom; ponavljajte gib z desno roko.</p>
	<p>14(b) Obračanje med vzratno vožnjo (za rep letala na levo)</p> <p>Usmerite desno roko s palico navzdol in premaknite levo roko z navpičnega položaja nad glavo v vodoravni položaj pred telesom; ponavljajte gib z levo roko.</p>
	<p>15. Pritrditev/pot je popolnoma prosta (*)</p> <p>Dvignite desno roko do višine glave, palico usmerite navzgor ali pa pokažite roko „z dvignjenim palcem“; leva roka ostane ob strani pri kolenu.</p> <p>(*) Ta signal se uporablja tudi kot tehnični/oskrbovalni komunikacijski signal.</p>

	<p>16. Lebdite (*)</p> <p>Roki s palicama sta popolnoma iztegnjeni vodoravno na vsako stran telesa.</p> <p>_____</p> <p>(*) Se uporablja za lebdenje helikopterjev.</p>
	<p>17. Vzpenjajte se (*)</p> <p>Roki s palicama sta popolnoma iztegnjeni vodoravno na vsako stran telesa in se z dlanmi, obrnjenimi navzgor, premikata navzgor. Hitrost gibanja rok kaže hitrost dviganja.</p> <p>_____</p> <p>(*) Se uporablja za lebdenje helikopterjev.</p>
	<p>18. Spuščajte se (*)</p> <p>Roki s palicama sta popolnoma iztegnjeni vodoravno na vsako stran telesa in se z dlanmi, obrnjenimi navzdol, premikata navzdol. Hitrost gibanja rok kaže hitrost spuščanja.</p> <p>_____</p> <p>(*) Se uporablja za lebdenje helikopterjev.</p>
	<p>19(a) Premikajte se vodoravno v levo (z vidika pilota) (*)</p> <p>Iztegnite roko bočno v vodoravni legi na desno stran telesa. Premikajte drugo roko z mahajočo kretnjo v isto smer.</p> <p>_____</p> <p>(*) Se uporablja za lebdenje helikopterjev.</p>
	<p>19(b) Premikajte se vodoravno v desno (z vidika pilota) (*)</p> <p>Iztegnite roko bočno v vodoravni legi na levo stran telesa. Premikajte drugo roko z mahajočo kretnjo v isto smer.</p> <p>_____</p> <p>(*) Se uporablja za lebdenje helikopterjev.</p>

	<p>20. Pristanite (*)</p> <p>Prekrižajte roki s palicama, obrnjenima navzdol, pred telesom.</p> <p>_____</p> <p>(*) Se uporablja za lebdenje helikopterjev.</p>
	<p>21. Ohranite položaj/čakajte</p> <p>Roki s palicama popolnoma iztegnite in usmerite navzdol pod kotom 45 stopinj na vsaki strani telesa. Ostanite v tem položaju, dokler zrakoplov ne dobi dovoljenja za naslednji manever.</p>
	<p>22. Odprava/odprema zrakoplova</p> <p>Zrakoplov odpravite/odpremite s standardnim pozdravom z desno roko in/ali palico. Z očmi ohranite stik z letalsko posadko, dokler zrakoplov ne začne voziti po tleh.</p>
	<p>23. Ne dotikajte se komand (tehnični/oskrbovalni komunikacijski signal)</p> <p>Desno roko popolnoma iztegnite nad glavo in stisnite pest ali držite palico v vodoravni legi; leva roka ostane ob strani pri kolenu.</p>
	<p>24. Priključite zemeljsko napajanje (tehnični/oskrbovalni komunikacijski signal)</p> <p>Držite roki popolnoma iztegnjeni nad glavo, odprite levo dlan v vodoravnem položaju in premaknite konice prstov desne roke ter se od spodaj dotaknite odprte dlani leve roke (oblikujte črko „T“). Ponoči se lahko za oblikovanje črke „T“ nad glavo uporabijo tudi osvetljene palice.</p>

	<p>25. Izključite napajanje (tehnični/oskrbovalni komunikacijski signal)</p> <p>Držite roki popolnoma iztegnjeni nad glavo, konice prstov desne roke naj se dotikajo odprte dlani leve roke, ki je v vodoravnem položaju (oblikujte črko „T“), nato odmaknite desno roko z leve. Ne izključite napajanja, dokler tega ne dovoli letalska posadka. Ponoči se lahko za oblikovanje črke „T“ nad glavo uporabijo tudi osvetljene palice.</p>
	<p>26. Zavrnitev (tehnični/oskrbovalni komunikacijski signal)</p> <p>Desno roko držite iztegnjeno bočno vodoravno v višini ramena in usmerite palico proti tlam ali pokažite roko z „navzdol obrnjenim palcem“, leva roka ostane ob strani pri kolenu.</p>
	<p>27. Vzpostavite komunikacijo po interfonu (tehnični/oskrbovalni komunikacijski signal)</p> <p>Iztegnite obe roki bočno in ju premaknite tako, da z dlanmi prekrijete obe ušesi.</p>
	<p>28. Spustite/dvignite stopnice (tehnični/oskrbovalni komunikacijski signal) (*)</p> <p>Desna roka je ob telesu, leva roka je dvignjena nad glavo pod kotom 45 stopinj; premikajte desno roko z mahajočo kretnjo do levega ramena.</p> <p>(*) Ta signal je namenjen predvsem zrakoplovom s sistemom vgrajenih stopnic v sprednjem delu.</p>

4.2 Pilot zrakoplova signalistu/parkirnemu signalistu

4.2.1 Te signale uporablja pilot v pilotski kabini; njegovi roki morata biti signalistu/parkirnemu signalistu jasno vidni in po potrebi osvetljeni, da ju signalist/parkirni signalist lažje opazi.

4.2.1.1 Zavore

(a) *Zaviranje*: dvignite roko z iztegnjenimi prsti vodoravno pred obraz, nato stisnite pest.

(b) *Sprostitev zavor*: dvignite roko s stisnjeno pestjo vodoravno pred obraz, nato iztegnite prste.

4.2.1.2 Podstavki za kolesa

- (a) *Podložite podstavke za kolesa:* roki sta iztegnjeni, dlani obrnjeni navzven; premaknite dlani navznoter in ju prekrižajte pred obrazom.
- (b) *Odstranite podstavke za kolesa:* roki sta prekrižani pred obrazom, dlani sta obrnjeni navzven; premaknite roki navzven.

4.2.1.3 Pripravljen za zagon motorja(-jev)

- (a) Dvignite ustrezno število prstov na eni roki, s čimer pokažete številko motorja, ki ga je treba zagnati.

4.3 Tehnični/oskrbovalni komunikacijski signal

4.3.1 Ročni signali se uporabljajo samo, če v zvezi s tehničnimi/oskrbovalnimi komunikacijskimi signali ni možna govorna komunikacija.

4.3.2 Signalisti/parkirni signalisti se prepričajo, da so od letalske posadke prejeli potrditev tehnično/oskrbovalnih komunikacijskih signalov.

5. STANDARDNI ROČNI SIGNALI ZA IZREDNE RAZMERE

5.1 Ročni signali, opisani v nadaljevanju, so določeni kot minimum, potreben za komunikacijo v izrednih razmerah med poveljnikom letališke enote za reševanje in požarno varnost (ARFF) za ukrepe v primeru nesreč/gasilci ARFF in posadko v pilotski kabini in/ali kabinsko posadko ponesrečenega zrakoplova. Ročni signali ARFF za izredne razmere, namenjeni posadki pilotske kabine, se izvajajo na sprednji levi strani zrakoplova.

	<p>1. Priporočam evakuacijo</p> <p>Priporočilo o evakuaciji temelji na reševanju in gašenju požara zrakoplova ter na oceni zunanjih razmer poveljnika za ukrepe v primeru nesreč.</p> <p>Roka je iztegnjena vodoravno od telesa z dvignjeno dlanjo v ravni oči. S premikanjem roke nazaj dajajte znamenja. Roko, ki ne daje znamenj, držite ob telesu.</p> <p>Ponoči – enako, s palicami.</p>
	<p>2. Priporočam zaustavitev</p> <p>Priporočite zaustavitev evakuacije, ki poteka. Zaustavite gibanje zrakoplova in drugih dejavnosti, ki potekajo.</p> <p>Roki sta pred glavo – prekrižani v zapestjih</p> <p>Ponoči – enako, s palicami</p>
	<p>3. Zadržani ukrepi za nujno pomoč</p> <p>Ni zunanjskega dokaza o nevarnih razmerah ali „konec nevarnosti“.</p> <p>Roki sta iztegnjeni navzven in navzdol pod kotom 45 stopinj. Sočasno premikajte roki navznoter pod pasom, dokler se zapestji ne križata, nato iztegnite navzven na začetni položaj.</p> <p>Ponoči – enako, s palicami.</p>

4. Požar

Premikajte desno roko s „pahljajočimi“ kretnjami od ramena do kolena, pri čemer je leva roka hkrati usmerjena proti območju požara.

Ponoči – enako, s palicami.

Dodatek 2

Prosto leteči baloni brez posadke

1. RAZVRSTITEV PROSTO LETEČIH BALONOV BREZ POSADKE
- 1.1 **Prosto leteči baloni brez posadke se razvrstijo kot (glejte sliko AP2-1):**
 - (a) *lahki*: prosto leteči balon brez posadke, ki prevaža koristni tovar enega ali več zavojev s sestavljeno maso, manjšo od 4 kg, razen če se šteje za težek balon v skladu točko 2, 3 ali 4 odstavka (c), ali
 - (b) *srednje težki*: prosto leteči balon brez posadke, ki prevaža koristni tovar dveh ali več zavojev s sestavljeno maso 4 kg ali več, vendar manj kot 6 kg, razen če se šteje za težek balon v skladu s točko 2, 3 ali 4 odstavka (c), ali
 - (c) *težki*: prosto leteči balon brez posadke, ki prevaža koristni tovor:
 1. s sestavljeno maso 6 kg ali več ali
 2. vsebuje zavoj z maso 3 kg ali več ali
 3. vsebuje zavoj z maso 2 kg ali več s površinsko gostoto, ki je večja od 13 g na kvadratni centimeter in se določi na podlagi delitve skupne mase paketa s koristnim tovorom v gramih s površino njegove najmanjše ploskve v kvadratnih centimetrih, ali
 4. uporablja vrv ali drugo napravo za obešanje koristnega tovora, ki zahteva udarno silo 230 N ali več, da se obešen koristni tovor loči od balona.
2. SPLOŠNA OPERATIVNA PRAVILA
- 2.1 Prosto letečega balona brez posadke ni dovoljeno upravljati brez ustrezne odobritve države, iz katere je izpuščen v zrak.
- 2.2 Prosto letečega balona brez posadke, razen lahkega balona, ki se uporablja izključno za meteorološke namene in upravlja na način, ki ga predpiše pristojni organ, ni dovoljeno voditi čez ozemlje druge države brez ustreznega dovoljenja zadevne druge države.
- 2.3 Dovoljenje iz točke 2.2 je treba pridobiti pred izpustitvijo balona, če se pri načrtovanju operacije upravičeno pričakuje, da lahko balon zanese v zračni prostor druge države. Takšno dovoljenje se lahko pridobi za serijo balonskih poletov ali za ponavljajoče se polete določene vrste, na primer za polete balonov za raziskovanje atmosfere.
- 2.4 Prosto leteči balon brez posadke se upravlja v skladu s pogoji, ki jih določi država registracije in država(-e), ki naj bi jo (jih) balon preletel.
- 2.5 Prosto letečega balona brez posadke ni dovoljeno upravljati tako, da bi udarec balona ali katerega koli njegovega dela, vključno z njegovim koristnim tovorom, na površino zemlje povzročil nevarnost za osebe ali lastnino.
- 2.6 Težkega prosto letečega balona ni dovoljeno upravljati nad odprtim morjem brez predhodne uskladitve z izvajalcem(-i) ANSP.

Slika AP2-1

ZNAČILNOSTI		MASA KORISTNEGA TOVORA (kilogrami)					
		1	2	3	4	5	6 ali več
VRV ali DRUGA NAPRAVA ZA OBEŠANJE		<div style="text-align: center;">TEŽEK</div>					
230 newtonov ali VEČ							
POSAMEZNI PAKET KORISTNEGA TOVORA	POVRŠINSKA GOSTOTA več kot 13 g/cm ²	<div style="text-align: center;">LAHEK</div>		<div style="text-align: center;">SREDNJE- TEŽEK</div>			
	<div style="border: 1px dashed black; padding: 2px; display: inline-block;"> IZRAČUN POVRŠINSKE GOSTOTE $\frac{\text{MASA (g)}}{\text{Površina najmanjše ploskve (cm}^2\text{)}}$ </div>						
SESTAVLJENA MASA (če naprava za obešanje ALI površinska gostota ALI masa posamezne gatovora niso dejavniki)							

3. OPERATIVNE OMEJITVE IN ZAHTEVJE ZA OPREMO
- 3.1 Težkega prosto letčnega balona brez posadke ni dovoljeno upravljati brez dovoljenja izvajalca(-ev) ANSP na katerem koli nivoju ali skozi nivo pod 18 000 m (60 000 čevljev) tlačne višine, na katerem:
- (a) so oblaki ali zatemnilni pojavi, ki pokrivajo več kot štiri osmine neba, ali
 - (b) kadar je vodoravna vidljivost manjša od 8 km.
- 3.2 Težkega ali srednje težkega prosto letčnega balona brez posadke ni dovoljeno izpustiti na način, ki bi povzročil, da bi balon letel nižje od 300 m (1 000 čevljev) nad gosto naseljenimi območji velemest, mest ali naselij ali skupino ljudi na prostem, ki niso vključeni v operacijo.
- 3.3 Težkega prosto letčnega balona brez posadke ni dovoljeno upravljati, če:
- (a) ni opremljen z vsaj dvema napravama ali sistemoma za končanje poleta koristnega tovora in balona, ki sta samodejna ali vodena s telekomando in delujeta neodvisno drug od drugega;
 - (b) se pri polietilenskih balonih brez tlaka za končanje poleta balonske kupole ne uporabita vsaj dve metodi, sistema, napravi ali kombinacije teh, ki delujejo neodvisno drug od drugega;

(c) kupola balona ni opremljena z napravo(-ami), ki odbija(-jo) radarske žarke, ali z materialom, ki odbija radarske žarke, da je zagotovljen odmev do kopenskega radarja, ki deluje v frekvenčnem območju od 200 Mhz do 2 700 Mhz, in/ali če balon ni opremljen z drugimi napravami, ki bodo operaterju zunaj območja radarja, nameščene na zemlji, omogočile neprekinjeno sledenje balona.

3.4 Težkega prosto letečega balona brez posadke ni dovoljeno upravljati pod naslednjimi pogoji:

(a) v območju, v katerem se uporablja oprema SSR, nameščena na zemlji, razen če je balon opremljen z odzivnikom sekundarnega nadzorovalnega radarja z zmogljivostjo za sporočanje tlačne višine, ki neprekinjeno deluje na dodeljeni kodi ali jo lahko po potrebi vključi postaja za sledenje, ali

(b) v območju, v katerem se uporablja oprema ADS-B, nameščena na zemlji, razen če je balon opremljen z odzivnikom ADS-B z zmogljivostjo za sporočanje tlačne višine, ki deluje neprekinjeno ali jo lahko po potrebi vključi postaja za sledenje.

3.5 Prosto letečega balona brez posadke, opremljenega z vlečno anteno, pri kateri je za prelom na kateri koli točki potrebna sila, večja od 230 N, ni dovoljeno upravljati, če antena nima barvnih zastavic ali trakov, pritrjenih v presledkih, ki niso večji od 15 m.

3.6 Ponoči ali v katerem koli drugem času, ki ga predpiše pristojni organ, težkega prosto letečega balona brez posadke ni dovoljeno upravljati pod 18 000 m (60 000 čevljev) tlačne višine, razen če so balon, njegovi dodatki in koristni tovor, ne glede na to, če so med operacijo ločeni ali ne, osvetljeni.

3.7 Težkega prosto letečega balona brez posadke, ki je opremljen z napravo za obešanje tovora (ki ni odprto padalo pozornost vzbujajoče barve), daljšo od 15 m, ni dovoljeno upravljati pod 18 000 m (60 000 čevljev) tlačne višine, razen če je nosilna naprava opremljena z izmenično pobarvanimi trakovi pozornost vzbujajoče barve ali s pritrjenimi barvnimi zastavicami.

4. KONČANJE POLETA BALONA

4.1 Upravljalavec težkega prosto letečega balona brez posadke sproži ustrezne naprave za končanje poleta iz točke 3.3(a) in (b):

(a) ko se ugotovi, da so vremenske razmere slabše od tistih, ki so predpisane za operacijo;

(b) če sta motnja v delovanju ali kakršen koli drugi razlog za vsako nadaljnjo operacijo nevarna za zračni promet ali osebe ali premoženje na zemlji ali

(c) pred nedovoljenim vstopom v zračni prostor nad ozemljem druge države.

5. PRIJAVA POLETA

5.1 Prijava pred poletom

5.1.1 Predvideni polet prosto letečega balona brez posadke srednje težke ali lahke kategorije se predhodno prijavi pri ustrezni enoti služb zračnega prometa vsaj sedem dni pred datumom predvidenega poleta.

5.1.2 Prijava predvidenega poleta vključuje naslednje informacije, ki jih lahko zahteva ustrezna enota služb zračnega prometa:

(a) identifikacijo poleta balona ali naziv oznake projekta;

(b) razvrstitev in opis balona;

(c) kodo SSR, naslov zrakoplova ali frekvenco neusmerjenega radijskega oddajnika (NDB), kot je ustrezno;

(d) ime in telefonsko številko upravljavca;

(e) mesto izpustitve;

(f) predvideni čas izpustitve (ali čas začetka in zaključka večkratnih izpustitev);

- (g) število balonov, ki se bodo izpustili, in časovni razpored presledkov med izpustitvami (če gre za večkratne izpustitve);
 - (h) pričakovano smer vzpenjanja;
 - (i) nivo(-je) križarjenja (tlačno višino);
 - (j) predviden porabljeni čas za prečkanje 18 000 m (60 000 čevljev) tlačne višine ali doseganje nivoja križarjenja, če je ta nivo na ali pod 18 000 m (60 000 čevljev), skupaj s predvideno lokacijo. Če je operacija sestavljena iz neprekinjenih izpustitev, je treba vključiti predvideni čas, ko bo prvi in zadnji balon v seriji dosegel ustrezní nivo (npr. 122136Z–130330Z);
 - (k) predvideni datum in čas končanja poleta in načrtovano mesto udarca/vrnitve balona. Pri dolgotrajnem poletu balonov, zaradi katerega ni mogoče natančno napovedati dneva in časa končanja poleta ter mesta udarca, je treba uporabiti izraz „dolgotrajen“. Če mora biti na voljo več kakor eno mesto udarca/vrnitve balona, je treba vsako mesto navesti skupaj z ustreznim predvidenim časom udarca. Če se predvideva serija zaporednih udarcev, je treba vključiti predvideni čas prvega in zadnjega balona v seriji (npr. 070330Z–072300Z).
- 5.1.3 Vsako spremembo informacij pred izpustitvijo, prijavljeno v skladu z odstavkom 5.1, je treba poslati zadevni enoti služb zračnega prometa vsaj 6 ur pred predvidenim časom izpustitve ali, v primeru raziskav sončnih ali vesoljskih motenj z vključenim elementom kritičnega časa, vsaj 30 minut pred predvidenim časom začetka operacije.
- 5.2 Obvestilo o izpustitvi**
- 5.2.1 Takoj po izpustitvi srednje težkega ali težkega prosto letečega balona brez posadke upravljavec pri ustrezní enoti služb zračnega prometa prijavi:
- (a) identifikacijo poleta balona;
 - (b) mesto izpustitve;
 - (c) dejanski čas izpustitve;
 - (d) predvideni čas prehoda čez tlačno višino 18 000 m (60 000 čevljev) ali predvideni čas doseganja nivoja križarjenja, če je ta nivo na ali pod 18 000 m (60 000 čevljev), in predvideno lokacijo ter
 - (e) vsako spremembo informacij, predhodno prijavljenih v skladu s točko 5.1.2(g) in (h).
- 5.3 Prijava preklica**
- 5.3.1 Takoj ko je znano, da je predvideni polet srednje težkega ali težkega prosto letečega balona brez posadke, ki je bil predhodno prijavljen v skladu z odstavkom 5.1, preklican, upravljavec obvesti ustrežno enoto služb zračnega prometa.
- 6. ZAPISOVANJE POLOŽAJA IN POROČILA O POLOŽAJU**
- 6.1 Upravljavec težkega prosto letečega balona brez posadke, ki leti na ali pod tlačno višino 18 000 m (60 000 čevljev), mora spremljati pot poleta balona in pošiljati poročila o položaju balona v skladu z zahtevami službe zračnega prometa. Upravljavec zapisuje položaj balona vsaki dve uri, razen če službe zračnega prometa zahtevajo poročila o položaju balona v pogostejših časovnih presledkih.
- 6.2 Upravljavec težkega prosto letečega balona brez posadke, ki leti nad tlačno višino 18 000 m (60 000 čevljev), spremlja napredovanje poleta balona in pošilja poročila o položaju balona v skladu z zahtevami služb zračnega prometa. Upravljavec zapisuje položaj balona vsakih 24 ur, razen če službe zračnega prometa zahtevajo poročila o položaju balona v pogostejših časovnih presledkih.
- 6.3 Če položaja ni mogoče zapisovati v skladu s točkama 6.1 in 6.2, upravljavec o tem takoj obvesti ustrežno enoto služb zračnega prometa. To obvestilo vsebuje zadnji zabeleženi položaj. Takoj ko upravljavec začne ponovno slediti balonu, o tem obvesti ustrežno enoto služb zračnega prometa.

- 6.4 Eno uro pred začetkom načrtovanega izpusta težkega prosto letečega balona brez posadke upravljavec pošlje ustrezni enoti ATS naslednje informacije v zvezi z balonom:
- (a) trenutni geografski položaj;
 - (b) trenutni nivo (tlačno višino);
 - (c) napovedani čas vstopa v območje tlačne višine 18 000 m (60 000 čevljev), če je ustrezno;
 - (d) napovedani čas in mesto udarca na zemljo.
- 6.5 Upravljavec težkega ali srednje težkega prosto letečega balona brez posadke ustrezno enoto služb zračnega prometa obvesti o koncu operacije.
-

Dodatek 3

Tabela nivojev križarjenja

1.1 Nivoji križarjenja, ki jih je treba upoštevati, so:

SLED (*)											
o d 000 stopinj do 179 stopinj						o d 180 stopinj do 359 stopinj					
leti IFR			leti VFR			leti IFR			leti VFR		
n ivo			n ivo			n ivo			n ivo		
FL	čevljev	metrov	FL	čevljev	metrov	FL	čevljev	metrov	FL	čevljev	metrov
010	1 000	300	—	—	—	020	2 000	600	—	—	—
030	3 000	900	035	3 500	1 050	040	4 000	1 200	045	4 500	1 350
050	5 000	1 500	055	5 500	1 700	060	6 000	1 850	065	6 500	2 000
070	7 000	2 150	075	7 500	2 300	080	8 000	2 450	085	8 500	2 600
090	9 000	2 750	095	9 500	2 900	100	10 000	3 050	105	10 500	3 200
110	11 000	3 350	115	11 500	3 500	120	12 000	3 650	125	12 500	3 800
130	13 000	3 950	135	13 500	4 100	140	14 000	4 250	145	14 500	4 400
150	15 000	4 550	155	15 500	4 700	160	16 000	4 900	165	16 500	5 050
170	17 000	5 200	175	17 500	5 350	180	18 000	5 500	185	18 500	5 650
190	19 000	5 800	195	19 500	5 950	200	20 000	6 100	205	20 500	6 250
210	21 000	6 400	215	21 500	6 550	220	22 000	6 700	225	22 500	6 850
230	23 000	7 000	235	23 500	7 150	240	24 000	7 300	245	24 500	7 450
250	25 000	7 600	255	25 500	7 750	260	26 000	7 900	265	26 500	8 100
270	27 000	8 250	275	27 500	8 400	280	28 000	8 550	285	28 500	8 700
290	29 000	8 850				300	30 000	9 150			
310	31 000	9 450				320	32 000	9 750			
330	33 000	10 050				340	34 000	10 350			
350	35 000	10 650				360	36 000	10 950			
370	37 000	11 300				380	38 000	11 600			
390	39 000	11 900				400	40 000	12 200			
410	41 000	12 500				430	43 000	13 100			
450	45 000	13 700				470	47 000	14 350			
490	49 000	14 950				510	51 000	15 550			
itd.	itd.	itd.				itd.	itd.	itd.			

(*) Magnetna sled ali sled na koordinatni mreži na polarnih območjih pri zemljepisnih širinah, ki presegajo 70 stopinj, in znotraj razširitev navedenih območij, kakor jih predpišejo pristojni organi. Sled na koordinatni mreži je določena z omrežjem črt, ki so vzporedne z greenwiškim poldnevnikom; omrežje črt je načrtano na polarni stereografski karti, na kateri je smer proti severnemu polu uporabljena kot sever koordinatne mreže.

Razredi zračnega prostora ATS – Storitve, ki se zagotavljajo, in zahteve za letenje

(SERA.6001 in SERA.5025(b) se nanaša)

Razred	Tip leta	Zagotovljeno razdvajanje	Zagotovljena storitev	Omejitev hitrosti (*)	Zahteva za zmožnost radijske komunikacije	Zahtevana neprekinjena dvosmerna komunikacija zrak-zemlja	Potrebno dovoljenje ATC
A	Samo IFR	Vsi zrakoplovi	Storitev kontrole zračnega prometa	Ni relevantno	Da	Da	Da
B	IFR	Vsi zrakoplovi	Storitev kontrole zračnega prometa	Ni relevantno	Da	Da	Da
	VFR	Vsi zrakoplovi	Storitev kontrole zračnega prometa	Ni relevantno	Da	Da	Da
C	IFR	IFR od IFR IFR od VFR	Storitev kontrole zračnega prometa	Ni relevantno	Da	Da	Da
	VFR	VFR od IFR	1. Storitev kontrole zračnega prometa za razdvajanje od IFR 2. Prometne informacije VFR/VFR (in na zahtevo nasveti za izogibanje prometu)	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Da	Da	Da
D	IFR	IFR od IFR	Storitev kontrole zračnega prometa, prometne informacije o letih VFR (in na zahtevo nasveti za izogibanje prometu)	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Da	Da	Da
	VFR	Brez	Prometne informacije IFR/VFR in VFR/VFR (in na zahtevo nasveti za izogibanje prometu)	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Da	Da	Da
E	IFR	IFR od IFR	Storitev kontrole zračnega prometa in po možnosti prometne informacije o letih VFR	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Da	Da	Da
	VFR	Brez	Po možnosti prometne informacije	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Ne (**)	Ne (**)	Ne

Razred	Tip leta	Zagotovljeno razdvajanje	Zagotovljena storitev	Omejitev hitrosti (*)	Zahteva za zmožnost radijske komunikacije	Zahtevana neprekinjena dvosmerna komunikacija zrak-zemlja	Potrebno dovoljenje ATC
F	IFR	IFR od IFR po možnosti	Nasveti v zvezi z zračnim prometom, na zahtevo letalske informacije	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Da (***)	Ne (***)	Ne
	VFR	Brez	Na zahtevo letalske informacije	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Ne (**)	Ne (**)	Ne
G	IFR	Brez	Na zahtevo letalske informacije	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Da (**)	Ne (**)	Ne
	VFR	Brez	Na zahtevo letalske informacije	250 vozlov IAS pod 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL	Ne (**)	Ne (**)	Ne

(*) Če je nivo absolutne višine prehoda nižji od 3 050 m (10 000 čevljev) AMSL, je treba uporabiti FL 100 namesto 10 000 čevljev. Pristojni organ lahko izvzame tipe zrakoplovov, ki zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov ne morejo vzdrževati te hitrosti.

(**) Piloti vzdržujejo neprekinjeno zvočno komunikacijo zrak-zemlja in po potrebi vzpostavijo dvosmerno komunikacijo na ustreznem komunikacijskem kanalu v območju RMZ.

(***) Zvočna komunikacija zrak-zemlja je obvezna za lete, vključene v svetovanje. Piloti vzdržujejo neprekinjeno zvočno komunikacijo zrak-zemlja in po potrebi vzpostavijo dvosmerno komunikacijo na ustreznem komunikacijskem kanalu v območju RMZ.

Dodatek 5

ZAHTEVE V ZVEZI Z STORITVAMI V ZRAČNEM PROMETU**Tehnične specifikacije za opazovanja iz zrakoplova in poročanje z zvočno komunikacijo**

1. VSEBINA POROČIL IZ ZRAKOPLOVA

1.1 **Posebna poročila iz zrakoplova**

1.1.1 Posebna poročila iz zrakoplova vključujejo naslednje informacije:

Oznaka vrste sporočila

Oddelek 1 (informacije o položaju)

identifikacija zrakoplova

položaj ali zemljepisna širina in dolžina

čas

nivo ali razpon nivojev

Oddelek 3 (meteorološke informacije)

Razlog za izdajo posebnega poročila iz zrakoplova, ki se izbere s seznama v SERA.12005(a).

2. POSEBNE DOLOČBE ZA POROČANJE O STRIŽNEM VETRU IN VULKANSKEM PEPELU

2.1 **Poročanje o strižnem vetru**

2.1.1 V poročanje o opazovanjih iz zrakoplova v zvezi s strižnim vetrom med fazo začetnega vzpenjanja in prileta se vključi vrsta zrakoplova.

2.1.2 Pri poročanju o strižnem vetru v fazi začetnega vzpenjanja ali prileta ali če je bil strižni veter napovedan, vendar se ni pojavil, vodja zrakoplova čim prej obvesti ustrezno enoto služb zračnega prometa, razen če ve, da je pristojno enoto služb zračnega prometa o tem že obvestil predhodni zrakoplov.

2.2 **Poročanje o vulkanski dejavnosti po letu**

2.2.1 Operater zrakoplova ali član letalske posadke takoj po pristanku na letališču letališki meteorološki službi predloži izpolnjeno poročilo o vulkanski dejavnosti, če taka služba članom letalske posadke pristalega zrakoplova ni preprosto dostopna, pa se izpolnjeni obrazec obravnava v skladu z lokalnimi dogovori med meteorološkim uradom in operaterjem zrakoplova.

2.2.2 Meteorološka služba, ki prejme izpolnjeno poročilo o vulkanski dejavnosti, to takoj pošlje meteorološki opazovalnici, pristojni za meteorološko opazovanje v letalskem informativnem območju, v katerem je bila zaznana vulkanska dejavnost.

Dodatek k PRILOGI

Seznam skupno dogovorjenih razlik, o katerih se obvesti ICAO v skladu s členom 5 te uredbe:

Priloga 2 ICAO

Razlike med to uredbo in mednarodnimi standardi iz Priloge 2 (10. izdaja do vključno spremembe 42) h Konvenciji o mednarodnem civilnem letalstvu

Razlika A2-01	
Priloga 2 ICAO Poglavje 3 3.2.2	Nova določba. SERA.3210(b) iz Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 določa: „(b) Zrakoplov, ki opazi, da je manevrska sposobnost drugega zrakoplova zmanjšana, da temu zrakoplovu prednost.“
Razlika A2-02	
Priloga 2 ICAO Poglavje 3 3.2.3.2(b)	Izvedbena uredba (EU) št. 923/2012 v odstavku SERA.3215(b)(2) določa (z dodatkom podčrtanega besedila k standardu ICAO v točki 3.2.3.2(b) Priloge 2): „2. če zrakoplovi niso stacionarno ali kako drugače primerno osvetljeni, imajo na območju gibanja na letališču <u>po možnosti</u> prižgane luči, ki so namenjene označitvi skrajnih koncev zrakoplova;“
Razlika A2-03	
Priloga 2 ICAO Poglavje 3 3.2.5(c) in (d)	Odstavek SERA.3225 iz Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 se razlikuje od standarda ICAO v točki 3.2.5(c) in točki 3.2.5(d) Priloge 2 v tem, da določa, da se pododstavka (c) in (d) ne uporabljata za balone: „(c) razen <u>balonov</u> , se vedno obrne v levo, kadar se pripravlja na pristanek in po vzletu, razen če je navedeno drugače ali dobi drugačna navodila od ATC; (d) razen <u>balonov</u> , pristaja in vzleta v veter, razen če varnost, oblika vzletno-pristajalne steze ali upoštevanje zračnega prometa določajo, da je primernejša druga smer.“
Razlika A2-04	
Priloga 2 ICAO Poglavje 3 3.3.1.2	Točka 3.3.1.2 Priloge 2 ICAO se nadomesti s SERA.4001(b) iz Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012. Razlike med standardom ICAO in to uredbo Unije so: — Glede letov VFR, načrtovanih prek mednarodnih meja, se uredba Unije (SERA.4001(b)(5)) razlikuje od standarda ICAO v točki 3.3.1.2(e) Priloge 2 z dodatkom naslednjega podčrtanega besedila: „vsakega leta čez mednarodne meje, <u>če zadevna država ni določila drugače</u> .“ — Glede letov VFR in IFR, načrtovanih kot nočni leti, je v SERA.4001(b)(6) uredbe Unije vključena dodatna zahteva: „6. vsakega načrtovanega nočnega leta, če ni v bližini letališča.“ Ta razlika je obravnavana tudi v Razliki A2-06 za VFR v nadaljnjem besedilu.
Razlika A2-05	
Priloga 2 ICAO Poglavje 3 3.2.2.4	Nova določba. Odstavek SERA.3210(c)(3)(i) Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 se razlikuje od standarda ICAO v točki 3.2.2.4 Priloge 2 tako, da določa, da: „(i) <u>Prehitevanje jadralnih letal. Jadralno letalo, ki prehiteva drugo jadralno letalo, lahko spremeni svojo smer v desno ali levo.</u> “

Razlika A2-06	
Priloga 2 ICAO Poglavlje 4 4.3	<p>Nova določba. Točka 4.3 Priloge 2 ICAO se nadomesti s SERA.5005(c) iz Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012. Razlika je v tem, da Izvedbena uredba (EU) št. 923/2012 dodaja zahteve, v skladu s katerimi se lahko dovolijo nočni leti VFR:</p> <p>„(c) Kadar tako predpiše pristojni organ, se lahko dovolijo nočni leti VFR pod naslednjimi pogoji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. če se zapusti bližina letališča, se predloži načrt leta; 2. zrakoplovi vzpostavijo in ohranijo dvosmerno radijsko komunikacijo na ustreznem komunikacijskem kanalu službe zračnega prometa, če je na voljo; 3. veljata vidljivost v vizualnih meteoroloških razmerah (VMC) in oddaljenost od minimuma oblakov, ki sta prikazani v tabeli S5-1, vendar: <ol style="list-style-type: none"> (i) je baza oblakov na višini najmanj 450 m (1 500 čevljev); (ii) določbe o zmanjšani vidljivosti iz pilotske kabine iz tabele S5-1 (a) in (b) ne veljajo, razen pod pogojem iz točke (c)(4); (iii) v razredih zračnega prostora B, C, D, E, F in G na in pod 900 m (3 000 čevljev) nad MSL ali 300 m (1 000 čevljev) nad zemljo, odvisno od tega, kateri nivo je višji, pilot ohranja stalni pogled na površino; (iv) za helikopterje v razredih zračnega prostora F in G vidljivost iz pilotske kabine ne sme biti manjša od 3 km, če pilot ohranja stalni pogled na površino in manevrira s hitrostjo, ki omogoča, da bo pravočasno opazil drugi promet ali morebitne ovire in se izognil trčenju, ter (v) za gorski predel se lahko predpiše višja vidljivost VMC in oddaljenost od minimuma oblakov; 4. baza oblakov, vidljivost in oddaljenost od minimuma oblakov, ki so nižji od vrednosti iz točke 4.3(c), se lahko dovolijo za helikopterje v posebnih primerih, kot so leti zaradi medicinske pomoči, operacije iskanja in reševanja ter gašenje požara; 5. nočni let VFR poteka na nivoju letenja, ki ni nižji od najmanjše absolutne višine letenja, kot jo je določila država, prek ozemlja katere let poteka, razen kadar je to potrebno za vzletanje ali pristajanje ali kadar pristojni organ izda posebno dovoljenje ali kadar takšna najmanjša absolutna višina letenja ni določena: <ol style="list-style-type: none"> (i) nad visokim predelom ali na gorskih območjih na nivoju letenja, ki je vsaj 600 m (2 000 čevljev) nad najvišjo oviro, locirano v območju 8 km od predvidenega položaja zrakoplova; (ii) kjer koli drugje, razen na območjih, določenih v točki (i), na nivoju letenja, ki je vsaj 300 m (1 000 čevljev) nad najvišjo oviro, locirano v območju 8 km od predvidenega položaja zrakoplova.“
Razlika A2-07	
Priloga 2 ICAO Poglavlje 4 4.6	<p>Točka 4.6 Priloge 2 ICAO se nadomesti s SERA.5005 iz Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012, ki v točki (f) vključuje merila za višino ovire:</p> <p>„(f) Leti VFR se ne izvajajo, razen če so potrebni za vzletanje ali pristajanje ali če pristojni organ izda dovoljenje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nad gosto naseljenimi območji velemest, mest ali naselij ali nad zbrano množico ljudi na prostem na višini, ki je manj kot 300 m (1 000 čevljev) nad najvišjo oviro v polmeru 600 m od zrakoplova; 2. kjer koli drugje, razen v območjih, navedenih v točki 1, na višini, ki je manj kot 150 m (500 čevljev) nad zemljo ali vodo ali 150 m (500 čevljev) <u>nad najvišjo oviro v polmeru 150 m (500 čevljev) od zrakoplova.</u>“
Razlika A2-08	
Priloga 2 ICAO Poglavlje 3 3.8 in Dodatek 2	<p>Besedi „v nevarnosti“ („in distress“) iz dela 3.8 poglavja 3 nista vključeni v zakonodajo Unije, s čimer se razširja področje uporabe spremstva na vse vrste letov, ki zaprosijo za takšno storitev. Tudi določbe iz delov 1.1 do vključno 1.3 Dodatka 2 ter določbe iz Dodatka A niso vključene v zakonodajo Unije.</p>

Priloga 11 ICAO

Razlike med to uredbo in mednarodnimi standardi iz Priloge 11 (13. izdaja, do vključno spremembe 47-B) in Priloge 3 (17. izdaja, do vključno spremembe 75) h Konvenciji o mednarodnem civilnem letalstvu

Razlika A11-01	
Priloga 11 ICAO Poglavje 2 Odstavek 2.25.5	Odstavek SERA.3401(d)(1) Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 se razlikuje od standarda ICAO v točki 2.25.5 Priloge 11 tako, da navaja „Preverjanja točnega časa se zagotovijo <u>vsaj</u> za najbližjo polovico minute minuto.“
Razlika A11-02	
Priloga 11 ICAO Poglavje 2 Odstavek 2.6.1	Možnost izjem. Odstavek SERA.6001 Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 dovoljuje zrakoplovom, da presežejo mejno hitrost 250 vozlov, če pristojni organ to odobri tipom zrakoplovov, ki zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov ne morejo ohranjati te hitrosti
Razlika A11-03	
Priloga 11 ICAO Poglavje 3	Nova določba. Odstavek SERA.8005(b) Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 navaja: (b) V dovoljenjih, ki jih izdajo enote za kontrolo zračnega prometa, je določeno razdvajanje: <ol style="list-style-type: none"> 1. med vsemi leti v zračnem prostoru razredov A in B; 2. med leti IFR v zračnem prostoru razredov C, D in E; 3. med leti IFR in VFR v zračnem prostoru razreda C; 4. med leti IFR in posebnimi leti VFR; 5. med posebnimi leti VFR, razen če pristojni organ določi drugače; vendar se lahko v primerih iz točke (b) <u>podnevi v vizualnih meteoroloških razmerah</u> v zračnem prostoru razredov D in E, če za to zaprosi pilot zrakoplova, <u>če se strinja pilot drugega zrakoplova</u> in če je tako določil pristojni organ, let dovoli <u>na podlagi ohranjanja razdvajanja za določen del leta pod 3 050 m (10 000 čevljev) med vzpenjanjem ali spuščanjem</u> .
Razlika A11-04	
Priloga 11 ICAO Poglavje 3	Odstavek SERA.8015 Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 določa (z dodatkom podčrtanega besedila k standardu ICAO iz točke 3.7.3.1 Priloge 11): (e) Ponovitev dovoljenj in varnostnih informacij <ol style="list-style-type: none"> 1. Letalska posadka kontrolorju zračnega prometa ponovi dele dovoljenj in navodil ATC v zvezi z varnostjo, ki se sporočajo zvočno. Vedno se ponovijo: <ol style="list-style-type: none"> (i) dovoljenja ATC za poti; (ii) dovoljenja in navodila za vstop, pristanek na vzletno-pristajalni stezi, vzlet z nje, kratko čakanje, prečkanje, <u>vožnjo po tleh</u> in povratno vožnjo na kateri koli vzletno-pristajalni stezi ter (iii) vzletno-pristajalna steza v uporabi, nastavitve višinomerov, kode SSR, <u>na novo dodeljeni komunikacijski kanali</u>, navodila za nivoje, navodila za smer in hitrost leta ter (iv) nivoji prehoda, če jih izda kontrolor ali so vključeni v oddajanje informacij ATIS.
Razlika A11-05	
Priloga 11 ICAO Poglavje 3	Odstavek SERA.8015(e)(2) Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 določa (z dodatkom podčrtanega besedila k standardu ICAO iz točke 3.7.3.1.1 Priloge 11): <ol style="list-style-type: none"> 2. Druga dovoljenja ali navodila, vključno s pogojnimi dovoljenji <u>in navodili za vožnjo po tleh</u>, se ponovijo ali potrdijo tako, da se jasno pokaže, da so bila razumljena in se bodo upoštevala.

Razlika A11-06	
Priloga 11 ICAO Poglavje 3	Nova določba. Odstavek SERA.5010 Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 določa: SERA.5010 Posebni leti VFR v nadzorovanih conah Izvajanje posebnih letov VFR se v nadzorovani coni lahko dovoli na podlagi dovoljenja ATC. Razen v posebnih primerih, ki jih za helikopterje odobri pristojni organ, kot so leti zaradi medicinske pomoči, operacije iskanja in reševanja ter gašenje požarov, veljajo naslednji dodatni pogoji: (a) ki jih upošteva pilot: 1. brez oblakov in s površino na vidiku; 2. vidljivost iz pilotske kabine je najmanj 1 500 m oziroma najmanj 800 m za helikopterje; 3. pri hitrosti največ 140 vozlov IAS, da se ustrezno omogoči pravočasno zaznavanje drugega prometa ali ovir in s tem prepreči trčenje, ter (b) ki jih upošteva ATC: 1. samo podnevi, razen če pristojni organ dovoli drugače; 2. vidljivost pri tleh je najmanj 1 500 m oziroma najmanj 800 m za helikopterje; 3. baza oblakov je na višini najmanj 180 m (600 čevljev).
Razlika A03-07	
Priloga 3 ICAO Poglavje 5	Nova določba. Odstavek SERA.12005 Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 določa: (b) Pristojni organi po potrebi določijo druge razmere, o katerih morajo poročati vsi zrakoplovi, če naletijo nanje ali jih opazijo.

Cena naročnine 2012 (brez DDV, skupaj s stroški pošiljanja z navadno pošto)

Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	1 200 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, papirna različica + letni DVD	22 uradnih jezikov EU	1 310 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	840 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, mesečni zbirni DVD	22 uradnih jezikov EU	100 EUR na leto
Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila), DVD, ena izdaja na teden	Večjezično: 23 uradnih jezikov EU	200 EUR na leto
Uradni list EU, serija C – natečaj	Jezik(-i) v skladu z natečajem(-i)	50 EUR na leto

Naročilo na *Uradni list Evropske unije*, ki izhaja v uradnih jezikih Evropske unije, je na voljo v 22 jezikovnih različicah. Uradni list je sestavljen iz serije L (Zakonodaja) in serije C (Informacije in objave).

Na vsako jezikovno različico se je treba naročiti posebej.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 920/2005, objavljeno v Uradnem listu L 156 z dne 18. junija 2005, institucije Evropske unije začasno niso obvezane sestavljati in objavljati vseh pravnih aktov v irščini, zato se Uradni list v irskem jeziku prodaja posebej.

Naročilo na Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila) zajema vseh 23 uradnih jezikovnih različic na enem večjezičnem DVD-ju.

Na zahtevo nudi naročilo na *Uradni list Evropske unije* pravico do prejemanja različnih prilog k Uradnemu listu. Naročniki so o objavi prilog obveščeni v „Obvestilu bralcu“, vstavljenem v *Uradni list Evropske unije*.

Prodaja in naročila

Naročilo na razne plačljive periodične publikacije, kot je naročilo na *Uradni list Evropske unije*, je možno pri naših komercialnih distributerjih. Seznam komercialnih distributerjev je na spletnem naslovu:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nudi neposreden in brezplačen dostop do prava Evropske unije. To spletišče omogoča pregled *Uradnega lista Evropske unije*, zajema pa tudi pogodbe, zakonodajo, sodno prakso in pripravljalne akte za zakonodajo.

Za boljše poznavanje Evropske unije preglejte spletišče <http://europa.eu>

